

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KADIN VE AİLE ARAŞTIRMALARI ANA BİLİM DALI**

**FARKLI CİNSİYETTE BEBEĞE GEBE KADINLARIN
ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK İLE KENDİLERİNİ
ALGILAYIŞ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Yüksek Lisans Tezi

Selda ÜNYELİ

Danışman
Prof.Dr.Hatice KUMCAĞIZ

SAMSUN
2021

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KADIN VE AİLE ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI

FARKLI CİNSİYETTE BEBEĞE GEBE KADINLARIN
ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK İLE KENDİLERİNİ
ALGILAYIŞ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yüksek Lisans Tezi

Selda ÜNYELİ

Danışman

Prof.Dr.Hatice KUMCAĞIZ

SAMSUN
2021

TEZ KABUL VE ONAYI

Selda ÜNYELİ tarafından, Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ danışmanlığında hazırlanan “Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile Kendilerini Algılayış Düzeyleri Arasındaki İlişki” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 12.11.2020 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	İmza	Sonuç
Başkan	Doç. Dr. Yaşar BARUT Ondokuz Mayıs Üniversitesi Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı	<input type="text"/>	☒ Kabul ☐ Ret
Üye (Danışman)	Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı	<input type="text"/>	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Yasin DEMİR Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Psikoloji Anabilim Dalı	<input type="text"/>	☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY
... / ... / ...
Prof. Dr. Ali BOLAT
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Dönem Projesi tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

İmza
21.06.2021
Selda ÜNYELİ

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile Kendilerini Algılayış Düzeyleri Arasındaki İlişki

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 19.04.2021 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 14

Tek kaynak oranı : % 3 çıkmıştır.

İmza

... / ... / 20...

Prof.Dr.Hatice KUMCAĞIZ

Canım Oğlum Toprak'a

TEŐEKKÖRLER

Tez yazım sürecinde bilgi ve tecrübesi ile göstermiş olduğu destek ve yönlendirme için değerli tez danışmanım Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ'a teşekkür ederim. Ayrıca bu süreçte manevi desteklerini esirgemeyen tüm aileme, Dr. Hüsna KAYA KAÇAR ve Psikolog Şenel ÖZARPACI'ya, çalışma arkadaşlarıma ve tezin uygulama aşamasında yardımcı olan tüm yakınlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

FARKLI CİNSİYETTE BEBEĞE GEBE KADINLARIN ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK İLE KENDİLERİNİ ALGILAYIŞ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Selda ÜNYELİ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Kadın ve Aile Araştırmaları Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans, Haziran/2021

Danışman: Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ

Bu araştırmada, farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik ile kendilerini algılayış düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçilikleri ve kendilerini algılama durumlarının belirlenmesi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi amacıyla, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın verileri Samsun ili Bafra Devlet Hastanesi'nin Kadın Doğum Polikliniği'ne kontrol amaçlı başvuran, araştırmaya katılmada gönüllü gebe kadınlardan toplanmıştır. Araştırma verileri Google Forms aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmanın evrenini Temmuz - Aralık 2020 tarihleri arasında Samsun Bafra Devlet Hastanesi'nde gebelik takibi yapılan 735 gebe kadın oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme oranı %95 güven aralığında % 5 hata payı ile 253 olarak hesaplanmıştır. Bu kapsamda belirlenen tarihlerde 264 gebe kadına ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak Sakallı Uğurlu (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan 'Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği'; Kumcağız, Ersanlı ve Murat (2017) tarafından geliştirilen 'Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği' ve 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır. Verilerin analizinde normal dağılım gösteren verilerde parametrik testlerden Tek Yönlü MANOVA testi, bağımsız örneklem için t- testi, iki yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Normal dağılım göstermeyen verilerde ise nonparametrik testlerden Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; Gebelerin eğitim durumunun çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarında farklılıklara sebep olduğu görülmüştür. Kız bebeğe sahip gebe kadınların gebelik sayısına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik düşünceleri arasında anlamlı fark görülmüştür. Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebeliğin istenilme durumu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile sahip oldukları bebeğin cinsiyeti arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelerin eğitim düzeylerine, evlilik sürelerine, gebelik sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebeliğin istenme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Araştırmadan elde edilen veriler literatür eşliğinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gebe, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Gebelerin Kendilerini Algılaması.

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE AMBIVALENCE SEXISM AND SELF-PERCEPTION OF PREGNANT WOMEN

Selda ÜNYELİ

Ondokuz Mayıs University

Institute of Graduate Studies

Department of The Women and The Family Studies

Master, June/2021

Supervisor: Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ

In this study, it was aimed to evaluate the relationship between the ambivalent sexism and self-perception levels of pregnant women with babies of different genders. In the study, scanning model, one of the quantitative research methods, was used in order to determine the ambivalent sexism and self-perception of pregnant women and to evaluate the related factors. The data of the study were collected from pregnant women who applied to the Obstetrics Outpatient Clinic of Samsun Province Bafra State Hospital for control purposes and volunteered to participate in the study. Research data were obtained through Google Forms. The population of the research consists of 735 pregnant women who were followed up at Samsun Bafra State Hospital between July and December 2020. The sample of the study was calculated as 253 with a 5% margin of error in the 95% confidence interval. In this context, 264 pregnant women were reached on the dates determined. "The Ambivalent Sexism Scale" adapted into Turkish by Sakallı Uğurlu (2002) as data collection tools in the research; "Self-Perception Scale of Pregnant Women" and "Personal Information Form" developed by Kumcagız, Ersanlı and Murat (2017) were used. One-way MANOVA test from parametric tests, t-test for independent samples, and two-way analysis of variance were used in the analysis of the data. Kruskal Wallis and Mann Whitney U tests, which are nonparametric tests, were used for data that did not show normal distribution. As a result of the research; It was found that the thoughts of pregnant women on the ambivalent sexism did not differ significantly according to the gender of the baby and the type of family they lived. It was observed that the educational status of the pregnant women caused differences their ambivalent sexism scores. There was a significant difference between the ambivalent sexist thoughts of pregnant women with a female baby according to the number of pregnancies. A significant difference was found between the thoughts of women who are pregnant with babies of different genders about sexism with the ambivalent feelings. There was no significant difference between the self-perception level of pregnant women and the gender of the baby they had. Self-perception levels of pregnant women with babies of different genders do not show a significant difference according to the education level of pregnant women, the duration of marriage, the type of family lived, and the number of pregnancies. The self-perception levels of women who are pregnant with babies of different genders show a significant difference according to the desired state of pregnancy. The data obtained from the research were discussed in the light of the literature.

Keywords: Pregnant, The Ambivalent Sexism, Self-Perception of Pregnant Women.

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
TEŞEKKÜRLER	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR	xii
BÖLÜM I	1
1.GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	3
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
1.4. PROBLEM CÜMLESİ	4
1.4.1. Alt problemler	4
1.5. DENENCELER	5
1.6.SAYILTILAR	6
1.7. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	6
1.8.TANIMLAR	7
BÖLÜM II	8
2.KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1.CİNSİYETÇİLİK	8
2.2.CİNSİYETÇİLİK TÜRLERİ	9
2.2.1.Düşmanca Cinsiyetçilik	9
2.2.2.Korumacı Cinsiyetçilik	10
2.2.3. Açık Örtük ve Gizil Cinsiyetçilik	11
2.2.4. Modern ve Yeni Cinsiyetçilik	11
2.3. CİNSİYETÇİLİĞİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	12
2.3.1. Ataerkil Kültür	12
2.3.2. Toplumsal Cinsiyet	14
2.4. ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK	14
2.4.1. Kadınlarda Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik	17
2.4.2. Erkeklerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik	18

2.4.3. Gebelerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik	18
2.5. GEBELİK PSİKOLOJİSİ	19
2.5.1. Gebelerin Kendilerini Algılama Durumları	20
2.5.2. Dünyada Gebelerin Kendilerini Algılama Durumları	22
2.5.3. Türkiyede Gebelerin Kendilerini Algılama Durumları	23
2.6. ANNELİK VE KADINLIK OLGUSU	26
2.6.1. Annelik Rollerini	28
2.6.2. Kadınlık Rollerini	29
2.6.3. Dünyada Annelik ve Kadınlık Olgusuna Bakış	30
2.6.4. Türkiye'de Annelik ve Kadınlık Olgusuna Bakış	31
2.7 YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR	32
2.7.1. Gebelerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	34
2.7.2 Gebelerde Kendilik Algısı ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	35
2.8 YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR	35
2.8.1 Gebelerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	39
2.8.2 Gebelerde Kendilik Algısı ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	40
BÖLÜM III	42
YÖNTEM	42
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	42
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	42
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	42
3.3.1 Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇDCO)	42
3.3.2 Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ)	43
3.3.3 Kişisel Bilgi Formu	43
3.4 VERİLERİN TOPLANMASI	44
3.5. VERİLERİN ANALİZİ	44
3.6. ETİK İLKELER	46
3.5. SINIRLILIKLAR	46
BÖLÜM 4	47
4.1. BULGULAR	47
4.1.1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri	47
4.1.2. Katılımcıların Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ) ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇDCÖ)'nden Aldıkları Puan Ortalamaları	48
4.1.3. Bebeğin cinsiyetine göre Gebelerin Kendini Algılama Ölçeği ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Puan Ortalamaları	49

4.1.4. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri Arasındaki Fark	50
4.1.5. Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Bebeğin Cinsiyetine İlişkin Analiz Sonuçları	51
4.1.6. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farkın Analiz Sonuçları	51
4.1.7. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Evlilik Süresi Arasındaki Fark.....	53
4.1.8. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebelik Sayısı Arasındaki Fark.....	53
4.1.9. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebeliğin İstenilme Durumu Arasındaki Fark...	54
4.1.10.Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Bebeğin Cinsiyeti Arasındaki Fark.....	55
4.1.11.Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Gebelerin Eğitim Düzeyleri Arasındaki Fark.....	56
4.1.13. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Evlilik Süreleri Arasındaki Fark.....	57
4.1.14.Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış düzeyleri ile Gebelik Sayısı Arasındaki Fark.....	57
4.1.15.Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Gebeliğin İstenilme Durumu Arasındaki Fark	58
BÖLÜM V.....	60
5.1.TARTIŞMA VE YORUM	60
5.1.1. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	60
5.1.2. Gebelerin Kendilerini Algılamaları ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	61
5.1.3. Bebeğin Cinsiyetine Göre Gebelerin Kendilerini Algılamaları ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	63
5.1.4.Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki Farka ilişkin Bulguların Tartışılması.....	64
5.1.5. Eğitim Düzeyinin Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	65
5.1.6.Evlilik Süresinin Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	66
5.1.8. Gebelik Sayısının Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	66

5.1.9. Gebeliğin İstenilme Durumunun Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	67
5.1.10. Bebeğin Cinsiyetinin Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	67
5.1.11. Eğitim Düzeyinin Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması	68
5.1.12. Evlilik Süresinin Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması	68
5.1.14. Gebelik Sayısının Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması	69
5.1.15. Gebeliğin İstenilme Durumunun Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	69
BÖLÜM VI.....	71
6.1.SONUÇ.....	71
6.2 ÖNERİLER.....	73
KAYNAKÇA.....	74
EKLER	81

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4. 1.Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri.....	47
Tablo 4. 2.Ölçeklere Dair Tanımlayıcı İstatistikler.....	48
Tablo 4. 3.Bebeğin Cinsiyetine Göre Tanımlayıcı İstatistikler.....	49
Tablo 4.4. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri Arasındaki Fark Tek Yönlü MANOVA Test Sonuçları	50
Tablo 4. 5.Tek Yönlü MANOVA Wilks' Lambda Değerleri.....	50
Tablo 4.6.Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri İle Bebeğin Cinsiyeti Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığının Analiz Edildiği T-Testi Sonuçları	51
Tablo 4.7. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farkın ANOVA Analiz Sonuçları	51
Tablo 4.8. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farkın Betimsel İstatistiği.....	52
Tablo 4.9. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Evlilik Süresi Arasındaki Farkın Kruskal Wallis test Sonuçları	53
Tablo 4.10. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebelik Sayısı Arasındaki Farkın Kruskall Wallis Test Sonuçları	53
Tablo 4.11. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebeliğin İstenilme Durumu Arasındaki Farkın Betimsel İstatistiği	54
Tablo 4.12. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebeliğin İstenilme Durumu Arasındaki Farkın Varyans Analiz Sonuçları	54
Tablo 4.13. Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Bebeğin Cinsiyeti Arasındaki Farkın Mann Whitney-U Testi Sonuçları	55
Tablo 4.14. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Gebelerin Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi İçin Kruskal Wallis Testi Sonuçları	56
Tablo 4.15. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Evlilik Süreleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi İçin Kruskal Wallis Testi Sonuçları	57
Tablo 4.16. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Gebelik Sayısı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi İçin Mann Whitney U Testi Sonuçları	57
Tablo 4.17. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Gebeliğin İstenilme Durumu Arasında Fark Olup Olmadığının Değerlendirilmesi İçin Mann Whitney U Testi Sonuçları	58

SİMGELER VE KISALTMALAR

ÇDCÖ	Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği
GKAÖ	Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği
TSNA	Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
BAM	Becoming a Mother
MRA	Maternal Role Atteinment

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bireyin cinsiyeti biyolojik cinsiyet ve toplumsal cinsiyet olarak farklı hem de kökten farklı değerlendirilmektedir (Bingöl, 2014). Biyolojik cinsiyet kavramı canlıların cinsiyet kromozomları tarafından belirlenen yapısal, işlevsel ve davranışsal özelliklerini içerir (Torgrimson and Minson, 2005). Diğer bir deyişle cinsiyet, kişinin kadın ya da erkek olarak gösterdiği genetik, fizyolojik ve biyolojik özelliklerini ifade etmektedir. Bu yönüyle cinsiyet doğuştan elde edilen bir statüdür (Seçgin ve Tural, 2011). Toplumsal cinsiyet kavramı ise, zaman içerisinde kadının toplumsal rolünün ekonomik bir anlam taşımaya başlamasıyla erkek egemen toplumsal yapının irdelenip eleştirel bir özellik taşımasının sebebi olmuştur. Toplumsal cinsiyet, kadın-erkek eşitsizliğinin temelini açıklaması bakımından önemlidir. Toplumsal cinsiyet kavramının varlığı üzerine çalışmalar yapılmasına rağmen, toplumdaki cinsler arası rolleri belirleyen bu kavramın varlığı insanlık tarihi kadar eskidir (Eroğlu ve Yaylı, 2015).

Kadına biyolojik olarak bahsedilmiş doğurganlık özelliği, toplumsal cinsiyet normlarının belirlenmesinde ve kadının baskılanmasında bir araç olabilmektedir (Doğan ve Karaman, 2018). Annelik, kadını ataerkilliğe ilişkin sınırlandırmaların içinde tutmanın ve bunu ‘doğal’ gibi göstermenin meşru zeminini oluşturmaktadır. Öyle ki kadından, anneliğinin “uysallığına” bağlı olarak aileyi ‘edepli’ bir şekilde dışarıya karşı temsil etme çabası beklenirken, öznel bir varlık olduğu zaman zaman yasinmaktadır (Horkheimer, 2005). Kadının çocuk doğurması gerekliliği toplumda “otoriter bir bilgi” haline gelmekte, kadın yalnızca ‘annelik’ kimliğiyle sosyal olarak tasvip edilir hale gelmektedir (Miller, 2010). Kadının eğitilmiş ya da eğitimsiz olması, erken yaşta ya da geç evlenmesi, ev hanımı ya da meslek sahibi olması anne olmasını geciktirse bile, neticeyi değiştirmemektedir. Toplum, kadından her şart altında anne olmasını beklemektedir. Evlenen kadın er ya da geç çocuk doğurmalıdır çünkü annelik kadınlığın anlamlandırılmasında en önemli etkenlerden biridir (Doğan ve Karaman, 2018).

Dünyada tüm toplumlarda annelik bir nevi soyunu devam ettirme ve geleceğe yatırım şeklinde görülmektedir. Çocuk, yaşlılığında yalnız kalmamanın, hasta olunca bakılmanın ve çok daha vahimi evliliği ayakta tutan, olmazsa olmaz etkenlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle ne yazık ki kadının doğurmayı tercih etmemesi, eşi tarafından aldatılmasının gerekçesi olarak dahi görülebilmektedir (Delaney, 2017). Delaney (2017), değersizleştirilen ve itibarsızlaştırılanın çocuğun kendisinin ya da dünyaya çocuk getirmek olmadığını, sadece kadınların bu süreçte kültürel olarak oynadıkları düşünülen rol olduğunu savunmaktadır. Diğer bir ifade ile dünyadaki tüm toplumlarda annelik olgusunun kadına yüklenen toplumsal cinsiyet rollerinden biri olduğu savunulabilir.

Kadın, cinsel ve toplumsal açıdan çocuk aracılığıyla kendini gerçekleştirmektedir (Beauvoir, 2010). Beauvoir (2010)'e göre, kadının annelik/gebelik dönemine ilişkin “tarif edilemez” duygular yaşaması toplumda daha önceden yer aldığı konumun çelişkisini ortaya koymaktadır. İşte bu nedenle pek çok kadın gebeliklerinde harika bir “dinginlik” bulmaktadırlar. Bu yanılsamalı dinginlik aracılığıyla kendilerini doğrulanmış hissetmektedirler; “öteden beri vücutlarını gözlemek, yoklamak hoşlarına gitmiştir; ama toplumsal görevlerinden ötürü, onunla şöyle sere serpe ilgilenememişlerdir; şimdiyse haklarıdır bu: kendileri için yaptıkları şeyler çocuğa da yaramaktadır” (Beauvoir, 2010). Buna göre kadının annelik kimliğine karşı duyduğu özlem felsefi bir zeminde tartışmaya açıldığında kadınlığın toplum tarafından yeniden üretiminde yadsınan varlığının yeniden olumlanması olarak değerlendirilebilir (Doğan ve Karaman, 2018).

Türkiye’de yapılan araştırmalarda annelerin eğitim düzeyi, yaş farkı, çalışıp çalışmamaları ya da meslek ayrımı olmaksızın toplum tarafından birçok noktada müdahaleye uğradığını net bir şekilde ortaya koymak mümkündür. Gerek en yakın aile eşrafından, gerekse hiç tanımadıkları kişiler tarafından anneliklerinin sorgulandığı ve neticesinde de çeşitli müdahalelerde bulunduğu neticesine varılmıştır. Orta yaş ve üzerindeki annelerin ise bu durumu içselleştirdikleri, müdahaleyi en sıradan durumlardan biri olarak gördükleri ve mevcut durumu ancak görüşme esnasında sorgulayabildikleri sonucu çıkmıştır (Doğan ve Karaman, 2018). Kadınlara yönelik bu ideolojik tahakkümün kadınlar tarafından içselleştirilip sıradanlaştırılması, bu öğretilerin nesilden nesile aktarımının sağlanması endişe vericidir. Toplumsal cinsiyet rollerine bakıldığında çocuğun bakımı anneye

yakıştırılmış olduğundan, çocuğun toplumsal cinsiyet rollerini öğrenirken etkileştiği etmenlerden birinin de annesi olduğu söylenebilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

İnsanın cinsiyeti, biyolojik ve toplumsal olarak pek çok noktada önemli işlevlere sahiptir. Erkek veya kadın doğmak ya da olmak nüfus dağılımında ve artımında dengeleri değiştirebileceği gibi cinsiyete dayalı toplumsal ayırım ve eşitsizlik konularında başrolü oynayan öğelerden biridir. Kadın, cinsel ve toplumsal açıdan çocuk aracılığıyla kendini gerçekleştirmektedir (Beauvoir, 2010). Annelik, kadını ataerkilliğe ilişkin sınırlandırmaların içinde tutmanın ve bunu ‘doğal’ gibi göstermenin meşru zeminini oluşturmaktadır. Öyle ki kadının, anneliğinin “uysallığına” bağlı olarak aileyi ‘edepli’ bir şekilde dışarıya karşı temsil etme çabasını da yüklenerek öznelliğini silikleştirmesi beklenmektedir (Horkheimer, 2005). Kadının çocuk doğurması gerekliliği toplumda “otoriter bir bilgi” haline gelmekte, kadın yalnızca ‘annelik’ kimliğiyle sosyal olarak tasvip edilir hale gelmektedir (Miller, 2010). Kadının eğitilmiş ya da eğitimsiz olması, erken yaşta ya da geç evlenmesi, ev hanımı ya da meslek sahibi olması anne olmasını geciktirse dahi, neticeyi değiştirmemektedir. Toplum, kadından her şart altında anne olmasını beklemektedir. Evlenen kadın er ya da geç çocuk doğurmalıdır; çünkü annelik kadınlığın anlamlandırılmasında en önemli etkenlerden biridir (Doğan ve Karaman, 2018). Beauvoir (2010)'e göre, kadının annelik/gebelik dönemine ilişkin “tarif edilemez” duygular yaşaması toplumda daha önceden yer aldığı konumun çelişkisini ortaya koymaktadır. İşte bu nedenle pek çok kadın gebeliklerinde harika bir “dinginlik” bulmaktadırlar. Bu yanılsamalı dinginlik aracılığıyla kendilerini doğrulanmış hissetmektedirler; Bu bağlamda bu araştırmada, farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik ile kendilerini algılayış düzeyleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Literatür incelendiğinde yapılan araştırmalarda gebe kadınların daha çok gebelik süreçlerinde yaşadıkları fiziksel ve psikolojik değişimler, stres faktörleri ve distres düzeyleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Apay ve Bacacı, 2018; Coşkun vd., 2020; Çapık vd., 2015;). Ayrıca gebe kadınlara yönelik çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumlarının gözlemlendiği alan araştırmaları da mevcuttur. Bu

araştırmalarda doğrudan gebenin çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumları incelenmemiş, diğer kişilerin gebe kadına yönelik tutumları irdelenmiştir (Douglas et al.,2011; Glick,2007; Walky, 2011). Gebe kadının bebeğinin cinsiyet durumuna verdiği içsel tepkinin olabilecek fiziksel, psikolojik veya sosyal sorunlarla sonuçlanabileceği gerçeğine değinilmemiştir. Bu araştırma gebeliği sosyal yönüyle ele alacaktır. Bu kapsamda yapılacak bu araştırmanın literatüre bu yönde yeni bir yol açabileceği düşünölmektedir. Dolayısıyla farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik ile kendilerini algılayış düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu konuda bir araştırmaya literatürde rastlanmamıştır. Bu araştırma sonucunun, bireysel, kurumsal, toplumsal ve bilimsel anlamda pek çok yararı olacağı düşünölmektedir. Bireysel yarar beklentisi; gebe kadınların kendilerini algılama süreçlerine ayna tutacak olup, öz eleştiri yapabilmelerini sağlayabileceği yönündedir. Kurumsal yarar beklentisi ise araştırmanın sonucuna göre sağlık kurumları hasta eğitimi planlamalarını bu doğrultuda yeniden düzenleyebilme olasılıkları olabileceği söylenebilir. Toplumsal yarar beklentisi; toplumun bir üyesi olan gebe kadınların toplumsal cinsiyet algıları belirlenecek olup, anne rolüyle toplumsal cinsiyet normlarına katkı sunma durumunun belirleyebilme olasılığı yönündedir. Bilimsel yarar beklentisi ise; literatürde benzer bir araştırmaya rastlanmamış olup, gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik ve kendilerini algılamaları arasındaki ilişkinin belirlenmesi sonraki araştırmalara ışık tutabilecektir. Bu bağlamda bu araştırmanın önemli olduğu düşünölmektedir.

1.4. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın temel problemi “Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşönceleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” olarak belirlenmiştir.

Temel probleme bağlı olarak araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıtlar aranmıştır.

1.4.1. Alt problemler

1.Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşönceleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2-Gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebeliğin cinsiyetine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

3-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

4- Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri evlilik süresine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

5-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebelik sayısına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

6-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebeliğin istenilme durumuna göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

7-Gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri bebeğin cinsiyetine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

8-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

9-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri evlilik süresine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

10-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelik sayısına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

11-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebeliğin istenilme durumuna göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

1.5. Denenceler

1-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir fark vardır.

2-Gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebeliğin cinsiyetine anlamlı bir fark göstermektedir.

3-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark göstermektedir.

4- Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri evlilik süresine göre anlamlı bir fark göstermektedir.

5-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebelik sayısına göre anlamlı bir fark göstermektedir.

6-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebeliğin istenilme durumuna göre anlamlı bir fark göstermektedir.

7-Gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri bebeğin cinsiyetine göre anlamlı bir fark göstermektedir.

8-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark göstermektedir.

9-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri evlilik süresine göre anlamlı bir fark göstermektedir.

10-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelik sayısına göre anlamlı bir fark göstermektedir.

11-Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebeliğin istenilme durumuna göre anlamlı bir fark göstermektedir.

1.6.Sayıtlar

Araştırmada kullanılan ölçeklerin amaca hizmet eder nitelikte olduğu varsayılmıştır. Yani; Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği'nin (ÇDCÖ) gebe kadınların cinsiyetçi inanışlarını yansıtmada, Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ)'nin ise gebe kadınlarının kendilerini algılama durumlarını yansıtmada yeterli oldukları varsayılmaktadır. Ayrıca Araştırmaya katılan gebelerin ölçekleri ve kişisel bilgi formunu doldururken samimi oldukları, gerçek duygu ve düşüncelerini yansıttıkları varsayılmaktadır. Örneklem ise evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.7. Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıklarına aşağıda yer verilmiştir;

1.Bu araştırma Samsun ili Bafra ilçesine bağlı Bafra Devlet Hastanesinden hizmet alan gebelerle sınırlıdır.

2. Fiske ve Glick(1996) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlanması Sakallı(2002) tarafından yapılan “Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği(ÇDCÖ)” ve Kumcağz, Eranlı ve Murat(2017) tarafından yapılan analizler sonucunda geliştirilen “Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği(GKAÖ)”nden aldıkları puanlarla sınırlıdır.

3.Gebelerin kendileri hakkında verdiği bilgiler kişisel bilgi formuna verdikleri bilgiler ile sınırlıdır.

1.8.Tanımlar

Gebelik Psikolojisi/Kendilerini Algılama Durumları: Gebenin beden algısına yönelik uygulamaların, gebenin kendilik algısını nasıl etkilediğini değerlendirmesi (Kumcağız vd., 2017).

Toplumsal Cinsiyet: Kadın ve erkeklerin beklentilerini, değerlerini, imajlarını, davranışlarını, inanç sistemlerini ve rollerini tanımlayan fikirlerin sosyal yapılanmasıdır (Şiddetsizlik Eğitim ve Araştırma Derneği).

Cinsiyetçilik: Cinsiyet temelinde ayrımcılık yapmak; bir cinsi diğerinden üstün tutmak olarak tanımlanır (Ecevit, 2011: 7).

Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik: Erkeklerin ve kadınların, özünde cinsiyet ayrımcılığını barındıran kadınlara dair hislerinin ve düşüncelerinin çelişkili yapısının değerlendirilmesi (Alptekin,2014).

Annelik: Kadının biyolojik doğurganlık özelliği sonucunda edindiği toplumsal rol (Doğan ve Karaman, 2018).

Kadınlık: Bir toplumun kadından beklediği roller (Bingöl,2014).

BÖLÜM II

2.KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Cinsiyetçilik

Cinsiyetçilik kavramını tam anlamıyla kavrayabilmek için öncelikle “Cinsiyet” kavramını biyolojik açıdan tanımlamak gereklidir. Cinsiyet kavramı basite indirgenmiş haliyle; kadınlar ve erkekler arasındaki, genetik olarak belirlenen anatomik ve fizyolojik farklılıklar olarak tanımlanabilir. Bu anlamıyla cinsiyet, bireylerin doğuştan elde ettikleri vasıflarıdır (Akt. Ayan, 2014). Yani erkek ya da kadın olmanın temelde belirleyicisi olan biyolojik özellikler penis, testis, vajina, rahim ve hormonlardır (Aygül, 2015). İnsanın doğuştan sahip olduğu en tabii ve temel özelliklerinden biri cinsiyettir. Vücudun fiziki yapısındaki farklılıklar, doğurganlık özelliğinin olup olmaması gibi farklılıklar biyolojik kodlarımızla belirlenmektedir. Biyoloji bilimine göre kadın ve erkeği tanımlamak en basit anlamıyla bu şekilde ifade edilebilir (Bingöl, 2014). Cinsiyet, bireyleri bir takım farklı sınıflara aracılığıyla belirli toplumsal düzenlemelere tabi kılar. Bu düzenlemeler hem etkileşim düzeyinde hem de kişinin kendi farkındalığını kazanabilmesinde etki sahibidir (Direk, 2009). Bu düzenlemelerden bir tanesi cinsiyetçiliktir ve kadın ya da erkek cinsinin birinin diğerinden daha üstün ve daha önemli olduğu düşüncesini savunan bir grubu temsilleştiren bir kavramdır (Bozok, 2011). Biyolojik temelde “kadın ve erkek olmak, doğal ve doğuştan olarak kabullenilirken, kadınlık ve erkeklik ise toplumsallaşmanın getirdiği ve şekillendirdiği kültürel bir oluşumu temellendirmektedir (Hepsen, 2010). Kadın-erkek ile kadınlık-erkeklik aynı şeyler değildir ve ayaklarını aynı yerlere basmaz (Bingöl, 2014).

Cinsiyetçilik (sexism), kişinin sırf kadın ya da erkek oluşuna bağlı olarak yapılan cinsiyetine dayalı olarak yapılan ayrımcılık ve kayırma olarak tanımlanmaktadır (Sakallı ve Uğurlu, 2003). Literatüre bakıldığında; Cinsiyetler arası eşitsizlik ve ayrımcılığa cinsiyetçilik ve cinsiyet kalıp yargıları üzerine yürütülen araştırmalarda rastlamak mümkündür. Cinsiyet kalıp yargıları konulu araştırmalarda çoğunlukla karakteristik kadın ve karakteristik erkek algısı (Altan, 1993; akt; Dökmen, 2010; Best and Williams,1998;Fiske and Stevens, 1993) ile cinsiyet kalıp yargılarını etkileyen unsurlar (akt; Dökmen, 2010)araştırılmıştır. Cinsiyetçilik üzerine yürütülen araştırmalarda ise çoğunlukla cinsiyetçiliğin türleri

ile cinsiyetçiliği etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılmıştır(akt; Sakallı ve Uğurlu, 2003).

Bazı araştırmacılar cinsiyetçilik ile ırkçılığın benzer yönlerine dikkat çekmiştir. Cinsiyetçilik (sexism) kavramını kullanan ilk kişi olan Pauline M. Leet 1965 yılında bir öğrenci- öğretmen forumunda yaptığı konuşmasında kadın ve erkek cinsini birbirinden ayrı konumlandırmalarının ve birini diğerinden yüksekte kabul etmenin bir ayrımcılık olduğunu, bu yönüyle ırkçılığa benzediğini söylemiştir. Cinsiyetçilik ve ırkçılığın aynı temelden gelip gelmediği, soruna yönelik çözümün ortak olup olmadığı ya da birbirinden farklı temelde ve çözümde olup olmadığı üzerinde araştırmalar yapılmaktadır (Reid and Trotman, 1988, akt.Dinçer,2016).

2.2.Cinsiyetçilik Türleri

Araştırmanın bu bölümünde cinsiyetçilik türleri ve boyutları üzerinde durulacaktır. Tarih süresince kadın üzerinde eril egemenlik kurmanın pek çok yolu denenmiştir. Bu durum bazen fiziksel güçle sindirme politikası olarak kendini göstermiş, bazense psikolojik baskıyla kadının kendini olumsuz algılaması sağlanmıştır. Düşmanca cinsiyetçilik, korumacı cinsiyetçilik, açık, örtük ve gizli cinsiyetçik son olarak da yeni ve modern cinsiyetçilik kavramlarına açıklık getirmeye çalışılarak kadınların yaşadıkları olumlu-olumsuz duyguların bir aradılığı anlamlandırılmaya çalışılmıştır (Fiske ve Glick,1996,1997; Glick et al.,2000).

2.2.1.Düşmanca Cinsiyetçilik

Düşmanca cinsiyetçilik, erkeği kadına göre daha güçlü kabul edip, kadının erkeğe bağımlı olduğu diktesini yaparak, kadının aşağı bir statüde görülmesini ve dolayısıyla ayrımcılığa maruz kalması şeklinde tanımlanmaktadır(Aygül, 2015). Düşmanca cinsiyetçilikte, kadınlara yönelik olumsuz tutumlar belirgindir ve kadının güçsüzlüğünü ve erkeğe göre aşağı statüde oluşuna dikkat çeken bir takım eylemleri içerir (Alptekin, 2014). Düşmanca cinsiyetçilik kadını; olayları sabote eden, sürekli farklı istemleri olan olumsuz bir cins olarak algılayabilmektedir (Dinçer, 2016). Düşmanca cinsiyetçilikte (hostile sexism), kadına karşı olumsuz ve önyargılı tutumları en açık ve net haliyle görebilmek mümkündür. Toplumsal hayatta kadına atfedilen işlerle erkeğe atfedilen işler dahi farklılaşabilmekte, liderlik vasıfları çoğunlukla erkeğe yüklenmekte ve kadının ikincil konumda görüldüğü algısını

ortaya sermektedir. Bu ve benzer yönleriyle düşmanca cinsiyetçilik saldırgan bir tutum içerir (Fernandez et al., 2002).

Düşmanca cinsiyetçilikte, cinsiyetler arası rekabetçi farklılaşmalar vardır. İçinde baskıcı ataerkillik ve heteroseksüel düşmanlık unsurlarını barındırır. Kadının cinsel cazibesıyla erkek üzerinde güç elde edebileceği korkusu mevcuttur. Dolayısıyla kadını sadece cinsel figür olarak görerek değersizleştirmek, baskılayarak yönetmek çabası düşmanca cinsiyetçiliğin davranışsal özellikleridir (Sakallı ve Uğurlu, 2002).

2.2.2.Korumacı Cinsiyetçilik

Korumacı cinsiyetçilik kadının korunması, yüceltilmesi ve sevilmesine yönelik tutumlara sahipken diğer yandan da kadının erkeğe oranla daha düşük seviyede olduğunu savunan ve bunu ispat etmeye çalışan önyargıları tanımlar. Korumacı cinsiyetçilik, bunu uygulayanlarda olduğu gibi uygulananlarda da pozitiflik uyandırabilir; ancak bu cinsiyetçilik kalıbı toplumca kabul görmüş bir takım yargıları ve eril tahakkümünü savunduğundan dolayı kadına zarar veren bir cinsiyetçilik türü olarak literatürde yerini almıştır (Fiske and Glick, 1996,1997). Düşmanca cinsiyetçilik dolaysız bir şekilde etkisini gösterirken, korumacı cinsiyetçilik kadını koruyup kollama yanılsamasıyla toplumsal cinsiyetçiliğin devamlılığına destek olmaktadır (Alptekin, 2014). Korumacı cinsiyetçilik kadını ahlak bakımından daha üst mertebede görmekle beraber, anaç ve geleneksel rolleri kadına yükler. Bu algılamanın kadına yansıması, nazik davranışlar sergileme, centilmence tavırlar şeklinde olur. Bu yansımanın dönüşü kadının ilgi bekleyen, özel bakıma muhtaç varlıklar olarak görülmesi şeklinde olmuştur (Dinçer, 2016). Bu durumun sonucunda kadın toplum içinde her yönden kısıtlanmak zorunda kalmıştır ve erkeklere nazaran dezavantajlı grup olarak kendini göstermiştir (Napier and Ruth, 2014).

Korumacı Cinsiyetçiliğin kadını bakıma ve korunmaya muhtaç bir varlık olarak görme eğilimi, kadına eş olma ve anne olma gibi roller yükleyerek kadını özel alana çekmiş, erkeğe kamusal alanda karısı ve çocukları için çalışma anlayışı içerisinde var olmuştur. Erkeğin duygusal ihtiyaçlar ve üreme için kadına bağlılığı üzerinde durulmuştur (Sakallı-Uğurlu, 2002).

Korumacı cinsiyetçilik (benevolent sexism) temelinde eril egemenliği ve kadının erkeğe muhtaçlığı söz konusudur. Gizil bir ön yargıyla ortaya çıkması kadının geleneksel cinsiyet rollerini kendi rızasıyla kabullenmesini sağlar (Fiske and Glick, 1996). Kadınların bir kısmı korumacı cinsiyetçiliği olumlu duygularla adlandırsalar da; geleneksel kadınlık rollerinin devamlılığını sağlaması yönüyle kadının özgürlüğünü sınırlandırmaktadır (Fiske and Glick, 1997).

2.2.3. Açık Örtük ve Gizil Cinsiyetçilik

Bazı ülkelerdeki kadın hareketleri, hukuki düzenlemeler ve bu düzenlemelerin doğurduğu sorumlulukların etkisiyle kadınlara yönelik olumsuz tutumların azaldığı, ancak yine de örtük bir şekilde kendini gösterdiği bilinmektedir (Campbell and Glenn, 1997). Düşmanca cinsiyetçilikte açık ve doğrudan cinsiyetçilik unsurlarını görebilmek mümkündür. Kadını aşağılama, baskılama doğrudan kadına yöneliktir ve bunu hiçbir şekilde gizlemez. Kadın bastırılmışlık ve değersizlik duygusunu tüm olumsuzluğuyla yaşar. Bu yönüyle her kesimden kadının ve erkeğin tepkisini alabilir. Ancak örtük ve gizil cinsiyetçilik sinsice yol alır. Korumacı yönüyle kadını sözde “değerlisin” algısıyla boyunduruğu altına alır ve bu yönüyle pek çok kesimden kadının onayını aldığından, korumacı cinsiyetçiliğin kendisine zarar verdiğinin farkına varan ve buna baş kaldıran kadınları sindirmek için diğer kadınları kullanır. Bu durum birbirini eleştiren, birbiriyle rekabet içinde olan kadınları var eder (Glick et al., 2000; Sakallı-Uğurlu, 2002).

2.2.4. Modern ve Yeni Cinsiyetçilik

Kadınlara yönelik olumsuz tutum ve davranışların önüne geçebilmek adına oluşturulmuş yasal düzenlemelerin etkisiyle görünür şiddetin azalmasına paralel olarak örtük ve gizil şiddet kendini göstermiştir. “Yeni Cinsiyetçilik” (Tougas et al., 1995) ve “Modern Cinsiyetçilik” (Swim et al., 1995) kuramları ve ölçekleri bu cinsiyetçilik türlerini ölçmeye yönelik olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalar geçmişten bu yana normalleşen kadına yönelik olumsuz tutum ve davranışların sadece olumsuz taraflarıyla değerlendirilmesinin yanıltıcı olduğunu, bunun yanı sıra kalıp yargı haline gelen olumlu tutumların da var olduğunu anlamamızı sağlar. Bu bakış açısıyla ortaya çıkan “Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik” (Ambivalent Sexism) kuramı Fiske ve Glick tarafından geliştirilmiştir. Bu kuram, erkeğin sahip olduğu yasal, politik, ekonomik ve dini kurumlar üzerindeki kontrol gücü ile kadının ikili

romantik cinsel ilişkilerdeki erkeği kendine bağlama konusundaki gücün düşmanca ve korumacı cinsiyetçilikten oluşan çelişik duygulu cinsiyetçilik ideolojisini yaratacağını varsaymaktadır. Kurama göre, cinsiyetçilik (sexism) düşmanca cinsiyetçilik (hostile sexism) ve korumacı cinsiyetçilikten (benevolent sexism) oluşmaktadır (Ayan, 2014).

2.3. Cinsiyetçiliği Etkileyen Faktörler

Bu bölümde kadına yönelik şiddet ile toplumsal cinsiyet eşitsizliği üzerinden kadının toplumdaki konumu ve ataerkil kültürün şiddeti nasıl yeniden ürettiği üzerinde durulacaktır.

2.3.1. Ataerkil Kültür

Ataerkil toplum yapısı gereği, kadın ve erkek karşıtlıklar ve eşit olmayan etkileşim kalıplarıyla toplumda yer bulur. Bu durum edinilen toplumsal cinsiyet algısıyla sosyo-kültürel olarak süregelir (Alptekin, 2014).

Walby kadına yönelik şiddetin, sosyal yapı ve patriarkal düzenlemeler incelenmeden açıklanamayacağını belirtmiştir (Walby, 1990). Bu doğrultuda (Walby, 1990), kadına yönelik şiddetin incelenmesinde üç temel yaklaşım olduğunu iddia eder; bunlar sınıf analizi, liberalizm ve radikal feminizmdir.

Liberalizm, şiddeti açıklarken bu durumun psikolojik rahatsızlığı bulunan azınlık bir erkek grubunun gerçekleştirdiğini ifade etmektedir. Bu teorik yaklaşım, şiddetin açıklamasını psikolojik unsurlara bağlayarak yapmakta ve sosyal yönünü inceleme dışı bırakmaktadır (Walby, 1990). Özetle bu teori, kadına yönelik şiddeti sıklıkla rastlanılmayan bir durum olarak açıklamaktadır, fakat Dünyada ve Türkiye’de son yıllarda kadın cinayetlerinde fark edilir bir artış gözlemlenmiş olması bu teorinin geçerliliğinin tartışılmasına neden olmaktadır (Afşar, 2015). Savunulan diğer yaklaşım Sınıf Analizi’dir.

Sınıf Analizi: İktidar sınıfın altında kalan erkekler sahip oldukları mevcut olanakların yetersizliğinden kaynaklı olarak baskılanma hissiyatıyla kadına şiddet uygulamaktadır. Dolayısıyla şiddeti en çok işçi sınıfının uyguladığı üzerinde durulmaktadır. İşçi sınıfına mensup erkekler, ekonomik sıkıntılar çekiyor olmaları ya da içinde yetiştikleri kültürden farklı olarak maçoşluk, fiziksel gücün gösterilmesi gibi davranışları değer haline getirmiş olmaları sebebiyle çevrelerindeki daha güçsüz

olarak konumlandıkları kişilere şiddet uygulamaktadır (Walby, 1990). Sosyal koşulların önemsenmesi bakımından bu teorik bakışın önem arz ettiğini belirten (Walby, 1990), bununla birlikte Pizzey ve Russell'ın yaptıkları araştırmalardan örnek vererek kadına yönelik kaba güç ve cinsel şiddetin toplumun her kesiminden çıkabildiğine değinmiş, ekonomik yetersizliklerin ya da farklı alt kültür değerlerinin benimsenmesinin şiddet ile ilişkisini açıklarken yeterli kaynakların olmadığını belirtmiştir. Walby(1990)'e göre sınıf analizi toplumsal yapıyı da irdelediğinden liberal analize göre daha kapsamlıdır, fakat şiddetin kadına etkisini incelemeyişi ve devletin şiddeti engellemeye dair müdahale planlarının olmayışı sınıf analizi bakış açısını güçsüz kılmaktadır.

Radikal Feminizm ise kadına yönelik şiddet davranışını ataerki toplumlarda erkek egemenliği açısından açıklamaya çalışan son ana teoridir. Odaklandığı konu cinsiyete dayalı özellikler ve sosyal özelliklerdir. Ayrıca şiddeti yapılandıran toplumsal öğretiler ve şiddete uğrayan kadınların baskılanması sonrası ortaya çıkan sonuçlar üzerine odaklanılmaktadır (Walby, 1990). Radikal feminizm şiddeti aile yapısına bağlı olarak ortaya çıkan bir durum olarak nitelendirmekte ve bazı ailelerle sınırlandırmayıp toplumun genel aile yapısı ile açıklamaya çalışmaktadır. Tarihsel sürece bakıldığında aile kurumunun ataerki yapı ile şekillendiğini ve şiddetin de bu bağlamda aile içinde oluştuğunu vurgulamaktadır. Walby'e göre (1990), radikal feminist açıklamalar, diğer teorilerden farklı olarak, kadına yöneltilen şiddetin toplumsal yapı analizini güçlendirmektedir. Ayrıca erkeklerin davranışlarını, kadınların davranışlara yönelik geri bildirimlerini ve devletin müdahale yöntemlerindeki eksiklikleri işleyerek şiddet olgusu üzerinde durmaktadır. Bu analizin eksikliği ise şiddeti açıklarken sınıf ve ırk etmenlerini göz ardı etmesidir. Buna rağmen radikal feminizm patriarkayı analiz etmesi nedeniyle şiddetin açıklanmasında önemli bir analizdir.

Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Kuramının önemli üç unsurundan biri olan ataerkillik, toplumda erkeğin kadına karşı olan siyasi, hukuki ve ekonomik üstünlüğü anlamına gelir. Korumacı cinsiyetçilikte; kadını incinebilir zayıflıkta gören ve erkek tarafından korunmaya muhtaç bir cins olduğunu varsayan ve sosyo-ekonomik yönden kendisine yardım edilmesi şartını öne süren bir ataerki düşünce yaygındır. Korumacı cinsiyetçiliğe göre daha yoğun bir ataerkilliğin hakim olduğu düşmanca cinsiyetçilikte ise kadınların onlara sunulan kolaylıklara ve özveriye rağmen

tatminsiz oluşları gibi negatif yargılar söz konusudur. Her iki durumdan da çıkarılabilecek sonuç ataerkilliğin her alanda erkek egemenliği lehine olduğudur (Alptekin, 2014).

2.3.2. Toplumsal Cinsiyet

Bireyin biyolojik olarak kadın ve erkek olarak farklılaşması cinsiyet olarak tanımlanmaktadır (Başak, 2010). Toplumsal cinsiyet (gender) ise kadınlar ile erkekler arasındaki toplumsal ilişkileri düzenlemek için kullanılan bir kavramdır (Scott, 2007). Toplumsal cinsiyet denildiğinde bireysel olarak kadın ve erkek değil, “*cinsiyet farklılıklarının toplumsal organizasyonu*” kastedilmektedir (Kardam, 2003). Feminist yaklaşıma göre toplumsal cinsiyet;

“Kadın ve erkeğin biyolojik farklılaşmasına kültürler tarafından yüklenen anlamlar ve değerler ya da kadınlar ve erkekler için toplumsal olarak oluşturulmuş roller, öğrenilmiş davranış ve beklentiler” olarak tanımlanır (Başak, 2010).

Toplumsal cinsiyet ilişkileri, kadınların daima ötekileştirildiği alanlarda kadın erkek arasındaki orantısız güç ilişkisini belirlemektedir. Kadınlara toplumca layık görülen görevler ve işlevsellik, erkeğe verilen görev ve işlevsellikle kıyaslandığında toplumda daha anlamsız ve değersiz bir konuma tekamül etmektedir (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008). Geçmişten bu yana aile içerisinde kadın belli sorumlulukları alması amacıyla yetiştirilmiştir. Bu sorumluluklar ev içi işleri planlamak, harcadığı emek ve zaman için herhangi bir ücret talep etmemek olarak belirlenmiş, nesilden nesle de aktarılarak kadınlar tarafından da içselleştirilerek normalleştirilmiştir. Böylelikle kadın toplumda varlığını gösterme fırsatını bulamayarak görünürlüğünü kaybederken, erkek ise toplum içinde statü elde etme fırsatını bulmuştur (Erbay ve Tuncay, 2006). Toplumsal cinsiyet rolleri toplumdan topluma ve kültürden kültüre değişim göstermektedir. Bu durum da toplumsal cinsiyet farklılıklarını doğurmaktadır. Dolayısıyla cinsiyet rolleri de farklılık gösterebilmektedir (Aksoy, 2006).

2.4. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik

Kadınlar tutum nesnesi olarak değerlendirildiklerinde düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliğe farklı değerler yüklenebilse de, paylaştıkları ortak tezler; geleneksel cinsiyet rollerini içselleştirmeleri ve ataerkil toplumsal yapıyı savunan ve devamını

sağlamayı amaçlayan çalışmalardır. Kuramsal olarak, cinsiyetçiliğin iki biçimi, her biri düşmanca ve korumacı yönere sahip üç alt bileşenle ilgilidir. Bunlar; güç, cinsiyetler arası farklılaştırma ve cinselliktir (Ayan, 2014).

1. Güç: Ataerkilliğin neticesinde, cinsiyetler arası güç farklılıkları ataerkil ideolojiler aracılığıyla akla uygun hale getirilir. Bu ideolojinin düşmanca boyutu; erkeklerin kadınlar üzerinde kontrolör rolü üstlenmeleri gerekliliği düşüncesine dayanan baskıcı ataerkilliktir. Koruyucu boyutu ise; Erkeklerin kadınlara oranla fiziksel üstünlüğünün olması, yetkiyle donatılmış ve etkin söz söyleme hakkına sahip olduklarından dolayı, görece tüm bu özelliklerin daha azına sahip kadınları korumaları ve kollamaları gerektiği düşüncesidir. Koruyuculuğun en güçlü olarak davranışa dönüştüğü durumlar özellikle erkeğin eş, baba ve oğul olduğu durumlardır (Ayan, 2014).

2. Cinsiyetler arası ayırım: Erkekler ve kadınların özellikleri ile ilgili öne sürülen kalıp yargıları ifade eder. Erkekler yüksek saygınlığa sahip rollerle, kadınlar ise aile içi ve düşük saygınlığa sahip rollerle sıfatlandırıldıklarında, bu kalıp yargılar erkeği güçlendirmeye ve onun iktidarını devam ettirmesine olanak sağlar. Rekabetçi cinsiyetler arası farklılaştırma bu ideolojinin düşmanca kapsamını oluşturur; ayrıca erkeklerin, kadınlar ile ilgili olumsuz kalıp yargıları aracılığıyla, kadınlardan daha iyi olduklarını benimseyerek kuvvetli bir özgüven sahibi olacakları düşüncesine dayanır. Kadınlara ilgili geleneksel kalıp yargılar, erkeklerin kadınlara muhtaçlığı yüzünden, olumlu bir tutumla değerlendirilen pek çok özelliği de içinde barındırır. Kadınların geleneksel rollerden anne ya da eş olma vasfına sahip oluşları erkeklerin kadınlara bağlılığına sebep olan bütünleyici ayırım olarak gösterilebilir (Ayan, 2014).

3. Cinsellik: Erkeklerin, kadınlarla ilgili cinsel istekleri ve endişelerini konu alan heteroseksüellik, ya düşmanca ya da korumacı kapsamlarıyla çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumlarının son parçasıdır. Fiske ve Glick(1996)'e göre; erkekler tarafından kadınların yalnızca cinsel bir figür olarak düşünülmesi eğilimi, kadınların cinsel cazibelerini güç kazanmak amacıyla erkekler üzerinde kullanacak olmaları endişesinin bir sonucudur. Bu durum düşmanca heteroseksüellik olarak adlandırılır. Fakat heteroseksüel yakınlık, cinsellik ve üreme ihtiyacının doğurduğu kadına bağımlılığa ve bir erkeğin tam bir erkek olabilmesi için duygusal eğiliminin olduğu bir kadınla romantik ilişkiye sahip olmasına dayanır. Kadınlar toplumsal cinsiyet

rollerine uygun davrandıkları sürece, hiçbir erkeğin bir kadınsız tam olamayacağı düşüncesi temelinde kusursuz ve 'olması gereken' bir kadın profili çizilmektedir (Fine, 2010).

Bu üç faktör, güç, cinsiyetler arası ayırım ve cinsellik(heteroseksüel yakınlık), hem korumacı hem de düşmanca cinsiyetçilik içerisinde görülen etkenlerdir (Fiske and Glick, 1996). Fiske ve Glick (1996) insanların kalıplaşmış tutumlarının oluşturduğu sabit yargılarla birlikte kendini gösteren davranışların ve düşünce biçimlerinin cinsiyetçiliğe sebebiyet verebileceğini ifade etmektedir. Bu düşünceden çıkışla öne sürdükleri Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik kuramına göre, cinsiyetçilik korumacı ve düşmanca olmak üzere iki boyutta araştırılmaktadır (Alptekin, 2014). Her ikisinde de temel alınan konu, erkek cinsiyeti ile kıyaslandığında kadın cinsiyetinin daha güçsüz olduğu varsayımından yola çıkılarak kadına biçilen toplumsal cinsiyet rollerinin annelik ve ev işçiliği ile sınırlandırıldığı gerçeğidir. Aynı zamanda Fiske ve Glick'in (1996), Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Kuramı'nın üç ögesi olan ataerkillik (güç ilişkisi), cinsiyetler arası tamamlayıcı farklılaştırma ve heteroseksüellik terimlerinin de korumacı cinsiyetçilik ve düşmanca cinsiyetçilik kavramlarının içeriğini oluşturduğunu belirtmişlerdir (Sakallı-Uğurlu, 2002).

Cinsiyetler arası farklılaştırma düşmanca ve korumacı cinsiyetçilikte birbirinden farklı olarak kendini göstermektedir. Bu durum Korumacı cinsiyetçilikte kadın ve erkeğin birbirlerine farklı alanlarda ihtiyaçları olmasının kabulüyle yola çıkarak, cinsiyetler arası tamamlayıcı farklılaştırma olarak işlerken; düşmanca cinsiyetçilikte ise cinsiyetler arası rekabetçi farklılaştırma olarak işler. Rekabetçi farklılandırmada erkeğin güçlü yanlarının olduğundan fazla sunulmasıyla kadını değersizleştirmek amaçlanmaktadır (Alptekin, 2014).

Heteroseksüellik unsurda ele alınan temel görüş; hayattaki mutluluğa ulaşabilmenin yolu cinsiyetle kurulacak romantik ilişkinin varlığıdır (Fiske and Glick, 1996; Sakallı, 2002).

Düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik her zaman bir arada varlık göstermektedir. Dolayısıyla bu durum bireyleri kararsız duygular içine itmekte ve çelişik duygularla bireyler cinsiyeti algılamaktadır. Bu çelişikliğin üzeri de ataerkil düzen içinde var olan ve eşitsizlik düzenini de akabinde var eden, geleneksel öğretilerle örtülmektedir. Geleneksel öğretilerle edinilen 'ev içi alanda hizmet eden kadın, erkeğin onun temel ihtiyaçlarını karşılamasını hak eder' kalıp yargıları korumacı cinsiyetçiliği işaret

eder. Dolayısıyla korumacı cinsiyetçilik, baskın erkek egemenliğine ve düşmanca cinsiyetçiliğe karşı durulmasının önünde bir engeldir. Korumacı cinsiyetçiliğin örtülü de olsa bıraktığı olumlu intiba erkek egemen yapının devamını sağlamaktadır (Sakallı ve Ulu, 2003).

2.4.1. Kadınlarda Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik

Glick(2000) ve arkadaşlarına göre kadınlarda korumacı cinsiyetçiliğe daha sık rastlanır. Korumacı cinsiyetçilik tutumlarında sevgi ve şefkat duygusunun daha çok hissedildiği, örtük olmakla birlikte açıkça olumsuzluklara yer vermediği için kadınların algısında korumacı cinsiyetçilik tutumları olumlu bir yer edinmektedir (Conelly and Heesacker, 2012). Kadınlarda oluşan bu olumlu algı korumacı cinsiyetçilik sergileyen erkekleri kabul edilebilir olarak değerlendirmelerine neden olmaktadır (Kilianski and Rudman, 1998).

Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğin ölçüldüğü araştırmalar incelendiğinde; üniversite öğrencileriyle yapılan bir araştırmada erkek öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri, kadın öğrencilerinkinden daha yüksek bulunmuştur ancak korumacı cinsiyetçilik düzeylerinde bir farklılık bulunmamıştır (Uysal Çelik, 2018).

Eşitsizlik sisteminin kadınlar tarafından meşrulaştırılmasının en önemli unsuru korumacı cinsiyetçiliktir. Gruplar arası eşitsizliği doğrudan yansıtan düşmanca cinsiyetçilik barındıran kalıp yargıların kadınlar tarafından onaylanmamasına karşılık, korumacı cinsiyetçiliğin unsuru olan örtük kalıp yargıların içerdiği anlamın zor algılanması bu duruma açıklık getirebilir (Jost and Hunyady, 2005). Toplumsal Cinsiyet eşitsizliğinin en çok yaşandığı ülkelerde kadınların korumacı cinsiyetçiliği erkeklerden daha fazla kabul ettikleri görülmüştür (Glick et al.,2000).

Kadınların bazıları korumacı cinsiyetçiliğe maruz kalırken bazılarıysa düşmanca cinsiyetçiliğe maruz kalabilir. Bu değişkenlik geleneksel cinsiyet rollerini kabullenen ve davranışlarını buna uygun şekillendiren kadınlarda korumacı cinsiyetçilik olarak görülürken, düşmanca cinsiyetçiliğe maruz kalan kadınlarsa feministler ve kariyer sahibi kadınlar gibi geleneksel rollere uygun hareket etmeyen kadınlardır (Fiske and Glick 2001). ABD’de kadın üniversite öğrencileriyle yapılan bir araştırmada, cinsiyetçi düşünceleri olan kadınların romantik ilişki süreçlerinde erkeğe göre daha sessiz ve edilgen kaldıkları anlaşılmaktadır (Hurst and Beesly, 2013).

2.4.2. Erkeklerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik

Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğin ölçüldüğü araştırmalar incelendiğinde farklı illerden gönüllü katılımcılarla yapılan bir araştırmada erkeklerin korumacı cinsiyetçilik ve düşmanca cinsiyetçilik puanları kadınlarınkinden yüksek bulunmuştur. Ayrıca bu araştırmada erkeklerin kadına karşı şiddete yönelik tutumlarının da çelişik duygulu cinsiyetçilikleriyle aynı paralellikte olduğu belirtilmiştir (Erkut, 2015). Şiddet göstermeye daha yatkın erkeklerin kişilik özellikleri incelendiğinde özellikle cinsiyet rollerine bağlılık, erkeği kadından daha üstün ve onun koruyucusu olarak görme özelliklerinin baskın olduğu görülmektedir (Akın ve Subaşı, 2004).

Curun ve Sakallı(2001) tarafından yapılan romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılara karşı tutumları konu edinen araştırmada; erkek katılımcılar kadın katılımcılara oranla romantik ilişkilerde erkeğin baskın, kadının kabullenici tavırları konusundaki ifadelerle daha pozitif yaklaşmışlardır. Korumacı cinsiyetçilik puanları erkeklere oranla kadınlarda daha yüksektir ve kadınların romantik ilişkilerde erkeğin daha girişken olması gerektiği konusunda tutum sergiledikleri anlaşılmaktadır. Fakat erkekler korumacı cinsiyetçilikte yüksek bir puana sahip olmalarına rağmen, romantik ilişkilerde kadınların da girişken olabilecekleri yönünde tutum sergiledikleri görülmüştür(Curun ve Sakallı, 2001). Benzer olarak Okutan ve Sunal (2011)'ın yaptığı bir araştırmada da erkeklerin hem düşmanca cinsiyetçik hem de romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılara karşı tutumlarının yüksek puanlandığı anlaşılmaktadır.

2.4.3. Gebelerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik

Hebl ve arkadaşlarının (2007) deneysel araştırmasına göre; kadın işbirlikçilere mağazada olan müşteri veya iş başvurusunda bulunan gebe/gebe olmayan rolleri verilmiştir. Araştırma sonuçlarında gebe olan müşteri rolündeki kadınların gebe olmayan müşteri rolündeki kadınlara göre daha korumacı davranışlarla karşılaştığı görülmüştür. Diğer taraftan avukatlık ve öğretmenlik gibi erkek işi olarak düşünülen işlere başvuru yapan gebe kadınların geleneksel kadın işlerine(ana okul öğretmeni, temizlikçi) başvuru yapan gebe kadınlara göre daha fazla düşmanca davranış ile karşılaştığı görülmüştür.

Literatürde gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçiliği ile ilgili araştırmaların çok sınırlı olduğu görülmüştür. Gebelere yönelik çelişik duygulu cinsiyetçilik

tutumlarının belirlenmesi amacıyla daha çok üniversite öğrencilerinin tutumlarının incelendiği araştırmalara rastlanmıştır (Walky, 2011). Gebe kadınlar arasında cinsel şiddet öyküsü yaygınlığının ve bunun sağlık durumu, kendilik algısıyla ilişkisini araştırmak amacıyla yapılan çalışma sonucuna göre cinsel şiddet öyküsü olan kadınların, olmayan kadınlara göre kendilik algısı daha düşük çıkmıştır (Aquino et al., 2009). Genel olarak anlaşılmaktadır ki, geleneksel kadınlık rolünü yerine getirmesi ve gebe kalması gebe kadının daha çok korumacı cinsiyetçilik söylemlerine maruz kalmasına sebep olurken, diğer yandan da gebe kadın geleneksel rolleri dışında bir tutum sergilediğinde düşmanca cinsiyetçilik söylemlerine maruz kalabilmektedir (Glick, 2007).

2.5. Gebelik Psikolojisi

Gebelik, kadının bedeninde biyolojik değişikliklere sebep olan fizyolojik bir süreçtir. Ancak bu sürecin önemli psikolojik ve sosyal boyutları da vardır. Bu süreçlerde gebe bazı gelişimsel krizler yaşayabilmektedir (Aktaş, 2006). Bu krizler depresyon ve kaygı bozukluğu olarak seyredilmekte ve bu sürece psikososyal destekle müdahalede bulunulmadığında fetüste gelişim geriliği, düşük ve ya erken doğum gibi birtakım doğum komplikasyonlarına sebep olabilmektedir. Dolayısıyla gebenin ruh sağlığının korunmasıyla fetüs sağlığı için de gebelik sürecinde psikososyal destek önemlidir (Öztürk ve Şirin, 2000). Llweellyn ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, gebe kadınların %70'den fazlasında depresif belirtilerin olduğu tespit edilmiş ve bunların %10-16'sının majör depresyon için tüm kriterleri taşıdığını bildirmişlerdir. Depresyon, gebelik sürecinde gebelerde sıklıkla tespit edilen ruhsal bozukluktur, öyle ki yapılan bir araştırmada her 5-7 anneden birisinin depresyon yaşadığı tespit edilmiştir (Aydın ve Öztürk, 2017). Anne rahmindeki bebek hormonal dalgalanmalar yoluyla annenin duygusal değişimlerini hisseder ve ilk stresi bu şekilde yaşamaya başlar. Annenin yaşadığı depresyon hormon salgılanmasına etki eder ve hormonal rahatsızlıklar yaşanmasına sebep olur. Bu durum fetüse kalıcı hasarlar verebilir ve çocuğun ileriki yaşantısına pasif veya agresif davranışlar kazanması şeklinde yansıyabilir (Bjelica, 2018). Gebelik sürecinin doğası gereği gebede stres yaratabilecek özellikler barındırmasının yanı sıra bazı dış etmenlerin de olumsuz anlamda sürece müdahil olması gebenin psikolojik durumunu etkilemektedir (Buldur, 2020).

Gebelerin algıladıkları sosyal destek çoğaldıkça, stres faktörleriyle birlikte ortaya çıkan psikolojik problemlerin azaldığı tespit edilmiştir (Çelikkol,1997). Gebelerde eşin tutumu ve sosyal çevresinin psikososyal desteği gebenin duygu durumunu doğrudan etkiler. Sosyal desteğin varlığı gebelerin duygusal olarak rahatlamalarına, kaygılarıyla baş etme başarılarının artmasına ve anneliğe hazırlanmalarına yardım sağlar (Gölbaşı, 2009).

Gebeliğin ilk döneminde gebede sıklıkla yalnız kalma isteği gözlemlenir. Bu durum gebenin kendi değişen benliğini tanıması ve buna odaklanması için beklenen bir durumdur(Tudiver, 1982). Çünkü bu dönemde kadın kendisine odaklanarak gebeliği hakkında iç görü kazanmaya çalışmakta ve kendini anneliğe hazırlamaktadır (Akkaş, 2014). Gebe kadının kendisini duygusal açıdan iyi hissedebilmesi için tek koşul kendi adaptasyonu değildir, gebeliği kabullenmiş olmasına karşılık çevresinde değer verdiği kişilerin de bu gebeliği istemesi ve kabullenmesi önem teşkil etmektedir. Dolayısıyla problemsiz bir gebelik süreci için gebeye sunulan sosyal desteğin olumlu katkısı göz ardı edilemez (Demiryay, 2006).

Gebeliğin ikinci döneminde gebe kadın araştırmacı duygular içerisindedir. Gebeliği ve bebeği hakkında daha çok bilgi edinmek ister, keşfetme süreci yaşar ve diğer gebe kadınlarla iletişime geçerek, onların tecrübelerinden faydalanmak ister (Demiryay, 2006).

Gebeliğin üçüncü ve son dönemindeyse, ikinci döneminde sakinleşen duygular tekrar yoğun hale gelir. Gebenin büyüyen karnı ile hareketleri oldukça kısıtlanır, her zamankinden daha halsiz ve yorgun hissedebilir (Metin, 2014). Ayrıca doğumun yaklaşmasıyla birlikte gebe kadın, duygusal yoğunluk ve doğum korkusu yaşayabilmekte, manevi yönden desteklenmeye ihtiyaç duyabilmektedir (Esmeray, 2016). Gebelik sürecinin son haftalarında bebeğin ne zaman geleceğine dair merak ve endişe artar. Aniden doğum olacağı korkusuyla kendilerini sürekli tedirgin hissederler (Tudiver, 1982).

2.5.1.Gebelerin Kendilerini Algılama Durumları

İnsanların yaşamları boyunca edindikleri rollere yönelik tutumları farklılık gösterir. Kadınların yaşam rollerinden biri olan gebelik süreci tabii bir süreç olmasının yanı sıra bir yaşam krizi olarak değerlendirilmektedir (Akyüz ve Kuğu, 2001). Kadın vücudu, gebeliğe uyum sağlamak için, döllenmeden hemen sonra bir takım fiziksel, biyokimyasal ve anatomik farklılaşmalar yaşar. Bu değişim fetüsün

gelişmesini, beslenme ihtiyaçlarının karşılanmasını ve doğumun gerçekleşebilmesi için vücudun hazırlanmasını ve kadının emzirme dönemine hazır hale gelmesini sağlar (Gürsoy ve Yamaç, 2002).

Gebelik sürecinin ilk haftalarında gebe göğüslerinde dolgunluk, gerginlik ve hassasiyet hisseder. ‘Kolostrum’ denilen sarı renk salgı 3. ayın tamamlanmasıyla oluşur. Göğüs ucunu çevreleyen koyu renkli halka ve meme ucu büyür ve sertleşir. Böylelikle süt salgılamaya hazır hale gelir (Taşkın, 2002). Gebelik sürecinde diş etlerinde de belirgin bir değişim gözlenebilmektedir. Diş etleri hiperemik bir görüntüde olabilmekte ve yumuşak bir hal alabilmektedir. Bununla birlikte tükürük salgısında artış gözlenmektedir. Ayrıca gebelerde çoğunlukla psikolojik olarak ortaya çıktığı düşünülen aşırma ve ‘pika’ olarak adlandırılan besin değeri olmayan maddeleri yeme isteği gibi özellikler ortaya çıkabilmektedir. Aşırma ile birlikte gebeler fazla yeme alışkanlığı edinebilmekte, bazı yiyeceklere karşı fazla istekli olabilmektedirler.

Gebelik sürecinde kadında salgılanan östrojen, progesteron ve kortizol hormonları ruhsal sıkıntıları da beraberinde getirebilmektedir (Doğan ve Kırkpınar, 1997). Gebe kadın anne olacak olmanın yaşattığı mutluluk ve kendini gerçekleştirme doyumuyla eş zamanlı kaygı, korku ve endişe içinde de olabilmektedir (Özkan,1993).Gebenin kendi içinde yaşamış olduğu bu zıt duyguların çatışması olgunlaşma sürecine de eşlik edebilmektedir (Akyüz ve Kuğu, 2001). Gebeliğin başlangıç dönemlerinde gebenin duygu ve davranışlarında fizyolojik değişimle birlikte farklılıklar gözlemlenebilmektedir. Bu duygu ve davranış değişimi gebenin bilerek ya da istemsizce gebeliğe verdiği tepkidir. Halsizlik ve mide bulantısı gibi pek çok gebede görülen fiziksel tepkilerin gebelik sürecinde gebenin zıt duygulanımları sıklıkla yaşaması sonucu oluşabileceği düşünülmektedir. Kimi gebe anne olacak olmanın pozitif yanlarını referans alarak bu belirtileri yaşamayacağını varsayarken, kimisi de bu belirtilerin gebelik sürecinin olumlu yönde ilerlediğinin sinyalleri olduğu düşüncesine tutunarak belirtilerden rahatsızlık duymasına rağmen kendisini motive etmektedir (Çelikkol, 1997).

Gebelerin bu süreçte dış görüntülerini algılama ve yorumlama biçimleri farklılık gösterebilmektedir (Kumcağz,2012). Gebelerin beden algılarını pozitif ya da negatif yönde şekillendiren unsurlardan biri kültürel yapılarıdır. Bazı gebelerde gebelikten önceki beden algısına paralel olarak gebelikteki beden algısının etkilendiği görülmektedir. Fizyolojik değişimlerin getirdiği dış görünüşteki farklılaşmaları gebe,

duyarlılıkla takip etmekte ve bu yeni görünümünden memnun olmamaya başlamaktadır (Akbaş vd., 2008; Chang et al., 2006). Gebeliğin istenilen bir gebelik olması beden algısını olumlu yönde şekillendirebilmektedir. Arzulanan bir gebelik süreci yaşayan kadın daha mutlu ve doyum duygusuna ulaşmış olur ve bu duygular kadının bedenindeki değişimlere olumlu yaklaşmasını sağlar(Boscaglia et al., 2003; Lupton and Schmied, 2001;). Beden imajı sadece öznel bir kavram olmayıp, çevresel etmenlerle de şekillenebilmektedir. Gebenin sosyal çevresinin, eşin, ailesinin değerlendirmeleri gebeyi etkiler. Çevrenin geri bildirimleri olumlu olduğunda, gebe kendini daha üretken ve faydalı hissettiğinde bedenindeki değişimleri olumlu karşılar ve bu durum benlik algısında da artışa sebep olur (Özorhan, 2012).

Gebelerin beden algılarındaki bu olumlu ya da olumsuz duygular benlik saygılarını da doğrudan etkiler. Gebelik sürecini olumlu duygularla yaşayan kadınların benlik saygıları yükselirken, olumsuz duygular barındıran gebenin benlik saygısında zedelenmeler görülür. Kendine güvenmeme, yetersiz hissetme ve yaşam kalitesinde düşüş belirtileri gözlemlenir (Kumcağız, 2012).

2.5.2.Dünyada Gebelerin Kendilerini Algılama Durumları

Gebelik süreci üç aylık dönemler şeklinde değerlendirilmektedir. Bu üç dönemde gebelerde görülen duygusal değişimlerin konu alındığı çalışmada(Rofe et al., 1993) gebeliğin ilk döneminde görülen kusma, halsizlik gibi fizyolojik belirtilerin gebelerin duygusal durumlarını etkilediği, son üç aylık dönemdeyse doğuma bağlı kaygı gibi ruhsal problemler yaşanabildiği tespit edilmiştir. Gebelerin gebelik sürecinde yaşadıkları semptomlar sosyo-demografik ve kişilik özelliklerine göre farklılık gösterebilmektedir. Doğumu daha önce deneyimlemiş olması, ekonomik yoksunluk çekmemesi ve stresle başa çıkmada başarılı bir birey olması gebeye bu süreçte avantaj sağlayabilmektedir (Rofe et al., 1993).

Bir kadın için çocuk sahibi olmanın avantajları olduğu kadar, duygusal değişimini olumsuz etkileyecek bazı unsurları da vardır. Öncelikle kadının bedeninde gerçekleşen fizyolojik değişimlerle birlikte, fiziksel görünümün farklılaşması ve bu farklılaşmanın cinsel çekiciliği azalttığı düşüncesi, çocuğa karşı sorumlulukların kadının bireyselliğini sınırlayacak olması, mesleki statünün ve sosyal çevrenin kaybı gibi dezavantajları da vardır (Nicolson,1990). Bu durum gebenin insanlarla ilişkilerinin de farklılaşmasına sebep olabilmektedir (Gülseren,1999).

Pearson, Lightman ve Evans (2009) tarafından yapılan araştırmalar, gebeliğin son dönemindeki gebelerin çevrelerindeki öfke ve tehdit duyguları sergileyen negatif enerji aldıkları bireylerden daha çok etkilendiklerini ortaya koymaktadır (Massar et al., 2013).

Gebelerle yapılan bir başka araştırmada ortalama yaşam puanının gebe kalmadan önceki yaşam puanına göre yarı yarıya düştüğü saptanmıştır (Tudiver, 1982). Bu sonuçtan gebelik sürecinde yaşam kalitesinin düştüğü çıkarılabilir.

Coşkun ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada (2020) gebelerle çalışılmış ve gebe kadınların gebelik algısına stres, demografik ve obstetrik özelliklerin etkili olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda beden algısı ve annelik algısı yüksek bulunurken, stres düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. Ancak gebelerin gebelerin distres düzeylerinde artış olduğunda ters orantılı olarak annelik ve beden algısının düştüğü grlmştir. Yani gebelerin annelik ve beden algılarının olumlu yönde olabilmesi için stres faktörünün ortadan kaldırılması gerekir (Coskun vd.,2020)

Gebelerde distres düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılan bir başka araştırmadaysa gebelerde ciddi anlamda distres tespit edilmiş ve bu durum gebenin sosyo-demografik ve obstetrik özelliklerine göre farklılık göstermiştir.Yaşı küçük gebeler, ev hanımı ve eşi işsiz olan gebelerle plansız gebe kalan gebelerin distres düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (apık vd., 2015).

Ülkemizde yapılan araştırmalarda büyük kentlerde yaşayanların batı ülkelerinde olduğu gibi az ocuk tercih ettiği ve doğacak bebeğin cinsiyeti hususunda bir tercih belirtmedikleri gözlemlenirken, kırsalda yaşayanlarda ocuk sayısında artış ve cinsiyet tercihinin geleneksel tutumlarla belirledikleri anlaşılmaktadır. Ülkemizdeki kırsal kesimin bu tutumu Dünya lkelerinden Kırgız, Nijerya halkına benzer olduğu tespit edilmiştir (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA),2018; nal,2015).

Literatür incelendiğinde doğurulan ocuk sayısının fazla oluşu ve özellikle cinsiyetinin erkek oluşu ile doğru orantılı olarak kadının statüsünün de arttığı anlaşılmaktadır (Erdemoğlu, 2015; nal, 2015).

2.5.3.Türkiyede Gebelerin Kendilerini Algılama Durumları

Türkiye İstatistik Kurumu 2016 verilerine göre; Türkiye'de her yıl 1.309.771 doğum gerçekleştiği bildirilmektedir. 1.309.771 doğumdan % 34'ünün gebeliği plansızdır. Türkiye'de yapılan araştırmalarda düşük ve kürtaj oranlarındaki artışın

sebebi olarak istenmeyen gebeliklerin sayıca çokluğu gösterilmiştir. Gebelerin %28'i düşük yaptığını belirtmiş, %35'i ise kürtaj kararı aldıklarını ifade etmişlerdir (Akbaş,2006). Ayrıca yine aynı çalışmada gebelere cinsiyet tercihi sorulduğunda %29'u erkek bebek isterken %14'ü kız bebek istediğini belirtmiştir. Bu veriden de anlaşılacağı üzere Türkiye'de geleneksel kalıp yargıların devam ettiği düşüncesine varılabilir.

Gebe kadınların beden imajları ve benlik saygılarını etkileyen faktörler ve aralarındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada(Kumcağız, 2012) gebelerin eğitim düzeyi yükseldikçe benlik saygısı ve beden algısında da olumlu yönde bir artış olduğu, sosyo-ekonomik durum yükseldikçe gebenin beden algısı ve benlik saygısında da artış olduğu, gebelerin daha çok gebeliğin 3. ve 6. ayları arasında fiziksel memnuniyetsizlikler yaşadıkları, gebelik sayıları az olan gebelerin beden algılarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmada istenilen bir gebelik süreci yaşayan gebelerin beden algıları ve benlik saygılarının olumlu yönde artış gösterdiği görülmüştür (Kumcağız, 2012).

Kök ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada çalışan gebelerin çalışmayan gebelere göre daha olumlu beden algısına sahip oldukları tespit edilmiştir(Kök vd., 2018).Bu bulgudan da anlaşılacağı üzere kadının çalışması onun için bir statü kaynağıdır ve toplum içinde güçlü olmasına bir etkidir. Bu güç kadının kendine olan güvenini artırdığı gibi bu paralelde benlik saygısı ve kendilik algısını da olumlu yönde etkiler (Demirbaş ve Kadioğlu, 2014).

Apay ve Bacacı(2018) tarafından yapılan çalışmada gebelerin beden imaj algısı ve distres arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda gebelerin dış görünüşleri hakkında olumsuz bir yargıya sahip oldukları, sağlıksız hissettikleri ve fiziksel yetersizlik yaşadıkları tespit edilmiştir. Yaşanılan bu olumsuz duyguların beden imajını olumsuz etkilediği ve gebelerin distres düzeylerini artırdığı görülmüştür(Apay ve Bacacı, 2018). Çalışmalarda gebelik sürecinin sonunda bebek dünyaya geldiğinde anne olacak olmanın verdiği haz olumlu olarak değerlendirilse de gebelik süreci gebede fizyolojik, psikolojik ve sosyal yönden değişimler yaşandığından ve kadın gebelikle birlikte ek rollere de sahip olduğundan, bu rollere ve değişimlere uyum sağlama süreci kriz dönemi olarak kabul edilmektedir(Apay vd., 2015). Bununla birlikte Bibring ve Valenstein, gebeliği, uygun koşullar sağlandığında gebeyi kişisel olgunluğa yöneltebilecek bir biyo-psiko-sosyal kriz olarak tanımlamaktadır (Bjelica, 2018). Yani aslında olumsuz duygular içinde

olunabilen stres ve kaygının baş gösterdiği gebelik dönemi, kadının iç görü kazanması, kendini tanınması ve kişisel gelişimini artırması için bir fırsat niteliği de taşımaktadır (Sözeri, 2011).

Coşkun ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada (2020) gebelerle çalışılmış ve gebe kadınların gebelik algısına stres, demografik ve obstetrik özelliklerin etkili olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda beden algısı ve annelik algısı yüksek bulunurken, stres düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. Ancak gebelerin distres düzeylerinde artış olduğunda ters orantılı olarak annelik ve beden algısının düştüğü görülmüştür. Yani gebelerin annelik ve beden algılarının olumlu yönde olabilmesi için stres faktörünün ortadan kaldırılması gerekir (Coskun vd.,2020)

Gebelerde distres düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılan bir başka araştırmadaysa gebelerde ciddi anlamda distres tespit edilmiş ve bu durum gebenin sosyo-demografik ve obstetrik özelliklerine göre farklılık göstermiştir.Yaşı küçük gebeler, ev hanımı ve eşi işsiz olan gebelerle plansız gebe kalan gebelerin distres düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Çapık vd., 2015).

Türkiye’de yapılan araştırmalarda büyük kentlerde yaşayanların batı ülkelerinde olduğu gibi az çocuk tercih ettiği ve doğacak bebeğin cinsiyeti hususunda bir tercih belirtmedikleri gözlemlenirken, kırsalda yaşayanlarda çocuk sayısında artış ve cinsiyet tercihinin geleneksel tutumlarla belirledikleri anlaşılmaktadır. Ülkemizdeki kırsal kesimin bu tutumu Dünya ülkelerinden Kırgız, Nijerya halkına benzer olduğu tespit edilmiştir. (TNSA, 2018; Ünal,2015).

Türkiye’de geleneksel kalıp yargıların savunulduğu bölgelerde çok sayıda çocuk doğurmak, üstelik erkek çocuk doğurmak kadının toplumdaki statüsünün devamlılığının öncülü olarak değerlendirilmektedir. Çocuk doğuramayan ya da erkek çocuğa sahip olamayan bir kadın geleneksel toplumda dışlanabilmekte, değer görmemektedir (Dereli, 2016). Geleneksel yargıların baskın olduğu bir bölgede gebe kalamamak bir stres faktörü olabildiği gibi, gebe kaldıktan sonra da bebeğin cinsiyeti ile ilgili stres yaşanabilmektedir. Ayrıca kadının çok çocuklu olması bakıma muhtaç çocukların varlığı da stresi tetikleyebilmektedir.

Sonuç olarak gebelerle yapılan araştırmalarda gebelikte yaşanan depresyonun çok farklı etmenlerle ortaya çıkabildiği görülmüştür. Bu risk faktörleri kadının gebelik öncesi döneminde kaygı bozukluğu yaşamış olması, gebeliğin plansız olması,

aile içi çatışmaların varlığı, sosyal destekten yoksunluk, ekonomik zorluklar, gebelik yaşının küçük olması, kalitesiz yaşam koşulları olarak sayılabilir.

Türkiye’de yapılan çalışmalarda gebe kadınların depresyona bağlı semptom yaşama durumu %18.2 ile %57.7 arasında seyretmektedir (Ayvaz vd., 2004; Vırt vd., 2008; Yanıkkerem vd., 2006)

Erbil ve arkadaşlarının yaptığı bir araştırmada (2009) araştırmaya katılan gebelerin üçte birinde profesyonel destek gerektirecek ölçüde depresif semptomlar görüldüğü ve ekonomik sıkıntılar, sosyo demografik özellikler, geçmişte yaşanan depresyon deneyimi, olumsuz beden algısı, istenmeyen gebeliğin oluşu, sosyal çevreden destek ve onay görememe gibi etmenlerin depresyonun şiddetinde etkili olduğu saptanmıştır (Erbil vd., 2009).

Gebelik insan yaşamında gelişimsel kriz dönemlerinden biri olmasının yanı sıra bazı gebelerde psikopatolojiler de görülebilmektedir. Araştırmalara göre; özellikle gebeliğin ikinci döneminde (3-6 ay) ruhsal bozukluklar fark edilebilmektedir. Özellikle bu dönemde gebelerin bazılarında depresyon, anksiyete bozuklukları görülmesinin yanı sıra daha ağır ruhsal bozukluklar olan psikoz ve bipolar bozukluk tanılarıyla da karşılaşılabilir. Gebelik döneminde depresyon ve depresif belirti tanısı alanların sıklığı %5 ile %51 arasında seyretmektedir. Bu dönemde anksiyete bozukluğu tanısı alanların varlığı ise %9 ile %30 arasındadır. Çok sık görülmesine de gebelik sürecinde ilk kez psikoz tanısı alan gebeler de mevcuttur. Gebelik öncesi psikoz tanısı var olan gebelerin ise gebelik sürecinde atak yaşaması olasıdır. Ayrıca gebelik dönemi bipolar bozukluk belirtilerinin de görülebildiği riskli bir dönemdir (Copoğlu vd.,2015). Yapılan bir araştırmada gebelerin ruhsal işlevselliklerine bakıldığında iki gebenin nevrotik belirtiler gösterdiği, iki gebenin nevrotik düzeye yakın olduğu, beş gebenin ise sınır durum yapılanmaya sahip olduğu, bir gebenin ise psikotik düzeye yakın sınır durum yapılanmaya sahip olduğu tespit edilmiştir (Fidan, 2019).

2.6. Annelik ve Kadınlık Olgusu

Anne olmak bir kadının hayat rutinini çoğunlukla yeniden şekillendirir (Biehle and Mickelson, 2012; Gholami et al., 2017; Hall et al., 2013; Laney et al., 2015; McVeigh and Smith, 2000; Mercer, 2004; Simkin, 1991). Bir kadının annelik sürecine hazırlanması sadece fizyolojik değişimlerle mümkün değildir, aynı zamanda psikososyal olarak da bir değişim ve olgunlaşma süreci gerektirir (Beydağ, 2007).

Bir başka deyişle annelikle beraber kadının omzuna yeni sorumluluklar yüklenmekte olup, bu sorumlulukları layığıyla yerine getirebilmek için kadının yaşam rutinlerinden vazgeçmesi, sorumluluklarının bilincinde olup bu doğrultusunda edindiği yeni role uygun davranışlar kazanması gerektiği, aksi takdirde annelik sürecinde problemler yaşanabileceği belirtilmektedir (Mercer, 2004; Nicolson, 1999).

Annelik olgusu üzerine yıllardır araştırmalar yapılmış ve annelik döneminin kadına etkisini açıklayan farklı modeller geliştirilmiştir. “Annelik Rolünün Kazanılması-Maternal Role Atteintment-MRA” isimli ilk model 1967 yılında Rubin tarafından geliştirilmiştir. Bu modelle öne sürülen tez kadınların etraflarında anne modellerini gözlemleyerek ve bunlar arasından en uygun gördüklerini örnek alarak davranış kazandıkları ile ilgilidir.

Annelik döneminin kadına etkisini değerlendiren bir başka model ise Mercer tarafından 2014 yılında “Anne Olma-Becoming a Mother-BAM” ismi ile literatürde yer edinmiştir. Mercer, Rubin’in modelinden farklı olarak annelik sürecini dinamik bir süreç olarak ele almış ve kadının anne olduktan sonraki hayatının tüm sürecinin etkilenebileceğini savunmaktadır. Böylelikle kadının kimliğinde sürekli bir dönüşüm olacağını düşünmektedir. Çalışmasında annelik sürecini dört aşamada değerlendirmiştir. Hamilelik, annelik sürecinin başlangıcıdır ve bu süreç bağlanma ve hazırlık ile geçer. Doğum ile birlikte ikinci aşamaya geçilir ve altıncı haftaya kadar süren bu aşamada bebekle tanışma, gereksinimleri öğrenme ve fiziksel restorasyon gözlemlenir. Üçüncü aşama; dördüncü aya kadar süren bir süreçtir ve artık kadının hayatındaki belli başlı dinamiklerin değişmesiyle, öncelikler belirlenir ve yeni hayat düzeni benimsenir. Dördüncü ay itibarıyla de son aşamaya geçilir; kadının annelik rolünü benimsemesiyle annelik kimliği oturur (Mercer, 2014).

Annelik döneminin kadına etkisini üç aşamalı farklı bir çerçevede araştırmayı amaçlayan Stern ve arkadaşları uzun yıllar süren klinik gözlemler ve çok sayıda gebe ile görüşmeler yaparak 2013 yılında “Bir Annenin Doğuşu” isminde model geliştirmişlerdir. Bu modelde annelik süreci üç aşamada değerlendirilmiştir. İlk aşaması Mercer (2014) ile benzer olup anneliğe hazırlanma sürecidir. İkinci aşaması annenin psikolojik doğumu olarak adlandırılmış olup, bu aşamada anne bebeğine daha yakındır ve onun hayatta kalması için fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını eksiksiz yerine getirmeye çalışır ve bebeği ile arasında psikolojik bir bağ kurar. Üçüncü ve son aşamadaysa anneliğe uyumun gerçekleşmesi beklenir. Bu aşamada artık annenin

iç güdüsel hareket ederek sezgisel iletişimle bebeğinin ihtiyaçlarını belirleyip giderme konusunda profesyonelleştiği düşünülür (Stern et al., 2013).

2.6.1. Annelik Roller

Toplumun geleneksel öğretilerden hareketle kadına dayattığı bazı roller vardır. Kadının başta kendi ailesi olmak üzere toplumun diğer fertleri de bu rollere uygun hareket etmesini bekler (McVeigh and Smith, 2000). Bu beklentiler kadın tarafından eksiksiz karşılandığında idealdeki anne sıfatını kazanmış olur. İdeal anne sıfatını kazanarak toplumdaki statüsünü sağlamlaştırmak isteyen annede bu beklentiler bilişsel etkilenmelere ve davranış değişikliklerine sebep olmaktadır (Nordi and Thornton, 1975). Toplumun beklentisi kadının anne olduktan sonraki sorumluluklarının bebeği önceliğinde değişmesi yönündedir. Anne bu beklentilere karşı çıkmak istese dahi süreç içerisinde anneliğin getirdiği sorumluluklardan kaçamamaktadır (Stern et al., 2013)

Toplum bir yandan annenin yeni sorumluluklarına alışması ve layığıyla yerine getirmesini beklerken, diğer taraftan kadınlık görevlerini de aksatmamasını bekleyerek, kadının fiziksel ve psikolojik yükünü artırmaktadır. Bebeğe ayrılan sürenin çoğalması ile kadının varsa mesleğini bırakması beklenmesine karşılık diğer ev içi sorumluluklarını aksatmaması ya da eşine karşı ilgisinde azalma olmaması beklenir. Kadın bu beklentileri karşılayamadığında, çevresi tarafından yadırganacağı düşüncesiyle çaresizlik ve üzüntü yaşayabilmektedir (Dalfen, 2009; Edhburg, 2005). Çevresine yetmeye çalışan kadın kendini ihmal edebilmekte, öz bakımında titizliğini kaybedebilmekte ve kadının geldiği bu durumda bile yine kendisi eleştirilebilmektedir. Kadının geldiği bu nokta dış dünyadan koparak yalnızlaşmasına ve anneliği başaramayacağına ilişkin düşünceler edinmesine sebep olabilmektedir (Lazarus and Rassouf, 2015).

Bebeğin katılımıyla tamamlanan aile doğal bir yapılanma olarak gözükmeye başlar. Karşılık kadının denetim altına alınmasında çok önemli bir etmendir. Kadın, toplumsal sistem tarafından beklenen rolleri karşılayabilmek için aile içinde ‘hamarat ev kadını ve çocukların annesi’ olarak şekillenmektedir. Bu sıfatlar kutsallaştırılarak kadının gönül rızasıyla ve türlü fedakârlıklarla bu rolleri yerine getirmesi sağlanmaktadır (Adorno and Horkheimer, 2015).

Simone De Beauvoir toplumun kadına layık gördüğü tek unsurun evlilik olduğunu ileri sürmekte ve kadının toplum içinde edinebileceği statünün ancak

evlilik yoluyla kazanılabileceğini savunmaktadır. Kadın toplumda hep evlilik statüsüyle anılmaktadır. Bu statü kiminde evli kadın, kiminde boşanmış kadın, kiminde dul kadın olarak kendini göstermekte, evlilik kadında her zaman olumlu yönleriyle ele alınmasına karşın, bekar olmak kadının talihsizliğine, yoksunluğuna yorumlanmaktadır (Beauvoir, 2010). Kadının erkeğin sahip olduğu niteliklere sahip olmamasından ötürü kadın olarak nitelendirildiği bir toplumda erkekten olanı besleyip büyüttüğü bir rahme sahip olması bakımından değer görmesi ancak evlilik ve annelik rolleriyle kadının varlığını gösterebileceğini gerekçelendirmektedir (Beauvoir, 1993). Annelik ‘doğal’ tabiatıyla birlikte kadını ataerkil yapının sınırları içerisinde tutulabilmektedir. Hegel’in kadınların yazgısının eş olma ve anne olma üzerine kurulu olduğu tezi tarihsel süreç içerisinde ortaya atılmıştır; fakat doğal bir gerekçesi bulunmadığı unutulmamalıdır (Direk, 2017).

Anneliğin başlı başına bir iş, hatta işlerin en değerlisi olarak kutsallaştırılması kadının özel alana hapsedilmesine ayrıca sebep olmaktadır (Badinter, 2017). Kadının içinde bulunduğu coğrafya, kültür anneliğe atfedilen rolleri önemli oranda etkilemektedir. Anne olmanın anlamı, davranış örüntüleri kültürle birlikte şekillenir. Annelik prototipi kültürle birlikte yeniden üretilir (Johnson and Swanson, 2003). Hatta tarihsel süreç içerisinde annelik toplumsal cinsiyetin şekillendirdiği bir kültür haline gelmiş, anneler birbirleri ile yarış içine girmişlerdir. Hem kamusal alanda çalışan, hem özel alanda çalışan, diğer yandan da anneliğin tüm sorumluluklarını yerine getirmeyi başaran ‘süper anne’ tipleri ortaya çıkmış, toplum süper anneleri yüceleştirerek rekabet ortamı yaratmıştır. Artık anneliği başlı başına bir iş olarak gören anne tipleriyle, ‘süper anne’ler rekabetçi çatışma ortamında kendilerini bulmuşlardır (Johnson and Swanson, 2003).

Sonuç olarak; annelik, otoritenin kadın kimliğini revize etmek amacıyla kadınlara toplumsal annelik rollerinin dayatıldığı bir ideolojidir. Zamanla sorumluluğun getirdiği kısıtlamalarla bu ideoloji kadının bireysel varlığını sonlandırır. Kadının etrafındaki her bireyin anneliği üzerine yorum yapabiliyor ve yeterliliği konusunda eleştirel tutum sergiliyor olması anneliğin süreç içerisinde kamusal bir hale gelmesine neden olmaktadır (Doğan ve Karaman, 2018).

2.6.2.Kadınlık Roller

Tarihsel süreçte “kadın olmak” ile ilgili ortaya atılan savlar pek çok tartışmanın konusu olmuştur. Özellikle bu tartışmalara siyasette ve medyada rastlamak

mümkündür. Genellikle bu savlar, kadınsı özellikler olarak kadına layık görülen tavır ve davranışlar üzerinedir. Toplumsal cinsiyet ayrımından yararlanılarak kadın ve erkek cinsiyetini kategorileştirmeye yönelik atılan bu adımlar daha çok muhafazakâr ideoloji ve neoliberalizm temelinden güç alarak atılmaktadır. Bu görüşe göre; kimliğin oluşmasının en önemli unsurlarından biri toplumsallaşma sürecidir. Yani kadın kimliği cinsiyetler arası ilişkiler, ataerki yapı, yaşanan toplumun örf adet ve geleneklerinden etkilenir ve bu etkenlerle şekillenir (Hançer, 2018).

Kadın kimliğine karşı özcü yaklaşımların önüne geçilmesinin gerekliliği feminist teoride ele alınmıştır. Carole Pateman, Judith Butler, Iris Marion Young, ve Susan Hekman yaklaşımlarında her kadının benzer bir tarihe, deneyime ve ihtiyaçlara sahip olduğu varsayımının tüm kadınları kapsayamayacağını ve bu varsayımın sıkıntı yaratabileceğini ileri sürmüşlerdir (Hançer,2018). Ancak günümüzde feminist kuramdaki tartışmalar incelendiğinde kadınların birbirinden farklı tarihsel süreç yaşayabildikleri, ırksal ya da sınıfsal olarak farklılaştıkları ve cinsel ayrımlara maruz kalabildikleri gibi hususlarda hemfikir olunmuştur. Kadın olmak dinamik bir süreçtir; eşzamanlı değişimlerin yaşanabileceği gerçeğinin kabullenildiği yaklaşımlar artış göstermektedir (Scott, 2013).

2.6.3.Dünyada Annelik ve Kadınlık Olgusuna Bakış

Dünyanın tarihsel sürecinde kadınların yazgısının üreme kaynaklı biyolojik rollerine mi bağlı olduğu ya da biyolojinin kadınlık olgusunu etkileyen faktörlerden sadece biri mi olduğu üzerindeki tartışmalar (Glenn, 1994). Feminist kuram odağında değerlendirildiğinde annelik olgusuna ilişkin paradigma değişikliklerine rastlandığı görülmektedir. Feminist analizleri tarihsel dönemler olarak ele almak gerekirse; 1960' lı ve 70' li yıllarda “annelik kutsaldır” algısının ortadan kaldırılması üzerinde durulmuş,80'li yıllardaysa anneliğe bakış açısına bir yenisi eklenerek annelik ideolojisinin feminist bilinçle tanınması gerektiği düşünülmüştür (Öztan, 2015). Feminist kuram açısından “annelik” olgusuna olumlu olarak yaklaşılmasına, 1973 yılındaki petrol krizinden sonra süre gelen ekonomik krizden ideolojik bir sonuç çıkarılmasıyla oluşan natüralizm akımının etkisi olduğu düşünülmektedir. Natüralistler doğa ile kadın arasında bağ kurmuş ve annelik içgüdüüne odaklanmıştır (Hobson,2005). Bu bakış açısı anneliği biyolojik farklılık ve (heteroseksüel) cinsel aktivitenin doğal bir sonucu olarak görür. Ancak anneliğin bir ideoloji ve kurum olması ile ilgili görüşleri nadirdir. Yani anneliğin biyolojik

yönüyle ilgilenirken tarihsel ve kültürel sürecin etkilerini sorgulamaz. Özetle natüralist bakış açısı annelik sürecini heteroseksüel cinsel birliktelik sonrası gebelik ve doğum aktivitesinin gerçekleşmesiyle meydana gelen annelik süreci olarak yüzeysel tanımlar. Kadının içinde bulunduğu coğrafyayı, kültürü ve bunların kadın üzerindeki etkileri ile ilgilenmez (Smart,2003). Natüralistlere karşı olarak kültüralistler, kadının kimliğini özgürlükler bağlamında ele almak gerekliliğini ve kadınların kimliklerini, statülerini ve erkeklerle olan ilişkilerini gündeme getirmelerini savunur (Badinter, 2017). Böylelikle feminist kuramın annelik olgusuna karşıt iki görüş barındırdığı söylenebilir.

Badinter (2017)'ye göre; natüral materyalizm olarak isimlendirdiği yönelimin etkisiyle anne isteyerek kendisini bebeğe adamakta ve böylelikle anne bebeğe bağımlı hale gelmektedir. Çünkü kadın cinsinin doğal yapısı gereği olduğu düşünülen anneliğe bazı sorumluluklar yüklenmektedir. Annelik kadın için mükemmellik olarak tanımlanır ve “iyi anne” – “kötü anne” olarak kategorileştirilir. Kadının bu sorumlulukları sorgulamaması “iyi anne” olma yolunda aşırı yüklenmesine sebep olur. Bu durumun muhafazakâr söylemle yol almasıyla birlikte ailede ev içi sorumlulukların dengesiz dağılımı sağlanır ve “aşırı ebeveynlik” olarak adlandırılan tutumu annelik kimliğini taşıyan kadınların omuzlarına yükler (Işık, 2015).

Diğer yandan natüralist söylemlere karşı tutum geliştiren kültüralist söylemler anneliğin kadınların yüklendiği çok fazla rolden sadece biri olduğu yöndedir (Glenn, 1994). Anneliğin kadın tarafından bilinçli olarak reddinin veya tartışmaya açık bir konu olduğunu savunan görüşler mevcuttur. Bu amaçla deneyimlenecek ilk şey “kötü anne hayaleti” nin yok edilmesidir (Hançer, 2018). Badinter (2017) “kötü anne hayaleti” kavramını annelik üzerine kurulan ve ortak teması bir çocuğa en iyi bakacak kişinin annesi olması ve eksik annelik yaptığı düşünülen kadınların suçlu ilan edilmesine yönelik söylemlerin kadın üzerinde yarattığı baskıyı açıklamak için ortaya atmıştır.

2.6.4.Türkiye'de Annelik ve Kadınlık Olgusuna Bakış

Doğan ve Karaman(2018) tarafından yapılan araştırmada eğitim düzeyi arttıkça annelik planlarının daha bilinçli ve kendi hedefleri doğrultusunda alınan bir karar olduğu tespit edilmiş. Eğitim düzeyi düşük olan annelerin ise çevreden ve aileden daha kolay etkilendikleri, kendi istekleri dışında, kabullenilmek amacıyla anne

olmayı tercih ettikleri saptanmıştır. Ancak araştırmadan da anlaşılacağı üzere eğitim düzeyi yüksek ya da düşük olsun her kadın evliliğinin bir zamanında anne olma gerekliliğini düşünmektedir. İnceoğlu ve Kar (2010)'ın araştırma bulguları neticesinde toplumumuzda kadının bir başkası için gerekli olan kişi vasfına indirildiği sonucuna varılmıştır. Kadının çocuğu, eşi, anne ve babası kendisinden önce geldiği, onlara karşı sorumluluklarını yerine getiremeyen kadın onaylanmadığı düşüncesi edinilmiştir.

Hançer (2018) yaptığı çalışmasında maternal feminizm ve politikalara ilişkin düşünceler ışığında anneliğin kadınlar için vazgeçilemeyecek bir kimlik olduğu varsayımını sorun olarak incelemiştir. Kadın cinsinin sadece annelik rolü üzerinden ele alınmasının kadının kamusal alandan uzaklaştırılmasını da beraberinde getirdiğini, kadının layık olduğu yerin özel alan olan ev olarak belirlendiğini ve buna zorlandığını belirtmiştir. Kadınlar kamusal alanda var olamadıklarında, politika ve para kazanmaya yönelik iş hayatından soyutlanmış, onlara iş olarak evdeki çocuk, hasta ve yaşlı bakımı uygun görülmüştür. Bu rolleri reddeden kadınlar ise dışlanmaya ve ötekileştirilmeye mahkûm edilerek ihtiras sahibi olmakla suçlanmışlardır.

2.7 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik kuramının geliştiricileri Fiske ve Glick(1996) ilk kez toplam 2250 katılımcı ile altı farklı çalışma yapmışlardır. Çelişik duygulu cinsiyetçilik düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik alt boyutlarıyla incelenmiştir. Düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik; paternalizm, cinsiyet farklılaşması ve heteroseksüellik olmak üzere üç kaynağı kapsamıştır. Geliştirilen Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği'ndeki düşmanca cinsiyetçilik soruları kadınlara yönelik olumsuz tutumlarla ilgiliyken, korumacı cinsiyetçilik soruları kadınlara yönelik kalıp yargı haline gelmiş pozitif tutumları içermektedir. Yüksek düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik puanı alanlar kararsız cinsiyetçilik kategorisinde; yüksek düşmanca cinsiyetçilik puanı alıp, düşük korumacı cinsiyetçilik puanı alanlar düşmanca cinsiyetçiler kategorisinde; düşük düşmanca cinsiyetçilik puanına sahip olup, yüksek korumacı cinsiyetçilik puanı alanlar korumacı cinsiyetçiler kategorisinde; düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik puanlarının her ikisi de düşük olanlar ise çelişik duygulu cinsiyetçi olmayanlar kategorisinde değerlendirilir. Fiske ve Glick (1997)'nin Çelişik Duygulu cinsiyetçilik teorisi yalnızca düşmanca tutumları değil, aynı

zamanda kararsız tutumları da ele alır. Korumacı cinsiyetçiliği; güç, cinsiyet farklılıkları ve cinsellik kapsamında değerlendirir. Yani, koruyucu paternalizm, geleneksel roller içinde kadının idealleştirilmesi ve romantik ilişkilerde kadının arzulanması boyutlarını kapsar. Korumacı cinsiyetçilik tam olarak geleneksel rollerini sahiplenen ideal kadına karşı olumlu tutumları içerir. Düşmanca cinsiyetçilik ise baskın ataerkillik, kadına karşı aşağılayıcı inançlar ve heteroseksüel düşmanlığı kapsar. Tüm bunlar değerlendirildiğinde düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliğin ortak noktasının ataerkilliğe ve geleneksel cinsiyet rollerine hizmet etmeleri olduğu, bunun devamlılığını sağlamaya yönelik tutumlar sergiledikleri anlaşılmaktadır.

Chan, Fiske ve Lee (2002) 'nin ABD'li ve Çin'li üniversite öğrencileri ile yaptıkları, çelişik duygulu cinsiyetçilik ile eş seçimi ve evlilik normları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarında; analiz sonuçlarına göre Çin'lilerin ve erkeklerin düşmanca cinsiyetçiliği onayladıkları, Çinli kadınların Abd'li kadınlara göre daha fazla korumacı cinsiyetçiliği destekledikleri saptanmıştır. Murphy, Sutton, Douglas ve McClellan (2011)'in cinsiyetçiliğin gebe kadınlara gebelik sürecinde dayattığı tutumları incelemek amacıyla yaptıkları, İngiliz üniversite öğrencilerinin gönüllü olarak katılım sağladığı araştırmalarında; katılımcıların “gebe kadınlar yorucu egzersiz yapmamalıdır” gibi yasaklayıcı kurallara olumlu tolerans geliştirdikleri saptanmıştır. Bu durum İngiliz öğrencilerinin düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarının her ikisi ile de ilişkilendirilmiştir. Yasaklara uymayan gebe kadınların cezalandırılması gerekliliğine ilişkin tutuma sahip olanların ise yalnızca düşmanca cinsiyetçilikle ilişkilendirildiği saptanmıştır. Araştırmanın mevcut sonuçları göstermektedir ki; gebelik döneminde gebe kadın üzerinde kurulan düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumları gebeliğe atfedilen manevi değerlerle ilişkilidir.

Aguiar de Souza, Glick, Ferreira ve Sakallı (2002)'in Türkiye ve Brezilya'daki kadın ve erkek katılımcılarla eş istismarının çelişik duygulu cinsiyetle ilişkisini araştırmak amacıyla yaptıkları araştırmalarında, her iki ülkede de düşmanca ve korumacı tutumların eş istismarını meşrulaştırdığı görülmüştür. Türkiye'de ve Brezilya'da erkek ve kadın katılımcılara uygulanan Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ölçeği regresyon analizlerinde, her iki ülkede de düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarının sergilendiği tespit edilmiş olup, bu sonuçlar kültürler arası geçerliliğe ilişkin kanıtlara katkı sunmaktadır.

Chapleau, Russel ve Oswald(2007)'ın çelişik duygulu cinsiyetçiliğin tecavüz mitinin kabulüyle ilişkisini incelemek amacıyla yaptıkları araştırmalarının sonucunda, kadına yönelik düşmanca cinsiyetçilik, tecavüz mitinin kabul edilebilirliği ile doğrudan ilişkilendirilmiştir. Koruyucu cinsiyetçiliğin ise tamamlayıcı cinsiyet farklılıkları boyutuyla tecavüz mitinin kabul edilebilirliği ilişkilendirilirken, koruyucu paternalizm ile negatif yönde ilişkilendirilmiştir.

Cassese ve Holman (2019)'ın ABD'deki 2016 başkanlık seçimlerindeki çelişik duygulu cinsiyetçi seçim yarışını ele adıkları bir makalelerinde Clinton'ın cinsiyetçi meseleleri açıkça dile getirmesine karşılık, Trump'ın seçim kampanyasını Clinton'ın kadın kimliği üzerinden yapması cinsiyetle ilgili sistemi gerçekleştiren inançların ABD'de 2016 seçimlerinde politik davranış ve koşullu değerlendirmelerin şekillenmesinde önemli bir rol oynadığı öne sürülmüştür.

2.7.1. Gebelerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Douglas, McClellan ve Sutton (2011)'un cinsiyetçi ideolojiler, gebelik sürecinde algılanan riskler ve gebe kadınların bu risklere kendi tercihleriyle müdahale edebilme hususundaki istekliliği arasındaki ilişkilerin ilk kez incelendiği araştırmalarında, koruyucu cinsiyetçilik ve gebelik sürecindeki risklerin algılanması arasında olumlu bir ilişki olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla cinsiyetçi ideoloji, diğer insanların gebe bir kadının davranışları hususunda söz söyleme hakkına sahip olmasını olağan kılmakta ve bu durum gebe kadının özgürlüğünü kısıtlamaktadır. Glick, Hebl, Kazama, King ve Singletary(2007) tarafından yapılan, gebe kadınların ve gebe olmayan kadınların iş başvuru sürecini işleyen bir alan araştırması yapmışlardır. Araştırma sonucunda gebe kadın geleneksel bir tutum içinde cinsiyet rollerine uygun bir işe başvuru yaparken korumacı cinsiyetçiliğe maruz kalırken, cinsiyet rollerine uygun olmayan bir işe başvuru yaptığında ve geleneksel olmayan bir tutum içindeyken düşmanca cinsiyetçi davranışlara maruz bırakıldığı görülmüştür. Gebe kadınlar iş başvuru sürecinde hem korumacı cinsiyetçiliğe hem de düşmanca cinsiyetçiliğe gebe olmayan kadınlardan daha fazla maruz kalmışlardır. Walky(2011)'nin hamilelik, cinsiyetçilik ve Yunan Sistemini ele aldığı bir araştırmasında, kız öğrenci yurdunda kalan bir öğrencinin istemsizce gebe kalması sonucu gebeliğinin sonlandırmak istemesi ile ilgili bir senaryo oluşturulmuş ve 330 kız ve 159 erkek üniversite öğrencisinin bu senaryoya ilişkin tutumları irdelenmiştir.

Sonuç olarak, yüksek oranda gebeliğin sonlandırılmaması ve doğum sonrası bebeğin evlatlık verilmesine ilişkin tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir.

2.7.2 Gebelerde Kendilik Algısı ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Aquino, Martins, Mattar, Oliveira, Silva ve Sun (2009)'ın gebe kadınlar arasında cinsel şiddet öyküsü yaygınlığının ve bunun gebenin sağlık durumunu kendilik algısıyla ilişkisini araştırmak amacıyla yaptıkları çalışmalarının sonucuna göre, cinsel şiddet öyküsü olan gebe kadınların, cinsel şiddet öyküsü olmayan gebe kadınlara göre kendilik algısı daha düşük çıkmıştır. Hayatının bir döneminde cinsel şiddete maruz kalan gebelerin ruh sağlığı ile ilgili benlik algısı puanlarında da düşüklük gözlemlenmiştir.

2.8 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Türkiye'de çelişik duygulu cinsiyetçiliğin ölçüldüğü pek çok araştırma yapılmıştır. Ayhan (2015) tarafından sosyal hizmet uzmanı, psikolog ve psikolojik danışman ünvanlarına sahip tecrübeli ruh sağlığı çalışanlarının cinsel tacize ilişkin tutumları ile çelişik duygulu cinsiyetçilik, kontrol odağı ve empati arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile yürütülen araştırma sonucuna göre; cinsel tacize ilişkin tutumlar ile çelişik duygulu cinsiyetçilik arasında toplam puan ortalamaları incelendiğinde bireyin çelişik duygulu cinsiyetçilik puanı arttıkça, cinsel tacizi sıradanlaştırma, önemsizleştirme eğilimi de artmaktadır. Araştırma bulgularına göre, bireyin düşmanca ve korumacı cinsiyetçi düşünceleri arttıkça cinsel tacizin sebebini kadının tahrik edici tavır ve davranışlarında arama eğilimi de artmaktadır. Hatta cinsel taciz tutumlarını kadın ve erkek arasındaki flörtleşme tutumu olarak anlamlandırmaktadır. Benzer bir amaçla Turgut (2007) tarafından yapılan başka bir araştırmada da cinsel tacize ilişkin tutumlar, çelişik duygulu cinsiyetçilik ve erkeklere yönelik çelişik tutumlar arasındaki ilişkiyi araştırmak amaçlanmış ve sonucunda; cinsiyet, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçiliğin cinsel tacizin kadınların kışkırtması sonucu gerçekleştiğine yönelik tutumları etkilediği tespit edilmiştir.

Bal Turan (2018)'ın erkek sporcularda sporcu kimliğinin çelişik duygulu cinsiyetçilik ile ilişkisini araştırdığı çalışmasında; futbol branşındaki erkek sporcuların çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarının güreş ve kick boks branşındaki erkek sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı araştırma bulgularında sporcuların annelerinin eğitim durumları açısından çelişik duygulu

cinsiyetçilikleri karşılaştırıldığında, lise mezunu annesi olan sporcuların, annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan sporculara göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarına sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Başar (2019)'un cinsiyetçi ve namusu onaylayan bir kültürün etkisiyle birlikte, çeşitli ısrarlı takip türlerine ilişkin tutumları anlamak ve ısrarlı takip ile çelişik duygulu cinsiyetçilik, cinsiyet temelli şiddet tutumları ve namusu onaylama arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada, namusu onaylama ve çelişik duygulu cinsiyetçilik arasında ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik namus inancını güçlendirmektedir. Ayrıca şiddeti onaylama ve cinsiyet temelli şiddete ilişkin tutumlarda çelişik duygulu cinsiyetçilikle ilgili olduğu saptanmıştır.

Gürel (2019)'un boşanmış kadınlara yönelik tutumlar, düşmanca cinsiyetçilik, korumacı cinsiyetçilik ve toplumsal cinsiyete dayalı sistemi meşrulaştırma arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla yaptığı araştırmasında erkek ve kadın katılımcılar boşanmış kadınlara yönelik tutumlar açısından farklılık göstermiştir. Erkeklerin kadınlara göre boşanmış kadınlara karşı daha olumsuz tutumları olduğu saptanmıştır. Akşar, Alavcı, Keleş ve Tekin(2018)'in sürücülerin cinsiyetçilik düzeylerinin, sürücü öfke ve öfke ifadesi ile ilişkinin incelenmesini amaçladıkları çalışmalarının sonucuna göre ise, düşmanca cinsiyetçiliğin pozitif anlamda ilişkili olduğu sürücü öfkesi alt boyutları şunlardır: trafikte saygısızlık veya nezaketsiz davranışlar, yavaş araç kullanmak ve trafikte karşılaşılan zorluklar. Bununla birlikte korumacı cinsiyetçilikle ilişkili olan bir sürücü öfkesi alt boyutuna rastlanmamıştır. Düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliğin sürücü öfke ifadesi ile ilişkisi incelendiğinde; düşmanca cinsiyetçilik, sürücünün sözlü veya beden diliyle ya da aracını kullanım şekli biçiminde öfkesini ifade ediş tarzlarıyla ilişkili olduğu saptanmıştır. Korumacı cinsiyetçiliğin ise trafikte uyumun sağlanması sonucunu getirdiği, sürücünün öfkesini yapıcı bir dille kurduğu görülmüştür.

Alptekin (2014)'in 217 üniversite öğrencisi ile yapmış olduğu bir alan araştırmasında düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik alt boyutlarıyla toplumsal cinsiyet ayrımcılığının irdelenmesi ve gençlerin geleneksel kültür ve modern kültür karmaşasında edindiği değerleri ve fikirleri, bu değerler doğrultusunda sahiplendiği davranış kalıplarını irdelenmek amaçlanmıştır. Bulgulardan çıkan sonuçlara göre ise; cinsiyet ayrımcılığına ilişkin cinsel, ekonomik ve mesleki ayrımcılıkları tanımlayan ifadelere rastlanmıştır. Ayrıca sosyal ve psikolojik vurgular barındıran cinsiyetlerin

birbirine bağılılığı, koruyuculuğu, üstünlüğü ya da tamamlayıcılığı ile ilgili ifadelere de rastlanmıştır. Erkek katılımcıların düşmanca cinsiyetçilik puanları daha fazla iken, kadın katılımcıların korumacı cinsiyetçilik puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayan (2014) tarafından yine üniversite öğrencileri ile yapılan başka bir araştırmada çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği kullanılarak erkek ve kadın katılımcıların korumacı ve düşmanca cinsiyetçiliklerinin boyutları ele alınmış ve bu iki boyut arasında bir ilişki olup olmadığı gözlenmiştir. Benzer olarak kadın katılımcılar erkek katılımcılara oranla düşmanca cinsiyetçilik tutumlarını ayrılıkçı ve önyargı içerikli kabul edip, karşı tavır takınırken; korumacılık cinsiyetçiliğe ılımlı ve cinsiyetler arası tamamlayıcı farklılaştırmaya olumlu yaklaşmaktadırlar.

Aydan (2015) tarafından kadına yönelik şiddete ilişkin tutumların yetkecilik, sosyal baskın yönelimi ve çelişik duygulu cinsiyetçilikle ilişkini değerlendirmek amacıyla 18 yaş üstü katılımcılarla yapılan çalışmada, katılımcıların yetkecilik, sosyal baskınlık yönelimi ve düşmanca cinsiyetçilik puanları arttıkça evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının da güçlendiği görülmektedir. *“Sosyal baskınlık yönelimi ve evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar”* ve *“Yetkecilik ve evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar”* düşmanca cinsiyetçilik tutumları aracılığıyla şekillendiği anlaşılmaktadır.

Cengiz ve Özdemir (2020) tarafından narsizmin düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumları ile ilişkisinin araştırıldığı üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmalarında katılımcının cinsiyetine göre narsizmin ve düşmanca cinsiyetçilik tutumunun değişkenlik gösterdiği anlaşılmıştır. Sonuç olarak erkeklerin daha narsist kişilik özelliklerine sahip oldukları ve düşmanca cinsiyetçilik tutumlarının kadınlara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Narsistlik özelliği arttıkça düşmanca cinsiyetçilik tutumunun da doğru orantılı olarak arttığı tespit edilmiştir. Değerli, Demirel, Kaya ve Pınar(2019) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan başka bir araştırmadaysa kadına ilişkin namusa, şiddet ve cinsiyetçiliğe yönelik tutumları ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmış ve çalışma sonucunda; öğrenciler eşitlikçi tutum sergilediklerinde namus adına kadına yönelik şiddete ilişkin olumlu tutum ve çelişik duygulu cinsiyetçilik azalmaktadır. Şiddete yönelik olumlu tutum sergilendiğinde ise korumacı ve düşmanca cinsiyetçilik tutumlarında yükselme görülmektedir.

Dinçer (2016)'in rehber öğretmenlerinin kişilerarası ilişkileri üzerinden cinsiyetçilik ve yüklenme karmaşıklığını incelemek amacıyla yaptığı ve ilişkisel

tarama modeli kullanılan araştırmasının sonuçlarına göre; İstanbul'da çalışan rehber öğretmenlerin cinsiyetçilik düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu, empati yetenekleri ve duygu farkındalıklarının ise ortalamanın altında olduğu tespit edilmiştir. Erkek rehber öğretmenlerden altı ile on yıl arasında mesleki deneyimi olanların düşmanca cinsiyetçilik puanlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca erkek rehber öğretmenler kadın rehber öğretmenlere göre kişilerarası ilişkilerde pasif durumdadır. Bununla beraber kadın rehber öğretmenlerde yükleme karmaşıklıklarının erkeklere göre daha yüksek oranda yaşandığı belirlenmiştir.

Eniç (2015)'in düşmanca ve korumacı cinsiyetçi tutumlara maruz kalmanın kadınların sözel ve sayısal başarılarına etkisi olup olmadığını araştırdıkları ve bu kapsamda üniversite öğrencilerinden katılımcıların seçildiği araştırmada şu bulgulara rastlanmıştır: Kadınların düşmanca ya da korumacı cinsiyetçiliklerinden hangisine maruz kaldıkları duygulanımı etkilemektedir. Düşmanca cinsiyetçiliğe maruz kalmak kadında öfke duygusunun artmasına sebep olmakta birlikte sözel performansı da artırdığı gözlenmiştir.

Okutan ve Sunal (2011)'in farklı bağlanma biçimlerine sahip kadın ve erkeklerin eşcinsellere yönelik tutumlarını, cinsiyetçiliklerini kadın ve erkeğin romantik ilişkisi sürecinde edindikleri rolleri kalıp yargılar ışığında karşılaştırmak amacıyla yaptıkları araştırmada; cinsiyet ve bağlanma biçimlerinin ortak etkisinin bağımlı değişkenler üzerinde etkili olmadığı görülmüştür. Ancak, cinsiyet ve bağlanma biçimleri temel etkisi anlamlı biçimde farklılık göstermiştir. Araştırma bulgularına göre; erkekler kadınlara kıyasla eşcinsellere yönelik daha fazla olumsuz tutumlara sahip olup, aynı paralelde düşmanca cinsiyetçilik ve romantik ilişkilerindeki kalıp yargısal tutumlarının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Fakat kadınların korumacı cinsiyetçilik tutumlarının erkeklere kıyasla daha fazla olduğu da araştırma bulgularında tespit edilmiştir. En yüksek cinsiyetçilik puanına sahip olan korkulu ve kaçınmacı bağlanma biçimine sahip bireyler olurken, en düşük cinsiyetçi puana sahip bireyler ise güvenli bağlanma biçimine sahip olanlardan çıkmıştır. Benzer bir araştırma Curun ve Sakallı(2011) tarafından yapılmıştır. Romantik ilişkilerdeki kalıp yargılara yönelik tutumların incelendiği bu araştırmanın bulgularına göre; düşmanca ve korumacı cinsiyetçilikten yüksek puan alan katılımcılar düşük puan alan katılımcılara göre romantik ilişkiler hususundaki kalıp yargılara karşı daha olumlu tutumlara sahiptirler. Buna ek olarak, kadın katılımcıların, cinsiyet rolleri paralelinde romantik ilişkilerde erkeğin daha girişken

olması gerektiği hususundaki kalıp yargılara daha fazla sahip oldukları; erkek katılımcıların romantik ilişkilerde erkeğin baskın, kadının itaatkar olması hususundaki kalıp yargılara kadınlardan daha fazla sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Bu araştırmaya benzer olarak; Özerdoğan ve Şahin(2015)'ın üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerdeki kalıp yargı tutumlarının cinsiyetçiliğe etkisini araştırmak amacıyla yaptıkları araştırmalarının sonucunda; kalıp yargı tutumları karşı cinsle romantik ilişkisinde daha fazla benimseyen öğrencilerin düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarına daha fazla sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Ekşioğlu, Gündüz ve Tarhan(2017)'in rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünde eğitim gören öğrencilerle yaptıkları bir araştırmalarında; çelişik duygulu cinsiyetçilik, toplumsal cinsiyet rolleri, evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi araştırmak amacı güdülmüş ve analiz bulgularına göre; eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin daha eşitlikçi tutumlar benimsedikleri anlaşılmıştır. Bununla birlikte toplumsal cinsiyet rolleri ve çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumlarına sahip oldukları da saptanmıştır.

Akfirat ve Üzümçeker(2018)'in Türkiye'de kadın cinayetlerine yönelik atıfların çelişik duygulu cinsiyetçilik, cinsiyet grubuyla özdeşleşme, muhafazakarlık ve ideolojik yönelim ile ilişkisi, atıf kuramının sosyal kimlik kuramı temelinde inceledikleri araştırmalarında, kadınların katile ve sosyal düzene dair söylemleri, erkeklerin ise şiddet gören kadını suçlayıcı söylemleri daha sıklıkla kullandıkları tespit edilmiştir. Düşmanca cinsiyetçiliğin hem erkek hem kadın katılımcılarda şiddet mağdurunu suçlayıcı söylemlere paralel yönde ilişkili olduğu, korumacı cinsiyetçilik için ise suçlayıcı söylemler içeren bir ilişkinin saptanmadığı saptanmıştır. Muhafazakârlık, sadece erkeklerde şiddet mağdurunu suçlayıcı söylemlerle pozitif yönde ilişkilidir. Ayrıca erkeklerde erkeklikle özdeşleşme düzeyi arttıkça düşmanca cinsiyetçilik tutumlarının varlığıyla birlikte şiddet mağdurunu suçlayıcı söylemleri daha da fazlalaşmaktadır.

2.8.1 Gebelerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Türk literatürü incelendiğinde; Uysal Çelik (2018)'in erkek ve kadın üniversite öğrencilerinin çelişik duygulu cinsiyetçiliklerini ölçtüğü çalışmasında; kadın öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik tutumları daha azken, korumacı cinsiyetçi tutumlarının erkeklerin tutumlarına benzer olduğu görülmüştür. Ayan (2014)'in

kadın ve erkek üniversite öğrencileriyle yaptığı başka bir çalışmada ise; erkeklerde düşmanca cinsiyetçilik, kadınlarda ise korumacı cinsiyetçilik ve cinsiyetler arası tamamlayıcı farklılaştırma tutumlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Kadın ve erkek katılımcılarla çelişik duygulu cinsiyetçilik üzerine yapılan bu araştırmalar var olmakla birlikte; gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliklerinin ölçüldüğü bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmayla Türk cinsiyetçilik literatürüne olumlu anlamda katkı sağlanacağı ve gelecekte gebe kadınlarla yapılabilecek araştırmalara örnek olacağı düşünülmektedir.

2.8.2 Gebelerde Kendilik Algısı ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Arslan, Coşkun ve Okçu(2020)'nin gebelik algısına, demografik ve obstetrik etmenlerin ve ayrıca stresin etkisinin belirlenmesi amacıyla 397 gebe kadınla yaptıkları araştırma sonucunda; gebelerin stres seviyesi arttıkça annelik ve beden algısının olumsuz anlamda etkilendiği belirlenmiştir. İstemsizce gebe kalan, gebeliği sürecinde sağlık sıkıntıları yaşayan ve eşi ile aile içi çatışmaları olan gebelerin stres seviyeleri ve annelik-beden algıları anlamlı düzeyde olumsuz etkilenmiştir.

Bununla birlikte Arslan ve arkadaşlarının (2018) kadının gebeliği algılama durumunu ve etkileyen faktörlerini araştırdığı bir çalışmada, pek çok faktörün gebeliğin algılanmasına etki ettiği görülmüştür. Bu faktörleri sıralamak gerekirse; ailenin yaklaşımı yaşanan çevrenin kültür yapısı, ailenin psiko-sosyal durumu, gebenin yaşı ve fiziksel yapısı, sosyal destek ağının gücü, gebelikte yaşanan sağlık sorunları ve gebenin beden algısına yaklaşımı olarak sıralanabilir. Apay ve Bacacı (2018)'nin gebelik sürecini yaşayan kadınların gebelikte beden imaj algısı ve distres arasındaki ilişkiyi tanımlamak amacıyla yaptıkları araştırmada gebelerin gebelik sürecinde beden imaj algısını olumsuz algıladıkları durumların gebelikteki distres düzeyini yükselttiği saptanmıştır. Adölesan gebelerde beden imaj algısının belirlenmesi amacıyla Çırak ve Özdemir (2015) tarafından yapılan araştırmada beden algısını etkileyen faktörler; adölesan gebelerin sosyal güvence durumu, aylık geliri algılama durumu ve eşinin yaşı olarak bulunmuştur. Planlı gebeliklerde vücut algısı olumlu hissedilirken, plansız gebeliklerdeyse vücut algısı olumsuz etkilenmektedir.

İşçi (2018) tarafından kadınların farklı dönemlerdeki kadınlık algılarını ve bu algıları etkileyen faktörlerin araştırıldığı başka bir çalışmada, gebelik döneminin kadınlara kendini gerçekleştirme fırsatı sunduğunu, güven ve öz saygı duygularının yaşanmasının yüksek olduğu belirtilmektedir. Ancak bu dönemde gebelerin beden

algıları kültürel farklılıklara bağılı olarak şekillenmektedir. Fiziksel değişimler, alınan kilolar stres yaşanmasına sebep olmakta, gebenin yetersiz hissetmesini sağlamaktadır. Yetersizlik duygusu beden algısını olumsuz etkileyen faktörlerdendir. Gebe kadınların kendine öz saygısı, özellikle gebeliğin son dönemlerinde alınan kiloların verilemeyeceğine dair endişelerin yaşanmasıyla zedelenmektedir.

Birsel, Güvenç, Güvener ve Kök (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, gebelik dönemlerine göre ayrı ayrı beden algısının incelenerek değerlendirilmesi amaçlanmış, katılımcı gebelerin büyük bir kısmı isteyerek gebe kalmış ve ailenin olumlu sosyal desteğini hissetmişlerdir. Buna rağmen, gebeliğin son dönemlerine doğru bedendeki değişimlerin iyice belirginleşmesiyle birlikte çok yönlü beden algılarının olumsuz yönde etkilendiği saptanmıştır. Kumcağız(2012) tarafından yapılan bir başka çalışmada, gebe kadınlarda beden algısı ve benlik saygısının bazı değişkenlere göre incelenmesini amaçlanmış; genç yaştaki gebe kadınların beden algısı puanlarının ileri yaştaki gebe kadınlara oranla daha fazla olduğu, eğitim durumunun, sosyo-ekonomik durumunun refah oluşunun, sigara alışkanlıklarının olmayışının gebe kadının benlik ve beden algısını olumlu etkilediği belirlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçilikleri ve kendilerini algılama durumlarının belirlenmesi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi amacıyla, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılarak yapılmış bir araştırmadır.

Tarama araştırmaları bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır. Tarama modelinde amaç var olan ancak görülemeyen bilgiyi ortaya çıkarmaktır (Karasar, 2009).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Temmuz - Aralık 2020 tarihleri arasında Samsun Bafra Devlet Hastanesi'nde gebelik takibi yapılan 735 gebe kadın oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme %95 güven aralığında % 5 hata payı ile 253 olarak hesaplanmıştır. Bu kapsamda belirlenen tarihlerde 264 gebe kadına ulaşılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, Fiske ve Glick (1996) tarafından geliştirilen ve Sakallı Uğurlu (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan 'Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği'; Kumcağz, Ersanlı ve Murat (2017) tarafından geliştirilen 'Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği' ve 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır.

3.3.1 Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇDCO)

Ölçek, Fiske ve Glick (1996) tarafından geliştirilmiş ve Sakallı Uğurlu (2002) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 22 maddeden oluşan ölçeğin; Düşmanca cinsiyetçilik ve Korumacı cinsiyetçilik olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Altılı Likert tipi ölçülen ölçek maddeleri: "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Biraz Katılmıyorum", "Biraz Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde değerlendirilmektedir.

Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 132, en düşük puan 22'dir. Ölçeğin alt boyutlarını oluşturan düşmanca cinsiyetçilikten alınabilecek en yüksek puan 66, en düşük puan 11'dir. Korumacı cinsiyetçilikten

alınabilecek en yüksek puan 66, en düşük puan 11'dir. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar, korumacı ve düşmanca cinsiyetçiliğin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin, Düşmanca Cinsiyetçilik alt boyutu için Cronbach's Alpha katsayısı .87, Korumacı cinsiyetçilik alt boyutu için Cronbach's Alpha katsayısı 0,78, ölçeğin tamamı için ise Cronbach's Alpha katsayısı .85 bulunmuştur (Uğurlu Sakallı, 2002). Bu çalışmadan elde edilen verilere göre Düşmanca cinsiyetçilik alt boyutu için Cronbach's Alpha katsayısı .87, Korumacı cinsiyetçilik alt boyutu için Cronbach's Alpha katsayısı .87, ölçeğin tamamı için ise Cronbach's Alpha katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır.

3.3.2 Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği(GKAÖ)

Ölçek, gebelerin kendilerini algılama düzeylerini belirlemek amacıyla Kumcağız, Ersanlı ve Murat (2017) tarafından geliştirilmiştir. 12 maddeden oluşan ölçeğin, Gebeliğe ait annelik algısı ve Gebeliğe ait beden algısı şeklinde iki alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek, dördümlü Likert tipi olarak değerlendirilmektedir (4 Her zaman, 3 Çoğu zaman, 2 Bazen, 1 Hiçbir zaman). Gebeliğe ait annelik algısı alt boyutunun Cronbach alfa katsayısı .86, Gebeliğe ait beden algısı .75 olarak belirlenmiştir. Gebeliğe ait beden algısı alt boyutuna ait puanlar değerlendirilirken düşük puan gebeliğe ait beden algısının olumlu, yüksek puanlar ise gebeliğe ait beden algısının olumsuz olduğunu göstermektedir. Gebeliğe ait beden algısı alt boyutunda alınabilecek en yüksek puan 20, en düşük puan ise 5'tir (Kumcağız, Ersanlı ve Murat, 2017). Bu çalışmadan elde edilen verilere göre Gebeliğe ait annelik algısı alt boyutunun Cronbach alfa katsayısı .85; Gebeliğe ait beden algısı ise .84 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tamamı için ise Cronbach's Alpha katsayısı .80 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3 Kişisel Bilgi Formu

Literatür bilgileri doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" katılımcıların yaş, eğitim durumu, meslek, evlilik yılı, yaşanan aile tipi, hamilelik sayısı, gebelik haftası, cinsiyetin kaçınıcı haftada öğrenildiği, istenilen bir gebelik olup olmadığı, bebeğin cinsiyeti, cinsiyet öğrenildiğinde hayal kırıklığı yaşanıp yaşanmadığı, doğum sonrası işe devam edip etmeyeceğini belirlemek amacıyla on iki sorudan oluşturulmuştur

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri Samsun ili Bafra Devlet Hastanesi'nin Kadın Doğum Polikliniği'ne kontrol amaçlı başvuran, araştırmaya katılmada gönüllü gebe kadınlardan toplanmıştır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yoğun olarak etkisini sürdüren Covid-19 pandemisi nedeniyle araştırmanın verilerinin toplanmasında Google Forms uygulaması kullanılmıştır. Bunun için araştırmanın ölçme araçları araştırmacı tarafından 'google forms' haline getirilmiştir. Bu amaçla Samsun ili Bafra devlet hastanesi kadın doğum polikliniğine başvuran gebe kadınlara araştırma hakkında bilgi verilmiş ve çalışmaya katılmak isteyen gönüllü gebe kadınlara oluşturulan Google forms linki WhatsApp yolu ile iletilmiştir. Bu şekilde 270 gebe kadına araştırmanın ölçme araçlarının oluşturulduğu link WhatsApp linki ulaştırılmış ancak 264 gebe kadından geri dönüş olmuştur. Buna göre araştırmanın örneklemini 264 olarak belirlenmiştir.

3.5.Verilerin Analizi

Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeğinin Cronbach Alpha değeri .914 bulunmuş ve yeterli değer aralığını sağlamıştır. Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği'nin Cronbach Alpha değeri .796 bulunmuş ve yeterli değer aralığını sağlamıştır. Dağılım çarpıklık ve basıklık katsayısına göre normallik kontrolü yapıldığında; genel geçer bir kural olarak, çarpıklık katsayısını ve basıklık katsayısını sırasıyla, çarpıklığın ve basıklığın standart hatasına böldüğümüzde çıkan değerler -1.96 ile +1.96 arasında kalıyorsa, dağılımı normal kabul edebiliriz (Morgan vd., 2004). Dolayısıyla Çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği (ÇDCÖ) normallik kontrolünde değerler -.79 ve -1.44 çıkmıştır ve dolayısıyla normal kabul edilmiştir. Fakat Gebelerin kendilerini algılama ölçeği (GKAÖ) verilerinin normallik kontrolünde değerler -5.56 ve +.15 arasında kalmıştır. Dönüştürme işlemleri yapılmasına rağmen aralık istenilen seviyeye gelmemiştir. Dolayısıyla GKAÖ veri dağılımı normal kabul edilememektedir.

Normal dağılım gösteren verilerde parametrik testlerden Tek Yönlü MANOVA Testi, Bağımsız örneklem için t-testi, iki yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. MANOVA sayıtlarından birisi olan varyans-kovaryans matrislerinin eşitliği koşulu, SPSS tarafından Box matrislerin eşitliği testi ile kontrol edilmiştir. Test sonuç tablosunda sig. satırında yer alan $p = .533$ ve $p > .05$ 'dir. Dolayısıyla "matrisler eşit sayılabilir" ve MANOVA'nın sayıtlısı sağlanmıştır.

MANOVA'nın diğere bir sayılıstı, Hata Varyanslarının Eşitliğı koşulu da Levene Testi ile kontrol edilmiştir. Test sonuç tablosunun sig. sütununda yer alan p değerleri $p(\text{ÇDCÖ})=.276$ $p>.05$ ve $p(\text{GKAÖ})=.79$ $p>.05$ olduğundan Hata Varyanslarının Eşitliğı koşulu da sağlanmıştır. Yani; Box testi, kovaryans matrisleri arasında anlamlı fark olmadığını ($p=.553$, $p>.05$), Levene testi de ÇDCÖ ($p=.276$ $P>.05$) ve GKAÖ($P=.79$, $P>.05$) puanları için Hata Varyanslarının eşit kabul edilebileceğini göstermiştir. ANOVA analizinden önce verilerin normalliğı incelenmiş ve Kolmogrov-Smirnov test sonucuna göre ($p>.05$ olduğundan) “ mevcut verilerin dağılımı ile normal olarak dağılım arasında fark yoktur” şeklinde yokluk hipotezi kabul edilmiştir. Yani veriler normal dağılımdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir. İki yönlü varyans analizinin bir diğere koşulu olan “grupların varyanslarının eşitliğı” SPSS tarafından, test işlemi ile birlikte başka bir alt test olan Levene Testi sonucu elde edilen $p=.092$ ve $p>.05$ olduğundan “varyanslar arasında anlamlı bir farklılık yoktur” sonucundan hareketle, grupların varyansları eşit sayılmıştır. Bağımsız Örneklemeler için t-testi yapmadan önce; Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeğinin verilerinin normalliğine bakılmış olup, Kolmogrov-Smirnov test sonucuna göre ($p=.200$, $p>.05$ olduğundan) “ mevcut verilerin dağılımı ile normal olarak dağılım arasında fark yoktur” şeklinde yokluk hipotezi kabul edilmiştir. Yani veriler normal dağılımdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bağımsız örneklemeler için t testinin bir diğere koşulu olan “grupların varyanslarının eşitliğı” SPSS tarafından, test işlemi ile birlikte başka bir alt test olan Levene Testi sonucu elde edilen $p=.796$ ve $p>.05$ olduğundan “varyanslar arasında anlamlı bir farklılık yoktur” sonucundan hareketle, grupların varyansları eşit sayılmıştır.

Farklı cinsiyette bebeğere gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğere ilişkin düşüncelerinde gebeliğere istenilme durumuna göre anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla İki yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analizden önce verilerin normalliğı incelenmiş ve Kolmogrov-Smirnov test sonucuna göre ($p>.05$ olduğundan) “ mevcut verilerin dağılımı ile normal olarak dağılım arasında fark yoktur” şeklinde yokluk hipotezi kabul edilmiştir. Yani veriler normal dağılımdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir. İki yönlü varyans analizinin bir diğere koşulu olan “grupların varyanslarının eşitliğı” SPSS tarafından, test işlemi ile birlikte başka bir alt test olan Levene Testi sonucu elde edilen $p=.681$ ve $p>.05$ olduğundan “varyanslar arasında anlamlı bir farklılık yoktur” sonucundan hareketle , grupların varyansları eşit sayılmıştır.

Normal dağılım göstermeyen verilerde ise nonparametrik testlerden Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri yapılmıştır. Normallik testi yapıldığında, Çelişik duygulu cinsiyetçilik verileri evlilik süresine göre normal dağılım gösterdiğinden dolayı, öncelikle İki yönlü ANOVA analizi yapılmış, ancak yapılan Levene testinde varyansların eşit dağılmadığı görülmüştür ($p=.048$ ve $p<.05$). Dolayısıyla nonparametrik testlerden Kruskal Wallis testi yapılmıştır.

3.6. Etik İlkeler

Araştırmaya başlanmadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır (Karar no:2020-72-94). Ayrıca araştırma için Samsun İl Sağlık Müdürlüğü ve hastane başhekimliğinden yazılı izin alınmıştır. Araştırmada gönüllülük ilkesi esas alınmış, gönüllü olarak katılmayı kabul eden gebe kadınlar araştırma kapsamına alınmıştır. Ayrıca, araştırmalarda insan olgusunun kullanımını bireysel hakların korunmasını gerektirdiğinden “bilgilendirilmiş onam” koşulu etik ilke olarak yerine getirilmiştir.

3.5. Sınırlılıklar

Araştırma ankete dayalı olarak yapıldığı için, verilerin güvenilirliği, gebelerin ölçme araçlarına doğru ve samimi cevap verdiklerine dayalı olarak değerlendirilmelidir.

BÖLÜM 4

4.1.BULGULAR

4.1.1.Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Katılımcıların sosyodemografik özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 4. 1.Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Değişken		n	%
Yaş	24 ve altı	26	9.8
	25-30 yaş	102	38.7
	31-35 yaş	88	33
	36-40 yaş	40	15.2
	41-55 yaş	8	3.2
Eğitim durumu	Okuryazar-İlkokul	4	1.5
	Ortaokul	11	4.2
	Lise	51	19.3
	Üniversite	158	59.8
Meslek	Lisansüstü	40	15.2
	İşçi	40	15.2
	Memur	109	41.3
	Ev Hanımı	87	33
	Emekli	1	.4
Evlilik Süresi	Diğer	27	10.2
	0-5 yıl	174	65.9
	6-10	63	23.8
Yaşanılan Aile Tipi	10 yıl üstü	27	10.2
	Çekirdek Aile	245	92.8
	Geniş Aile	19	7.2
Gebelik Sayısı	1.gebelik	147	55.7
	2.gebelik	83	31.4
	3.gebelik	24	9.1
	4. ve üzeri gebelik	10	3.8
Gebelik Haftası	12-20	84	31.9
	21-31	106	41.3
	32-41	71	27
Cinsiyetin öğrenilme haftası	8-15	102	38.7
	16-20	148	56.1
	21 ve üstü	13	5.4
Gebeliğin istenme durumu	Evet istenilen gebelik	242	91.7
	Hayır istenmeyen gebelik	22	8.3
Bebeğin Cinsiyeti	Kız Bebek	133	50.4
	Erkek Bebek	131	49.6
Cinsiyete göre hayal kırıklığı yaşama durumu	Evet	17	6.4
	Hayır	247	93.6
Doğum sonrası işi bırakmayı düşünme durumu	Evet	36	13.6
	Hayır	158	59.8

Tablo 4.1 incelendiğinde; katılımcıların sosyo-demografik özellikleri yaş, eğitim durumu, meslek, evlilik süresi, yaşanılan aile tipi, gebelik sayısı, gebelik

haftası, cinsiyetin öğrenilme haftası, gebeliğin istenme durumu, bebeğin cinsiyeti, cinsiyete göre hayal kırıklığı yaşama durumu, doğum sonrası işi bırakmayı düşünme durumu başlıkları ile gruplanmıştır. Bu gruplamaya göre; Katılımcıların yaşları 20 ile 55 yaş arasında değişmekte olup, çoğunluğu %38.7 oranla 25-30 yaş aralığındadır ve yaş ortalaması 31 bulunmuştur. Standart sapma değeri ise; 5.069'dur. Kız bebeğe gebe kadınların yaş ortalaması 31, std.sapma değeri 4.984'dür. Erkek bebeğe gebe kadınların yaş ortalaması 31.23, std. sapma değeri 5.172'dir. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında % 59.8 oranla üniversite mezunu gebeler çoğunluktadır. Meslek grubu olarak, katılımcıların%41.3'ü memur olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların evlilik süresi % 65.9 ile 0-5 yıl olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %92.8'i çekirdek ailede yaşadığını ifade etmiştir. Katılımcıların gebelik sayıları sorgulandığında % 55.7 oranla katılımcıların yarısından fazlası ilk gebeliğini yaşamaktadır. Araştırmada özellikle bebeğin cinsiyetini öğrenmiş gebelerle çalışıldığından, katılımcıların %41.3'ünün gebelik haftası 21-31 haftalar arasında değişmektedir. Katılımcıların %56.1 ile çoğunluğu bebeğin cinsiyetini gebeliklerinin16-20 haftaları arasında öğrenmişlerdir. Katılımcıların %91.7 oranla büyük çoğunluğu gebeliğin istenilen bir gebelik olduğunu belirtmiştir. Katılımcılara bebeğin cinsiyeti sorulduğunda %50.4'ü kız bebeğe gebe iken, %49.6'sı erkek bebeğe gebe olduğu öğrenilmiştir. Katılımcıların %93.6 oranla çok büyük çoğunluğu cinsiyeti öğrendiklerinde hayal kırıklığı yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Çalışan gebelerin doğum sonrası işi bırakma düşünceleri sorgulandığında %13.6'sı işi bırakmayı düşündüğünü belirtmiştir.

4.1.2. Katılımcıların Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği(GKAÖ) ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği(ÇDCÖ)'nden Aldıkları Puan Ortalamaları

Katılımcıların Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ) ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇDCÖ)'nden Aldıkları Puan Ortalamaları Tablo 4.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4. 2.Ölçeklere Dair Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Min.	Max.	Mean	Std. Sapma
GKAÖ	264	20	48	40.87	6.32
ÇDCÖ	264	23	127	73.51	22.17
Düşmanca Cinsiyet	264	11	66	34.13	12.02
Korumacı Cinsiyet	264	11	66	39.38	12.74
Annelik Algısı	264	8	28	23.94	4.71
Beden Algısı	264	5	20	16.93	3.87

Tablo 4.2'ye göre, katılımcıların Gebelerin Kendilerini Algılama ölçeğinden aldıkları ortalama puan 40.87'dir. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ölçeğinden alınan ortalama puan 73.51'dir. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği'nin alt boyutunu oluşturulan düşmanca cinsiyetçilik ortalama puanı 34.13 iken, korumacı cinsiyetçilik puan ortalaması 39.38'dir. Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği'nin alt boyutlarını oluşturan annelik algısı puan ortalaması 23.94, beden algısı puan ortalaması 16.93'dür.

4.1.3. Bebeğin cinsiyetine göre Gebelerin Kendini Algılama Ölçeği ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Puan Ortalamaları

Bebeğin cinsiyetine göre Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği(GKAÖ) ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik(ÇDCÖ) puan ortalamaları tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 4. 3.Bebeğin Cinsiyetine Göre Tanımlayıcı İstatistikler

		N	Min.	Max.	Mean	Standart Sapma
Kız Bebek	GKAÖ	133	20	48	40.40	6.69
	ÇDCÖ	133	25	127	74.45	21.99
	Korumacı Cinsiyet	133	11	66	39.86	12.64
	Düşmanca Cinsiyet	133	12	66	34.59	12.26
	Beden Algısı	133	5	20	16.93	4.07
	Annelik Algısı	133	8	28	23.47	5.09
Erkek Bebek	GKAÖ	131	25	48	41.35	5.90
	ÇDCÖ	131	23	121	72.56	22.40
	Korumacı Cinsiyet	131	11	61	38.89	12.86
	Düşmanca Cinsiyet	131	11	60	33.66	11.81
	Beden Algısı	131	5	20	16.93	3.67
	Annelik Algısı	131	11	28	24.42	4.27

Tablo 4.3 incelendiğinde; bebeğin cinsiyetine göre Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği(GKAÖ) ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği(ÇDCÖ) puan ortalamaları analiz bulgularında; kız bebeğe gebe kadınların GKAÖ puan ortalamaları 40.40, ÇDCÖ puan ortalamaları 74.45'dir. ÇDCÖ'nin alt boyutlarını oluşturan korumacı cinsiyetçilik puan ortalaması 39.86, düşmanca cinsiyetçilik puan ortalaması 34.59'dur. GKAÖ'nin alt boyutlarını oluşturan beden algısı puan ortalaması 16.93, annelik algısı puan ortalaması 23.47'dir.

Erkek bebeğe gebe kadınların GKAÖ puan ortalaması 41.35, ÇDCÖ puan ortalaması 72.56'dır. ÇDCÖ'nin alt boyutlarını oluşturan korumacı cinsiyetçilik puan ortalaması 38.86, düşmanca cinsiyetçilik puan ortalaması 33.66'dır. GKAÖ'nin alt boyutlarını oluşturan beden algısı puan ortalaması 16.93, annelik algısı puan ortalaması 24.42'dir.

4.1.4. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri Arasındaki Fark

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri arasındaki fark Tek Yönlü MANOVA Testi ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 4.4 ve Tablo 4.5'de verilmiştir.

Tablo 4.4. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri Arasındaki Fark Tek Yönlü MANOVA Test Sonuçları

BAĞIMLI DEĞİŞKEN	GRUP	N	\bar{x}	S	sd	F	p
ÇDCÖ PUAN	Kız Bebeğe Gebeler	133	74.45	21.98	1-262	.481	.489
	Erkek Bebeğe Gebeler	131	72.56	22.39			
GKAÖ PUAN	Kız Bebeğe Gebeler	133	40.40	6.69	1-262	1.504	.221
	Erkek Bebeğe Gebeler	131	41.35	5.89			

Tablo 4.4'e göre; farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların ÇDCÖ puanlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır[F(1-262)=.481, p=.489, p>.05]. Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanlarına bakıldığında da anlamlı bir fark gözlenmemiştir[F(1-262)=1.504, p=.221, p>.05].

Tablo 4. 5. Tek Yönlü MANOVA Wilks' Lambda Değerleri

	Değer	F	Hypo df	Error df	p	η^2
Pillai's trace	.009	1.137	2	261	.322	.009
Wilks' lambda	.991	1.137	2	261	.322	.009
Hotelling's trace	.009	1.137	2	261	.322	.009
Roy's largest root	.009	1.137				

Tablo 4.5'de belirtilen tek yönlü MANOVA analizi sonucuna göre, farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların (ÇDCÖ ve GKAÖ'den elde edilen) birleşik bağımlı değişkene göre çelişik duygulu cinsiyetçilikleri ve gebelerin kendilerini

algılamaları arasında anlamlı fark gözlenmemiştir [F(2-261)=1.137, $p>.05$ Wilks' $\Lambda=.991$ kısmi $\eta^2=.009$].

4.1.5. Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Bebeğin Cinsiyetine İlişkin Analiz Sonuçları

Gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri ile bebeğin cinsiyeti arasında anlamlı fark olup olmadığı t-testi ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4. 6.Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri İle Bebeğin Cinsiyeti Arasında Anlamlı Fark Olup Olmadığının Analiz Edildiği T-Testi Sonuçları

Bebeğin Cinsiyeti	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Kız Bebek	133	74.45	21.98	.693	262	.489
Erkek Bebek	131	72.55	22.39			

Tablo 4.6'da gösterilen gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşüncelerinin bebeğin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklemler için t testinde, kız bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik puan ortalamaları ile ($\bar{X}=74.45$) erkek bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik puan ortalamaları ($\bar{X}=72.55$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir [t(262)=.693, $p>.05$]. Bu durumda gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri bebeğin cinsiyetine göre anlamlı bir fark göstermemektedir.

4.1.6. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farkın Analiz Sonuçları

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebe kadınların eğitim düzeyleri arasındaki ilişki iki yönlü varyans analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 4.7 ve Tablo 4.8'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farkın ANOVA Analiz Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p	η^2
ÇDCÖ						
Bebeğin Cinsiyeti	30.551	1	30.551	.070	.792	.000
BebekCins.*Eğitim	326.487	4	81.622	.187	.945	.002
Eğitim Durumu	17452.669	4	4363.167	9.970	.000	.135
Hata	111160.595	254	437.640			
Toplam	129251.96	263				

Tablo 4.7’de gösterilen analiz sonucunda bebeğin cinsiyetinin ve bebeğin cinsiyeti ile eğitim durumunun ortak etkisinin çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşüncelerde farklılığa sebep olmadığı görülmüştür [F(1-254)=.070, p=.792 ve p>.05], [F(4-254)=.187 p=.945 ve p>0.05]. Ancak varyans analiz sonuçları, gebelerin eğitim durumlarına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları karşılaştırıldığında, aralarında anlamlı farkların olduğunu göstermektedir [F(4-254)=9.970 P=.00 ve p<.01]. Bu sonuca göre, gebelerin eğitim durumunun çelişik duygulu cinsiyetçilikleri üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olduğu görülmektedir.

Tablo 4.8. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişin Düşünceleri ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki Farkın Betimsel İstatistiği

Eğitim Düzeyi	Kız bebeğe gebe kadın			Erkek bebeğe gebe kadın			TOPLAM		
	N	\bar{x}	S	N	\bar{x}	S	N	\bar{x}	S
İlkokul	1	84	17.05	3	88	10.58	4	87	8.87
Ortaokul	7	94.42	15.97	4	102.75	16.45	11	97.45	16.54
Lise	23	79.95	22.15	28	78.00	15.65	51	78.88	15.67
Üniversite	83	74.77	20.80	75	72.28	23.11	158	73.58	22.57
Lisansüstü	19	58.52	21.98	21	58.33	20.71	40	58.43	20.49
TOPLAM	133	74.45	21.98	131	72.56	22.40	264	73.51	22.17

Anlamlı farkların hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu görebilmek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, tablo 4.8’de gösterildiği gibi ortaokul mezunu gebe kadınlar ($\bar{X}=97.45$), üniversite ($\bar{X}=73.58$, P<.05) ve lisansüstü mezunu gebe kadınlara ($\bar{X}=58.43$, P<.05) göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir. Lise mezunu gebe kadınlar ($\bar{X}=78.88$), lisansüstü mezunu gebe kadınlara ($\bar{X}=58.43$ ve p<.05) göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir. Üniversite mezunu gebe kadınlar ($\bar{X}=73.58$) ise lisansüstü mezunu gebe kadınlara ($\bar{X}=58.43$ ve p<.05) göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir.

4.1.7. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Evlilik Süresi Arasındaki Fark

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri ile evlilik süresi arasındaki fark Kruskal Wallis testi ile değerlendirilmiş olup sonuçlar Tablo 4.9 da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Evlilik Süresi Arasındaki Farkın Kruskal Wallis test Sonuçları

	Evlilik Süresi	N	Mean Rank	Sd	χ^2	p
Kız Bebeğe Gebe	0-5 yıl	87	64.95	15	7.411	.945
	6-10 yıl	32	72.95			
	10 yıl+	14	68.54			
Erkek Bebeğe Gebe	0-5 yıl	87	61.76	17	17.847	.399
	6-10 yıl	31	68.93			
	10 yıl+	13	80.18			

Tablo 4.9’da gösterilen test sonucuna göre, farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri arasında evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır [$\chi^2_{kız}=7.411$, $p>.05$], [$\chi^2_{erkek}=17.847$, $p>.05$].

4.1.8. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebelik Sayısı Arasındaki Fark

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri ile gebelik sayısı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi için Kruskal Wallis testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.10’da gösterilmiştir.

Tablo 4.10. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebelik Sayısı Arasındaki Farkın Kruskal Wallis Test Sonuçları

	Gebelik sayısı	N	Mean Rank	sd	χ^2	p	Anlamlı fark
Kız Bebeğe Gebe	1	74	61.26	3	7.793	.05	1-2 2-3
	2	43	77.44				
	3	10	52.65				
	4+	6	86.92				
Erkek Bebeğe Gebe	1	74	64.20	3	3.592	.30	Yok
	2	40	62.46				
	3	14	82.04				
	4+	3	82.67				

Tablo 4.10'a göre, kız bebeğe gebe kadınların gebelik sayısına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerinde farklılıklar olduğu görülmektedir [$\chi^2=7.793$ p<.05]. Mann-Whitney U testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucu bu farkın, gebelik sayısı bir ve gebelik sayısı iki olan kız bebeğe gebe kadınlar ile gebelik sayısı iki ve gebelik sayısı üç olan kız bebeğe gebe kadınlar arasında olduğu belirlenmiştir. Yani ilk gebeliğini yaşayan kız bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri, ikinci gebeliğini yaşayan kız bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşüncelerine göre daha azdır. Ayrıca, üçüncü gebeliğini yaşayan kız bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri ikinci gebeliğini yaşayan kız bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşüncelerine göre daha azdır.

4.1.9. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebeliğin İstenilme Durumu Arasındaki Fark

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri ile gebeliğin istenilme durumu arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi için iki yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış olup, sonuçlar Tablo 4.11 ve Tablo 4.12'de gösterilmiştir.

Tablo 4.11. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebeliğin İstenilme Durumu Arasındaki Farkın Betimsel İstatistiği

Gebeliğin İstenilme Durumu	Kız Bebeğe Gebe			Erkek Bebeğe Gebe			Toplam		
	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S
Evet	124	74.97	21.84	118	74.50	21.57	242	74.74	21.67
Hayır	9	67.22	24.05	13	54.92	22.81	22	59.95	23.58
Toplam	133	74.45	21.99	131	72.56	22.40	264	73.51	22.17

Tablo 4.12. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe İlişkin Düşünceleri ile Gebeliğin İstenilme Durumu Arasındaki Farkın Varyans Analiz Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p	η^2
ÇDCÖ						
Bebeğin Cinsiyeti	797.755	1	797.755	1.672	.197	.006
Gebeliğin İstenilme Durumu	3651.291	1	3651.291	7.655	.006	.028
Bebeğin Cinsiyeti*Gebeliğin İstenilme Durumu	683.331	1	683.331	1.433	.232	.005
Hata	124022.906	260	477.011			
Toplam	129251.96	263				

Tablo 4.11 ve Tablo 4.12’de belirtilen varyans analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan kız bebeğe gebe kadınların gebeliği isteme durumlarına göre çelişik duygulu cinsiyetilik puan ortalamaları ($\bar{X}=74.45$) ile erkek bebeğe gebe kadınların gebeliği isteme durumuna göre çelişik duygulu cinsiyetçilik puan ortalamaları ($\bar{X}=72.56$) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır [$F(1-260)=1.672$, $p=.197$ ve $p>.05$]. Yani bebeğin cinsiyetinin gebeliği isteme durumuna göre çelişik duygulu cinsiyetçilik düşünceleri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı söylenebilir. Ancak gebeliğin istenme durumu çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerine etki etmektedir. Tablo 12’ye göre; gebelerin gebeliği isteme durumlarına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları karşılaştırıldığında, aralarında anlamlı farkların olduğu görülmektedir [$F(1-260)=7.655$, $p=.006$ ve $p<.01$]. Tablo 4.11’de gebeliğin istendiğini belirten gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarının ($\bar{X}=74.74$), gebeliğin istenmediğini belirten gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarına ($\bar{X}=59.95$) göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Yani farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebeliğin istenilme durumuna göre anlamlı bir fark göstermektedir. Tablo 4.12’de bebeğin cinsiyeti ile gebeliğin istenilme durumunun ortak etkisi analiz edilmiş, ortak etkinin çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerinde anlamlı bir fark yaratmadığı saptanmıştır [$F(1-260)=1.433$, $p=.232$ ve $p>.05$].

4.1.10. Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Bebeğin Cinsiyeti Arasındaki Fark

Gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri bebeğin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Mann Whitney U testi yapılmış olup, test sonuçları Tablo 4.13’de gösterilmiştir.

Tablo 4.13. Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Bebeğin Cinsiyeti Arasındaki Farkın Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Mean Rank	U	Z	p
Kız Bebeğe Gebe	133	127.98			
Erkek Bebeğe Gebe	131	137.09	44	-.974	.330

Tablo 4.13’de belirtilen test sonucuna göre; kız bebeğe gebe kadınların erkek bebeğe oranına bakıldığında yaklaşık yarı yarıya bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Bebeğin cinsiyetinin, gebelerin kendilerini algılama durumlarında

fark yaratıp yaratmadığını belirlemek için yapılan oranların karşılaştırılması (z) testi sonunda bebeğin cinsiyetinin kendilerini algılayış düzeylerinde anlamlı bir fark yaratmadığı gözlenmiştir [U=44,Z=-.974, p>.05]. Buna göre, kız bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanları ve erkek bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanlarına yakındır. Dolayısıyla gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri bebeğin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.1.11.Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Gebelerin Eğitim Düzeyleri Arasındaki Fark

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile gebelerin eğitim düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi için Kruskal Wallis testi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 4.14’de gösterilmiştir.

Tablo 4.14. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Gebelerin Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi İçin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu	N	Mean Rank	Sd	χ^2	p	Anlamlı fark
Kız Bebeğe Gebe	İlkokul	1	108				
	Ortaokul	7	62.79				
	Lise	23	74.80	4	5,951	.203	Yok
	Üniversite	83	68.50				
Erkek Bebeğe Gebe	Lisansüstü	19	50.21				
	İlkokul	3	91				
	Ortaokul	4	45.63				
	Lise	28	81.21	4	8.427	.077	Yok
	Üniversite	75	62.32				
	Lisansüstü	21	59.21				

Tablo 4.14’de gösterilen test sonucuna göre, kız bebeğe gebe [$\chi^2=5.591$, p=.203 ve p>.05] ve erkek bebeğe gebe kadınların [$\chi^2=8.427$, p=.077 ve p>.05] eğitim durumlarına göre kendilerini algılama puanlarının farklılaşmadığı görülmektedir. Sonuç olarak; farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelerin eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.1.13. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Evlilik Süreleri Arasındaki Fark

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile evlilik süreleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi için Kruskal Wallis testi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 4.15’de gösterilmiştir.

Tablo 4.15. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Evlilik Süreleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi İçin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Evlilik Süresi	N	Mean Rank	D	χ^2	p	Anlamlı Fark
Kız Bebeğe Gebe	0-5 yıl	87	67.74	15	14.551	.484	Yok
	6-10 yıl	32	60.78				
	10 yıl+	14	77.53				
Erkek Bebeğe Gebe	0-5 yıl	87	58.64	17	22.067	.182	Yok
	6-10 yıl	31	63.53				
	10 yıl+	13	99.81				

Tablo 4.15’de gösterilen test sonucuna göre, kız bebeğe gebe [$\chi^2=14.551$, $p=.484$ ve $p>.05$] ve erkek bebeğe gebe kadınların [$\chi^2=22.067$, $p=.182$ ve $p>.05$] evlilik süresine göre kendilerini algılama puanlarının farklılaşmadığı görülmektedir. Sonuç olarak; farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelerin evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.1.14. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış düzeyleri ile Gebelik Sayısı Arasındaki Fark

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile gebelik sayısı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi için Mann Whitney U testi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 4.16’da gösterilmiştir.

Tablo 4.16. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Gebelik Sayısı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi İçin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Gebelik sayısı	N	Mean Rank	sd	χ^2	P	Anlamlı fark
Kız Bebeğe Gebe	1	74	687.3	3	.635	.888	Yok
	2	43	66.49				
	3	10	60.45				
	4+	6	60.25				
Erkek Bebeğe Gebe	1	74	61.10	3	3.274	.351	Yok
	2	40	72.71				
	3	14	68.86				
	4+	3	84.00				

Tablo 4.16’da gösterilen test sonucuna göre, kız bebeğe gebe [$\chi^2=.635$, $p=.888$ ve $p>.05$] ve erkek bebeğe gebe kadınların [$\chi^2=3.274$, $p=.351$ ve $p>.05$] gebelik sayısına göre kendilerini algılama puanlarının farklılaşmadığı görülmektedir. Sonuç olarak; farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelerin gebelik sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.1.15.Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Gebeliğin İstenilme Durumu Arasındaki Fark

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri ile gebeliğin istenilme durumu arasında fark olup olmadığının değerlendirilmesi için Mann Whitney U testi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 4.17’de gösterilmiştir.

Tablo 4.17. Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri İle Gebeliğin İstenilme Durumu Arasında Fark Olup Olmadığının Değerlendirilmesi İçin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Gebeliğin İstenilme Durumu	N	Mean Rank	U	Z	p
Kız Bebeğe Gebelerin GKAÖ	Evet	124	69.81	209.50	-3.136	.002
	Hayır	9	28.28			
Erkek Bebeğe Gebelerin GKAÖ	Evet	118	69.72	327.50	-3.403	.001
	Hayır	13	32.19			

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebeliğin istenilme durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için, gebelerin kendilerini algılama ölçeği verileri normal dağılım göstermediğinden nonparametrik testlerden Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Tablo 4.17’de gösterilen test sonucuna göre; gebeliğin istenme durumunun gebelerin kendilerini algılama durumlarında farklılığa sebep olup olmadığını belirlemek için yapılan oranların karşılaştırılması (z) testi sonunda kız bebeğe gebe ve erkek bebeğe gebe kadınların her ikisinde de gebeliğin istenme durumunun kendilerini algılayış düzeylerinde farklılıklara sebep olduğu gözlenmiştir [$U(kız)=209$, $Z(kız)=-3.136$, $p<.05$; $U(erkek)=327$, $Z(erkek)=-3.403$, $p<.05$]. Buna göre, gebeliği isteyen kız bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanları gebeliği istemeyen kız bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanlarına göre anlamlı derecede yüksektir. Ayrıca benzer şekilde gebeliği isteyen erkek bebeğe gebe kadınların kendilerini

algılama puanları, gebeliği istemeyen erkek bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanlarına göre de anlamlı derecede yüksektir. Dolayısıyla farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebeliğin istenme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir

BÖLÜM V

5.1.TARTIŞMA VE YORUM

5.1.1. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırma toplam 264 gebe ile yapılmıştır. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri yaş, eğitim durumu, meslek, evlilik süresi, yaşanan aile tipi, gebelik sayısı, gebelik haftası, cinsiyetin öğrenilme haftası, gebeliğin istenme durumu, bebeğin cinsiyeti, cinsiyete göre hayal kırıklığı yaşama durumu, doğum sonrası işi bırakmayı düşünme durumu başlıkları ile gruplanmıştır. Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların değişkenlere göre çelişik duygulu cinsiyetçilik ve kendilerini algılama durumları inceleneceğinden birbirine yakın sayıda kız bebeğe gebe kadın ve erkek bebeğe gebe kadın katılımcılar arasından seçilmiştir. Dolayısıyla katılımcıların %50.4'ü kız bebeğe gebe iken, %49.6'sı erkek bebeğe gebedir. Gebelik haftasının 21-31 haftalar arasında yoğunlaşması araştırmada bebeğin cinsiyetinin öğrenilmesi şartı aranmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların evlilik süresi %65.9 ile 0-5 yıl olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla katılımcıların gebelik sayıları sorgulandığında % 55.7 oranla katılımcıların yarısından fazlası ilk gebeliğini yaşamaktadır. Katılımcıların yarısından fazlasının ilk gebeliği olması gebeliğin istenilme durumununun yüksek ve cinsiyet öğrenildiğinde hayal kırıklığı yaşama durumunun az olmasının katılımcıların çoğunluğunun ilk gebeliğini yaşamalarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Çünkü katılımcıların %91.7 oranla büyük çoğunluğu gebeliğin istenilen bir gebelik olduğunu belirtmiştir ve %93.6 oranla çok büyük çoğunluğu cinsiyeti öğrendiklerinde hayal kırıklığı yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında %59.8 oranla üniversite mezunu gebeler çoğunluktadır. Meslek grubu olarak, katılımcıların %41.3'ü memur olduğunu ifade etmiştir. Çalışan gebelerin doğum sonrası işi bırakma düşünceleri sorgulandığında %13.6'sı işi bırakmayı düşündüğünü belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun işi bırakmayı düşünmemesinin memur olarak çalışan katılımcıların çokluğuyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Çünkü memur olarak çalışan kadınlara tanınan doğum öncesi ve doğum sonrası yasal izin sürelerinin olması ve memurun iki yıla kadar ücretsiz izin hakkı oluşu işi tamamıyla bırakmayı gereksiz kılmaktadır.

Literatür incelendiğinde gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçilikleri ve kendilerini algılama durumlarının çeşitli değişkenlere göre farklılıklarının incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak gebelere ilişkin diğer kişilerin çelişik duygulu cinsiyetçi tutumlarının incelendiği araştırmalar mevcuttur (Douglas,2011; Glick vd.,2007; Walky,2011). Yunan sistemi ele alınarak bir araştırmada üniversitede lisans eğitimi almakta olan öğrencilerden çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin veriler toplanmıştır. Katılımcıların yaşı 18 ile 40 arasında değişmektedir. Katılımcıların çoğunluğu (%83.1) Kafkas, %3.5 Asyalı, %2.3 Asyalı ve %1.5'i ise Hispanik olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların bir Yunan kuruluşuna üye olup olmadığı sorgulanmış ve %16.8'inin üye olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmada farklı olarak katılımcıların etnik kökenleri ve üye oldukları sivil toplum kuruluşları sorgulanmıştır.

5.1.2. Gebelerin Kendilerini Algılamaları ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerine İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılanların Gebelerin Kendilerini Algılama ölçeğinden aldıkları max puan 48 min puan 20 iken, alınan ortalama puan 40.87'dir. Ölçeğin alt boyutunu oluşturulan annelik algısı max. puan 28, min. puan 8 iken, alınan ortalama puan 23.93; beden algısı max. puan 20, min. puan 5 iken, alınan ortalama toplam puanı ise 16.93'tür. Bu sonuçlara göre; katılımcıların annelik algılarının olumlu, beden algılarının ise olumsuz olduğu söylenebilir. Ataerkil kültür yapısına sahip toplumlarda annelik kadına toplum içinde avantajlı bir statü verir. Dolayısıyla katılımcıların annelik algısının olumlu çıkması beklenen bir durumdur. Bununla beraber yaşanan toplumda kadından güzel olması beklendiğinden dolayı gebelik sürecindeki fizyolojik değişimler sebebiyle beden algısının olumsuzlaşması da beklenen bir durumdur. Gebe kadınlar arasında cinsel şiddet öyküsü yaygınlığının ve bunun gebenin sağlık durumunu kendilik algısıyla ilişkisini araştırmak amacıyla yapılan bir çalışmanın sonucuna göre, cinsel şiddet öyküsü olan gebe kadınların, cinsel şiddet öyküsü olmayan gebe kadınlara göre kendilik algısı daha düşük çıkmıştır. Hayatının bir döneminde cinsel şiddete maruz kalan gebelerin ruh sağlığı ile ilgili benlik algısı puanlarında da düşüklük gözlemlenmiştir (Aquino et al.,2009). Gebelik sürecini yaşayan kadınların gebelikte beden imaj algısı ve distres arasındaki ilişkiyi tanımlamak amacıyla yapılan bir araştırmada gebelerin gebelik sürecinde beden imaj algısını olumsuz algıladıkları durumların gebelikteki distres düzeyini

yükseltiltiği saptanmıştır. Gebelerin gebelik sürecinin sağlıkçılar tarafından fizyolojik ve psikolojik yönleriyle bir arada alınmasının gerekliliği, fizyolojik değişimlerin geçici olduğu konusunda gebeye ve eşine bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gibi önerilerde bulunulmuştur(Bacacı ve Apay,2018). Bu araştırmalarda da çalışmamıza benzer olarak beden algısının gebelerde olumsuz olduğu sonucuna varılmıştır.

Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ölçeğinden alınan max. puan 127, min. puan 23 iken, alınan ortalama puan 73.51'dir. Ölçeğin alt boyutlarını oluşturan düşmanca cinsiyetçilikten alınan max. puan 66, min. puan 11 iken, alınan ortalama puanı 34.13 iken, korumacı cinsiyetçilikten alınan max paun 66, min puan 11 iken, alınan puan ortalaması 39.38'dir. Bu sonuçlara göre; katılımcıların kararsız çelişik duygulu cinsiyetçilik yaşadığı söylenebilir. Türkiye ve Dünya literatürü incelendiğinde; üniversite öğrencileri, yetişkin kadın ve erkek bireyler, meslek elemanları gibi çalışma gruplarıyla çelişik duygulu cinsiyetçiliğin ölçüldüğü ve ilişkilendirildiği pek çok araştırma yapılmasına karşın gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliklerinin ölçüldüğü bir araştırmaya rastlanmamıştır (Ayhan,2015; Turgut,2007; Bal Turan, 2018). Bu araştırmayla Türk cinsiyetçilik literatürüne olumlu anlamda katkı sağlanacağı ve gelecekte gebe kadınlarla yapılabilecek araştırmalara örnek olacağı düşünülmektedir.

ABD'li ve Çin'li üniversite öğrencilerinin katılım sağladığı, çelişik duygulu cinsiyetçilik ile eş seçimi ve evlilik normları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada; analiz sonuçlarına göre Çin'lilerin ve erkeklerin düşmanca cinsiyetçiliği onayladıkları, Çinli kadınların ABD'li kadınlara göre daha fazla korumacı cinsiyetçiliği destekledikleri saptanmıştır (Fiske et al., 2009). Türkiye'de ve Brezilyada erkek ve kadın katılımcılara uygulanan çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği regresyon analizlerinde , her iki ülkede de düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarının sergilendiği tespit edilmiş olup, bu sonuçlar kültürler arası geçerliliğe ilişkin kanıtlara katkı sunmaktadır (Glick et al., 2002). Cinsiyetçiliğin gebe kadınlara gebelik sürecinde dayattığı tutumları incelemek amacıyla yapılan İngiliz üniversite öğrencilerinin gönüllü olarak katılım sağladığı bir araştırmada; İngiliz öğrencilerinin düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarına sahip olduğu ve gebelik döneminde gebe kadın üzerinde kurulan düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarının gebeliğe atfedilen manevi değerlerle ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Murphy et al., 2011). Gebe kadınların ve gebe olmayan kadınların iş başvuru sürecini işleyen bir

alan araştırmasında, gebe kadın geleneksel bir tutum içinde cinsiyet rollerine uygun bir iře başvuru yaparken korumacı cinsiyetçiliğe maruz kalırken, cinsiyet rollerine uygun olmayan bir iře başvuru yaptığında ve geleneksel olmayan bir tutum içindeyken dūřmanca cinsiyetçi davranışlara maruz bırakılmıştır. Gebe kadınlar iře başvuru sürecinde hem korumacı cinsiyetçiliğe hem de dūřmanca cinsiyetçiliğe gebe olmayan kadınlardan daha fazla maruz kalmışlardır (Glick et al.,2007). Hamilelik, Cinsiyetçilik ve Yunan Sisteminin ele alındığı bir araştırmada, kız öğrenci yurdunda kalan bir öğrencinin istemsizce gebe kalması sonucu gebeliğinin sonlandırmak istemesi ile ilgili bir senaryo oluşturulmuş ve 330 kız ve 159 erkek üniversite öğrencisinin bu senaryoya ilişkin tutumları irdelenmiştir. Sonuç olarak, yüksek oranda gebeliğin sonlandırılmaması ve doğum sonrası bebeğin evlatlık verilmesine ilişkin tutumlara sahip olunduğu belirlenmiştir (Walky,2011). Cinsel tacize ilişkin tutumların çelişik duygulu cinsiyetçilik dūřünceleriyle ilişkisinin incelendiği başka bir araştırma sonucunda; cinsiyet, dūřmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçiliğin cinsel tacizin kadınların kışkırtması sonucu gerçekteştiğine yönelik tutumları etkilediği tespit edilmiştir (Turgut, 2007). Katılımcılarının üniversite öğrencisi olduğu bir alan araştırmasında dūřmanca ve korumacı cinsiyetçilik alt boyutlarıyla toplumsal cinsiyet ayrımcılığının irdelenmesi ve gençlerin geleneksel kùltür ve modern kùltür karmaşasında edindiği değerleri ve fikirleri, bu değerler doğrultusunda sahiplendiği davranış kalıplarını irdelemek amaçlanmıştır. Bulgulardan çıkan sonuçlara göre ise; cinsiyet ayrımcılığına ilişkin cinsel, ekonomik ve mesleki ayrımcılıkları tanımlayan ifadelere rastlanmıştır. Ayrıca sosyal ve psikolojik vurgular barındıran cinsiyetlerin birbirine bağlılığı, koruyuculuğu, üstünlüğü ya da tamamlayıcılığı ile ilgili ifadelere de rastlanmıştır. Erkek katılımcıların dūřmanca cinsiyetçilik puanları daha fazla iken, kadın katılımcıların korumacı cinsiyetçilik puanlarının daha yüksek olduğu görölmüştür. Ataerkil toplum yapısının çözümlenmesi için toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden yapılandırılması gereklidir. Kadın ve erkek cinsinin yaşam şartlarının eşitlik ve adalet zemininde sağlanması önemlidir (Alptekin, 2014).

5.1.3. Bebeğin Cinsiyetine Göre Gebelerin Kendilerini Algılamaları ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerine İlişkin Bulguların Tartışılması

Bebeğin cinsiyetine göre Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ) ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik (ÇDCÖ) puan ortalamaları analiz bulgularında; kız

bebeğe gebe kadınların GKAÖ puan ortalamaları 40.40, ölçeğin alt boyutlarını oluşturan beden algısı puan ortalaması 16.93 iken, annelik algısı puan ortalaması 23.47'dir. Erkek bebeğe gebe kadınların GKAÖ puan ortalaması 41.35,ölçeğin alt boyutlarını oluşturan beden algısı puan ortalaması 16.93 iken, annelik algısı puan ortalaması 24.42'dir. Bulgulara göre; kız bebeğe gebe kadınla erkek bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Ancak, her ikisinde de beden algısının annelik algısına göre daha olumsuz olduğu anlaşılmaktadır. Beden algısının annelik algısına göre daha olumsuz olmasının toplumun beklentilerinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Çünkü toplum kadından iyi bir anne olmasını beklerken, diğer taraftan estetik kaygı taşımalarını da bekler.

Kız bebeğe gebe kadınların ÇDCÖ puan ortalaması 74.45,ölçeğin alt boyutlarını oluşturan korumacı cinsiyetçilik puan ortalaması 39.86 iken, düşmanca cinsiyetçilik puan ortalaması 34.59'dur. Erkek bebeğe gebe kadınların ÇDCÖ puan ortalaması 72.56,ölçeğin alt boyutlarını oluşturan korumacı cinsiyetçilik puan ortalaması 38.89 iken, düşmanca cinsiyetçilik puan ortalaması 33.66'dır. Bulgulara göre; kız bebeğe gebe kadınla erkek bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Ancak, her ikisinde de korumacı cinsiyetçilik puanlarının düşmanca cinsiyetçilik puanlarından daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu göstergelere göre, gebelerde düşmanca cinsiyetçilik tutumlarından daha fazla korumacı cinsiyetçilik tutumlarının varlığından söz edilmesi mümkündür.

5.1.4.Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Kendilerini Algılayış Düzeyleri ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki Farka ilişkin Bulguların Tatrtışılması

Araştırmanın analiz sonuçlarına göre, farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların (ÇDCÖ ve GKAÖ'den elde edilen) birleşik bağımlı değişkene göre çelişik duygulu cinsiyetçilikleri ve gebelerin kendilerini algılamaları arasında anlamlı fark gözlenmemiştir. Katılımcı gebelerin kararsız çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerine sahip oluşunun kendilerini algılayış düzeylerinde farklılık yaratmadığı düşünülmektedir. Ayrıca katılımcıların eğitim düzeylerinin yüksek oluşu sonucu cinsiyetçiliğe ve kendilerini algılamalarına ilişkin farkındalığın arttığı düşünülmektedir. Literatürde çelişik duygulu cinsiyetçilik ile gebelerin kendilerini

algılama durumunun bir arada incelendiği ve aralarındaki ilişkinin analiz edildiği bir araştırmaya rastlanmamıştır.

5.1.5. Eğitim Düzeyinin Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Gebelerin eğitim durumlarına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları karşılaştırıldığında, aralarında anlamlı farkların olduğu görülmektedir. Ortaokul mezunu gebe kadınlar, üniversite ve lisansüstü mezunu gebe kadınlara göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir. Lise mezunu gebe kadınlar, lisansüstü mezunu gebe kadınlara göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir. Üniversite mezunu gebe kadınlar ise lisansüstü mezunu gebe kadınlara göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir. Yani eğitim düzeyi arttıkça çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları azalmaktadır. Bu durum eğitim düzeyi arttıkça cinsiyetçilik ile ilgili farkındalığın da arttığını düşündürmektedir.

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünde eğitim gören öğrencilerle yapılan bir araştırmada; çelişik duygulu cinsiyetçilik, toplumsal cinsiyet rolleri, evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi araştırmak amacı güdülmüş ve analiz bulgularına göre; eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin daha eşitlikçi tutumlar benimsedikleri anlaşılmıştır. Bununla birlikte toplumsal cinsiyet rolleri ve çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumlarına sahip oldukları da saptanmıştır (Tarhan vd., 2017). Bu araştırmanın bulguları bizim araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Erkek sporcularda sporcu kimliğinin çelişik duygulu cinsiyetçilik ile ilişkisinin araştırıldığı ülkemizde yapılan bir araştırmada; futbol branşındaki erkek sporcuların çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarının güreş ve kick boks branşındaki erkek sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı araştırma bulgularında sporcuların annelerinin eğitim durumları açısından çelişik duygulu cinsiyetçilikleri karşılaştırıldığında, lise mezunu annesi olan sporcuların, annesi ilköğretim ve ortaokul mezunu olan sporculara göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarına sahip oldukları anlaşılmaktadır (Bal Turan, 2018). Bu verilerde eğitim düzeyi yükseldikçe çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyinin arttığı görülmektedir. Dolayısıyla yapılan bu araştırmanın verileri araştırmamızdaki eğitim

ve çelişik duygulu cinsiyetçilik arasındaki fark verileriyle tutarlılık göstermemektedir. Bu tutarsızlığın araştırmamızda doğrudan katılımcıların eğitim düzeyleri ele alınırken, yukarıda sunulan araştırma bulgularındaysa katılımcıların annelerinin eğitim düzeylerinin ele alınması ile ilgili oluğu düşünülmektedir.

5.1.6.Evlilik Süresinin Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmanın analiz sonuçlarına göre, farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri evlilik süresine göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Evlilik süresinin çoğunlukla 0-5yıl olarak belirtilmesinden dolayı çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği puanlarında anlamlı farklılıklar yaratmadığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde çelişik duygulu cinsiyetçilikte evlilik süresinin farklılığa sebep olup olmadığına bakılan bir araştırmaya rastlanmamıştır.

5.1.8. Gebelik Sayısının Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan test sonucuna göre, kız bebeğe gebe kadınların gebelik sayısına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerinde farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farkın, gebelik sayısı bir ve gebelik sayısı iki olan kız bebeğe gebe kadınlar ile gebelik sayısı iki ve gebelik sayısı üç olan kız bebeğe gebe kadınlar arasında olduğu belirlenmiştir. İlk gebeliğini yaşayan gebelererin çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları ikinci gebeliğini yaşayanlara göre daha azken, üçüncü gebeliğini yaşayanların ÇDCÖ puanları ise ikinci gebeliğini yaşayanların ÇDCÖ puanlarından daha azdır. Bu durumda ikinci gebeliğini yaşayanların çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerine diğerlerinden daha fazla sahip olduğu söylenebilir. Gebelik sayılarına göre katılımcıların dağılımlarının birbirinden farklı olması bu durumun sebebi olarak düşünülmektedir. Gebelik sayısının gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinde farklılığa sebep olup olmadığına bakılan bir araştırmaya literatürde rastlanmamıştır.

5.1.9. Gebeliğin İstenilme Durumunun Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Varyans analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan kız bebeğe gebe kadınların gebeliği isteme durumlarına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları ile erkek bebeğe gebe kadınların gebeliği isteme durumuna göre çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak gebeliğin istenme durumu çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerinde farklılığa sebep olmaktadır. Gebelerin gebeliği isteme durumlarına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları karşılaştırıldığında, aralarında anlamlı farkların olduğu görülmektedir. Cinsiyetçilik puanları değerlendirildiğinde gebeliği isteyen kadınların, gebeliği istemeyen kadınlara göre daha fazla çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerine sahip oldukları görülmektedir. Ataerkil toplumlarda anneliğe kutsallık atfedildiği gibi, annelik kadının toplum içinde statü edinmesini sağlayan vasıflardan biri olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla ataerkil düşünce yapısını içselleştirmiş kadınlarda gebeliğin istenmesinin nedenlerinden biri de bu vasfa sahip olmak ve toplum içinde statü edinmek olabileceği düşünülmektedir. Gebeliğin istenilme durumunun gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinde fark yaratıp yaratmadığının incelendiği bir araştırmaya literatürde rastlanmamıştır.

5.1.10. Bebeğin Cinsiyetinin Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmanın analiz sonucuna göre, kız bebeğe gebe kadınların erkek bebeğe oranına bakıldığında yaklaşık yarı yarıya bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Bebeğin cinsiyetinin, gebelerin kendilerini algılama durumlarına etkisini belirlemek için yapılan oranların karşılaştırılması (z) testi sonunda bebeğin cinsiyetinin kendilerini algılayış düzeylerine etki etmediği gözlenmiştir. Buna göre, kız bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanları ve erkek bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanları birbirine yakındır. Dolayısıyla gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri bebeğin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bebeğin kız ya da erkek oluşunun, gebe kadının annelik ve beden algısında farklılığa sebep olmayışı sevindirici bir sonuçtur. Bu sonuç, neredeyse eşit sayıda dağılım gösteren erkek ve kız bebeğe gebe kadında bebeğinin cinsiyetinden

bağımsız olarak annelik ve beden algısının oluştuğunu göstermektedir. Erkek çocuk soyun devamıdır şeklinde düşünce yapısının yaygın olduğu ataerkil toplumlarda, bebeğin cinsiyetinin gebenin kendini algılayışında farklılık yaratmayışı, bu düşünce yapısının terk edilmeye başlandığını düşündürmektedir. Bebeğin cinsiyetinin gebe kadınların kendilerini algılama düzeylerinde farklılık yaratıp yaratmadığını inceleyen bir araştırmaya literatürde rastlanmamıştır.

5.1.11. Eğitim Düzeyinin Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan test sonucuna göre, kız bebeğe gebe ve erkek bebeğe gebe kadınların eğitim durumlarına göre kendilerini algılama puanlarında farklılık olmadığı görülmektedir. Sonuç olarak; farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelerin eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Gebenin eğitim durumu ne olursa olsun annelik algısı ve beden algısında bir farklılık görülmemektedir. Bu sonuçla birlikte eğitim sürecinde edinilen deneyimlerin, bilgi birikimlerinin gebelerin kendilik algısında farkındalığa sebep olmadığı düşünülmektedir. Araştırma bulgularında annelik algısının olumlu, beden algısının olumsuz olduğu göz önünde bulundurulduğunda, anneliğe hazır bir kadının kendi bedeninden memnun olmayışı ve bu konuda endişe duymasının yaşam kalitesini düşüreceği düşünülmektedir. Ancak çözüm mekanizması geliştirebilen ve sorunlarına çözüm odaklı yaklaşarak yaşam kalitesini artırabilen kadınların varlığının bu yönde farkındalık eğitimlerinin planlanması ile mümkün olacağı düşünülmektedir.

Gebe kadınlarda beden algısı ve benlik saygısının bazı değişkenlere göre incelenmesini amaçlayan bir başka çalışmada genç yaştaki gebe kadınların beden algısı puanlarının ileri yaştaki gebe kadınlara oranla daha fazla olduğu, eğitim durumunun, sosyo-ekonomik durumunun refah oluşunun, sigara alışkanlıklarının olmayışının gebe kadının benlik ve beden algısını olumlu etkilediği belirlenmiştir (Kumcağız , 2012).

5.1.12. Evlilik Süresinin Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelerin evlilik sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Katılımcıların evlilik sürelerine baktığımızda büyük çoğunluğunun 0-5 yıl olarak

belirtmesinin kendilerini algılama düzeylerinde farklılık gözlenmemesine sebep olduğu düşünülmektedir. Evlilik süresinin gebe kadınların kendilerini algılama düzeylerine etkisini inceleyen bir araştırmaya literatürde rastlanmamıştır.

5.1.14. Gebelik Sayısının Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebelerin gebelik sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu durumda ilk gebeliğini yaşayan gebelerde de sonraki gebeliklerini yaşayan gebelerde de annelik algısının olumluyken, beden algılarının benzer şekilde olumsuz olduğu anlaşılmaktadır. Bedendeki fizyolojik değişimler kadın tarafından her ne kadar önceden deneyimlenmiş olsa bile beden imajı ile ilgili endişe duymasını engellemediği düşünülmektedir.

Gebelik sayısının gebelerin kendilerini algılama düzeylerinde farklılığa sebep olup olmadığının incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır ancak, yaş ilerledikçe kadınların kendilerini algılamalarının olumsuzlaştığını belirten çalışmalara rastlanmıştır (Arslan vd.,2018)

5.1.15. Gebeliğin İstenilme Durumunun Gebe Kadınların Kendilerini Algılama Düzeylerinde Fark Yaratıp Yaratmadığının Belirlenmesine İlişkin Bulguların Tartışılması

Farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebeliğin istenme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. İstenilen gebeliklerde gebenin kendini algılama düzeyinin daha olumlu olduğu görülmektedir. Yani istenilen bir gebelikte gebenin anneliğe daha hazır olduğunu söylemek mümkündür. Bu sonuç beklenen bir sonuçtur. Çünkü istenilen bir duruma karşı her zaman beklenmeyen bir duruma göre daha hazırlıklı olunur.

Gebelik algısına, demografik ve obstetrik etmenlerin ve ayrıca stresin etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan bir araştırma sonucunda; gebelerin stres seviyesi arttıkça annelik ve beden algısının olumsuz anlamda etkilendiği belirlenmiştir. İstemsizce gebe kalan, gebeliği sürecinde sağlık sıkıntıları yaşayan ve eşi ile aile içi çatışmaları olan gebelerin stres seviyeleri ve annelik-beden algıları anlamlı düzeyde olumsuz etkilenmiştir (Coşkun vd., 2020). Gebelik dönemlerine göre ayrı ayrı beden algısının incelenerek değerlendirilmesi amaçlanan bir çalışmada,

katılımcı gebelerin büyük bir kısmı isteyerek gebe kalmış ve ailenin olumlu sosyal desteğini hissetmişlerdir. Buna rağmen, gebeliğin son dönemlerine doğru bedendeki değişimlerin iyice belirginleşmesiyle birlikte çok yönlü beden algılarının olumsuz yönde etkilendiği saptanmıştır (Kök vd.,2018). Adölesan gebelerde beden imaj algısının belirlenmesi amacıyla yapılan bir araştırmada, planlı gebeliklerde vücut algısı olumlu hissedilirken, plansız gebeliklerdeyse vücut algısı olumsuz etkilenmektedir (Çırak ve Özdemir,2015). Bu araştırmaların bulguları yapılan araştırma bulgularına benzerlik göstermektedir.

BÖLÜM VI

6.1.SONUÇ

Bu araştırmada farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik ile kendilerini algılayış düzeyleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amaçlanmıştır. Alt amaç olarak bebeğin cinsiyeti, eğitim düzeyi, evlilik süresi, yaşanan aile tipi, gebelik sayısı, gebeliğin istenilme durumu gibi değişkenlere göre gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçilikleri ve kendilerini algılama durumlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre anlamlı fark bulunan değişkenler şunlardır: Gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri gebelerin eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Bebeğin cinsiyeti ile eğitim durumunun ortak etkisinin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerinde fark yaratmadığı görülmüştür. Ancak gebelerin eğitim durumunun çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarında fark yarattığı görülmektedir. Anlamlı farkların hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu görebilmek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre ,ortaokul mezunu gebe kadınlar, üniversite ve lisansüstü mezunu gebe kadınlara göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir. Lise mezunu gebe kadınlar, lisansüstü mezunu gebe kadınlara göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir. Üniversite mezunu gebe kadınlar ise lisansüstü mezunu gebe kadınlara göre daha yüksek çelişik duygulu cinsiyetçilik puanına sahiptir. Bu sonuçlar gebelerin eğitim düzeyleri arttıkça çelişik duygulu cinsiyetçi tutumlarının azaldığını göstermektedir. Dolayısıyla çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumlarında eğitimin önemli rol oynadığı söylenebilir. Katılımcı gebe kadınların gebelik sayılarına göre çelişik duygulu cinsiyetçilikleri analiz edilmiş ve gebelik sayısının gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçiliklerinde farklılığa sebep olduğu görülmüştür. Yapılan test sonucuna göre, kız bebeğe gebe kadınların gebelik sayısına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerinde farklılaşmalar olduğu görülmektedir. Yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucu bu farkın, gebelik sayısı bir ve gebelik sayısı iki olan kız bebeğe gebe kadınlar ile gebelik sayısı iki ve gebelik sayısı üç olan kız bebeğe gebe kadınlar arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca gebeliğin istenilme durumu da gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerinde farklılığa sebep olmaktadır. Gebelerin gebeliği isteme durumlarına göre çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları karşılaştırıldığında, aralarında anlamlı farkların olduğu görülmektedir. Gebeliğin istendiğini belirten gebe

kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarının, gebeliğin istenmediğini belirten gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik puanlarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Yani farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri ile gebeliğin istenilme durumuna göre anlamlı bir fark vardır. Bu durum gebeliği isteyen gebelerin gebeliği istemeyen gebelere göre daha fazla çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumlarına sahip olduğunu göstermektedir. Gebeliği istemeyen kadınların annelik rolünün kadını kısıtlayıcı ve geleneksel rollere sürükleyeceği düşüncesine sahip oldukları düşünülmektedir. Gebeliğin istenme durumunun gebelerin kendilerini algılayış düzeylerinde de farklılık yarattığı saptanmıştır. Gebeliği isteyen kız ve erkek bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanları gebeliği istemeyen kız ve erkek bebeğe gebe kadınların kendilerini algılama puanlarına göre anlamlı derecede yüksektir. Dolayısıyla farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların kendilerini algılayış düzeyleri gebeliğin istenme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu durum gebeliğin istenilen bir durum olmasının beden ve annelik algısını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre anlamlı farklılık göstermeyen değişkenler ise şöyledir: Bebeğin cinsiyeti gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçilikleri ve kendilerini algılama durumlarında fark yaratmamaktadır. Bu bulgu literatür için sevindiricidir. Çünkü kültürümüzde yer edinen soyun devamlılığı adına erkek bebek isteme geleneğinden bu bulgulara göre vazgeçildiği görülmektedir. Kız bebeğe gebe olmak gebenin kendini algılamasında ya da çelişik duygulu cinsiyetçilik düşüncelerinde bir farklılık yaratmamaktadır. Aynı şekilde erkek bebeğe gebe kadınların da çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumları ve kendilerini algılayış düzeyleri kız bebeğe gebe kadınlarınkine benzerdir. Yapılan test sonucuna göre, farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçiliğe ilişkin düşünceleri evlilik süresine göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Yani bebeğin cinsiyetinin ve gebenin evlilik süresinin çelişik duygulu cinsiyetçilik puanları üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur. Bu sonucun çıkmasında araştırmaya katılan katılımcıların yarıya yakınının 0-5 yıl arası evlilik süresine sahip olmasının etkisi olabilir. Yapılan analiz sonuçlarında gebelerin kendilerini algılama durumları bebeğin cinsiyeti, evlilik süresi ve gebelik sayısına göre farklılık göstermemektedir. Yaş, meslek, gebelik haftası, gebeliğin öğrenilme haftası çok fazla çeşitlilik gösterdiğinden analiz dışı bırakılmıştır. Yaşanılan aile tipi çok yüksek oranda çekirdek aile olarak belirtildiğinden analiz dışı bırakılmıştır. Ayrıca cinsiyete göre hayal kırıklığı yaşama durumu ve işi bırakmayı düşünme

durumu çok düşük oranlarda olduğundan analiz dışı bırakılmıştır. Cinsiyet öğrenildiğinde hayal kırıklığı yaşamayanların ve işi bırakmayı düşünmeyenlerin çokluğu sevindiricidir.

6.2 ÖNERİLER

1. Literatür incelendiğinde üniversite öğrencileri, çeşitli meslek grupları ve yetişkin katılımcıların çelişik duygulu cinsiyetçiliğin ölçüldüğü ve ayrıca gebelere yönelik diğer yetişkin insanların çelişik duygulu cinsiyetçi tutumlarının gözlemlendiği alan araştırmalarına rastlanmıştır. Ancak, özellikle gebelerin çelişik duygulu cinsiyetçiliklerinin ölçüldüğü bir araştırmaya rastlanmamıştır. Gebelerin kendilerini algılama düzeylerine yönelik çok fazla araştırma olmasına karşılık bu düzeylerin çelişik duygulu cinsiyetçilikleriyle ilişkisinin incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bundan sonraki araştırmalarda çelişik duygulu cinsiyetçilikle gebelerin kendilerini algılayış düzeyleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelendiği araştırmaların artırılması önerilir.
2. Bu araştırmada gebelik sayısı fazla olan gebelerin önceki doğumlarından sahip oldukları çocukların cinsiyeti sorulmamıştır. Sonraki araştırmalarda bu değişken de incelenebilir ve cinsiyet öğrenildiğinde hayal kırıklığı yaşama durumu bu değişkenle beraber değerlendirilebilir.
3. Araştırma sonuçlarında eğitim durumunun gebenin kendini algılama düzeylerinde farklılık yaratmadığı görülmüştür. Beden algısının olumsuz oluşundan hareketle hastanelerdeki gebe okullarındaki eğitim sürecinde beden algısının olumlulaşmasına yönelik çalışmalar meslek elemanları tarafından düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Afşar, S. T. (2015). Türkiye'de Şiddetin "Kadın Yüzü". *Sosyoloji Konferansları*, (s. 715-753)
- Akbaş, E., Vırt, O., Savaş, A.H., & Sertbaş, G. (2008). Gebelikte sosyodemografik değişkenlerin kaygı ve depresyon düzeyleriyle ilişkisi. *Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arsivi*, 45(3).
- Aktaş, A. M. (2006). *Aile İçi Şiddet, Kadının ve Çocuğun Korunması*. İstanbul: Elma Yayınları.
- Ali, D. S., Hall, M. E. L., Anderson, T. L., & Willingham, M. M. (2013). 'I Became a Mom': Identity Changes in Mothers Receiving Public Assistance. *Journal of social service research*.39(5). 587-605.
- Alptekin, D. (2014). Çelişik duygularda toplumsal cinsiyet ayrımcılığı sorgusu: üniversite gençliğinin cinsiyet algısına dair bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.(32). 203-211
- Apay E.S, Çapık A, Sakar T.(2015). Gebelerde distress düzeyinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 18(3). 196-203.
- Aquino, N. M. R. D., Sun, S. Y., Oliveira, E. M. D., Martins, M. D. G., Silva, J. D. F. D., & Mattar, R. (2009). Sexual violence and its association with health self-perception among pregnant women. *Revista de saude publica*. 43. 954-960.
- Arslan, S., Gülşen, O. K. Ç. U., Coşkun, A. M., & Temiz, F. (2019). Kadınların gebeliği algılama durumu ve bunu etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri Ve Meslekleri Dergisi*. 6(1). 179-192.
- Ayan, S . (2014). Cinsiyetçilik: Çelişik duygulu cinsiyetçilik . Cumhuriyet Medical Journal .36 (2).147-156 .
- Aygül, Z.(2015). *Cinsiyetçiliğin kavramsallaştırılmasındaki sınırlılıklar*.Basılmamış Doktora ödevi.
- Ayhan A.(2015). *Cinsel tacize ilişkin tutumları yordayıcı faktörler: çelişik duygulu cinsiyetçilik, kontrol odağı ve empati*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ayvaz S, Hocoğlu Ç, Tiryaki A, Ak İ.(2006). Trabzon il merkezinde doğum sonrası depresyon sıklığı ve gebelikteki ilişkili demografik risk etmenleri. *Türk Psikiyatri Dergisi* .17(4).243-51
- Bacacı, H.,Apay, S. E. (2018). Gebelerde beden imajı algısı ve distress arasındaki ilişki. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*.8(2). 76-82.
- Badinter, E. (2017). *Kadınlık mı? Anelik mi?*. A. Ekmekçi(çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bal Turan E.(2018). *Erkek sporcu kimliğinin çelişik duygulu cinsiyetçilik ile ilişkisinin incelenmesi*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Hareket ve Antrenman Anabilim Dalı,Antalya.
- Başak, S. (2010). Cinsiyet rolleri farklılaşması ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği. *Kamu'da Sosyal Politika*(12). 29-35.
- Beauvoir, C., Peray, P., Daures, J. P., Peschaud, J. L., & D'Athis, F. (1993). Pharmacodynamics of vecuronium in patients with and without renal failure: a meta-analysis. *Canadian journal of anaesthesia*.40(8). 696.

- Beydağ, K. D. (2007). Doğum sonu dönemde anneliğe uyum ve hemşirenin rolü. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*.6(6). 479-484.
- Biehle, S. N., & Mickelson, K. D. (2012). First-time parents' expectations about the division of childcare and play. *Journal of Family Psychology*, 26(1), 36.
- Bingöl, O. (2014). 'Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık'. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*.(3). 108-114.
- Bjelica A.(2018).“The phenomenon of pregnancy a psychological view”, *Via Medica*. 89(2).
- Boscaglia, N., Skouteris, H., & Wertheim, E. H. (2003). Changes in body image satisfaction during pregnancy: A comparison of high exercising and low exercising women. *Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology*. 43(1). 41-45.
- Bozok, M. (2011). Soru ve cevaplarla erkeklikler.
- Campbell B, Glenn SE, Senn YC.(1997). Evaluating measures of contemporary sexism, psychology of women quarterly.(21).89-102.
- Chang, S., Chao, Y., Kenney N.J., (2006). I am a woman and I'm pregnant:Body image of woman in third trimester of pregnancy, *Birth*, June. 33(2). 147-153
- Chen, Z., Fiske, S. T., & Lee, T. L. (2009). 'Ambivalent sexism and power-related gender-role ideology in marriage'. *Sex roles*.60(11). 765-778.
- Connelly K.,Heesacker M. (2012), “Why is benevolent sexism appealing? associations with system justification and life satisfaction”.*Psychology of Women Quarterly*.36(4).432-443.
- Coşkun, A. M., Arslan, S., & Okcu, G. (2020). gebe kadınlarda gebelik algısının stres, demografik ve obstetrik özellikler açısından incelenmesi. *Head*.17(1). 1-8.
- Çelikkol, H. (1997). *Hz. Peygamber'in sünnetinde anne kimliği*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi.
- Çırak, R. Y., & Özdemir, F. T. D. (2014). *Adölesan gebelerde beden imajı algısının belirlenmesi*. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Ankara.
- Dalfen, A. (2009). *When baby brings the blues: Solutions for postpartum depression*. John Wiley & Sons.
- De Beauvoir, S. (2010). *The second sex*. Knopf.
- Delaney, Carol (2017). *Tohum ve toprak*.Selda Somuncuoğlu ve Aksu Bora(çev.), 6. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Demirbaş H, Kadioğlu H.(2014). 'Prenatal dönemdeki kadınların gebeliğe uyumu ve ilişkili faktörler'. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 4(4).
- Demiryay, A. (2006). *Gebe kadınların algıladıkları fiziksel ve emosyonel yakınmalar* . Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Afyon.
- Dereli D. (2016). *Farklı iki kültürdeki kadınların gebelik, doğum, yenidoğan bakımına ilişkin geleneksel inanç ve uygulamalarının karşılaştırılması*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Medipol Üniversitesi, İstanbul.
- Direk, Z. (2009). Simone de Beauvoir: abjeksiyon ve eros etiği. *Cogito*.58. 11-39.
- Dökmen Z.Y.(2010).*Toplumsal cinsiyet sosyal psikolojik açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Edhborg M., Friberg M., Lundh W. og Widström A-M. (2005). 'Struggling with life:Narratives from women with signs of postpartum depression'. *Scandinavian Journal og Public Health*.33.261-267
- Enstitüsü, H. Ü. N. E. (2018). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (2018).
- Erbay, E., & Tuncay, T. (2006). Sosyal hizmet bakışıyla kadın istihdamı. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 2(17), 25-40.
- Erbil N, Oruç H, Karabulut A.(2009). 'Gebelikte depresyon ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi'. *Türkiye Klinikleri Jinekoloji Obstetrik Dergisi*.19(2).67-74.
- Erkut A.(2015). *Kadına yönelik şiddet: çelişik duygulu cinsiyetçilik, yetkecilik ve sosyal baskınlık yönelimi açısından bir inceleme*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Disiplinler Arası Adli Bilimler Anabilim Dalı,Ankara.
- Esmeray, N., & Danışman, İ. (2016). Gebelik deneyimleri ölçeği'nin türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışması.
- Fernandez, M.L., Lorenzo, M.G., Castro, Y.R. (2004). Evolution of hostile sexism and benevolent sexism in a Spanish sample. *Social Indicators Research*.66. 197-211.
- Fidan D.(2019). *Gebelik dönemindeki kadınların ruhsal dünyalarının narsistik eksende projektif testlerle değerlendirilmesi*.Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul
- Fine, C. (2010). *Delusions of gender: How our minds, society, and neurosexism create difference*. WW Norton & Company.
- Gholami, Z., Mohammadirizi, S., & Bahadoran, P. (2017). Study of the impact of educational behavioral interventions on fatigue in mothers in the postpartum period in the groups of face-to-face and electronic training. *Iranian journal of nursing and midwifery research*.22(6). 465.
- Glenn, N. E. (1994). "Social constructions of mothering: A Thematic Overview". E. N. Glenn, G.Chang and L. R. Forcey (Ed.). *Mothering: Ideology, Experience and Agency*. s. 1-29. London: Routledge
- Glick P., Fiske S. T. (1996). The ambivalent sexism inventory: differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70, 491–512.
- Glick P., Fiske S. T. (1997). Hostile and benevolent sexism: Measuring ambivalent sexist attitudes toward women. *Psychology of Women Quarterly*, 21, 119–135.
- Glick, P., & Fiske, S. T. (2001). An ambivalent alliance: Hostile and benevolent sexism as complementary justifications for gender inequality. *American psychologist*, 56(2), 109.
- Glick, P., Fiske, S. T., Mladinic, A., Saiz, J. L., Abrams, D., Masser, B., López, W. L. (2000). Beyond prejudice as simple antipathy: hostile and benevolent sexism across cultures. *Journal of personality and social psychology*, 79(5), 763.
- Glick, P., Sakalli-Ugurlu, N., Ferreira, M.C., & Souza, M. A. D. (2002). Ambivalent sexism and attitudes toward wife abuse in Turkey and Brazil. *Psychology of Women Quarterly*, 26(4), 292-297.
- Gölbaşı, Z. (2003). Postpartum dönemde erken taburculuk, evde bakım hizmetleri ve hemşirelik. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 7(2), 15-22.
- Gülseren, L.(1999).Doğum Sonrası Depresyon: Bir Gözden Geçirme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 10 (1), 58–67.
- H.Buldur, A. (2020). *Plansız gebeliklerde manevi desteğin rolü* . Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi,Din Psikolojisi Anabilim Dalı,İstanbul.

- Hançer, A. (2018). Toplumsal cinsiyet öznesi olarak kadının “annelik” kimliğine eleştirel bir bakış-a critical view of the motherhood identity of the woman as a subject of the gender. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 1(2), 177-202.
- Hebl, M. R., King, E. B., Glick, P., Singletary, S. L., & Kazama, S. (2007). Hostile and benevolent reactions toward pregnant women: complementary interpersonal punishments and rewards that maintain traditional roles. *Journal of Applied Psychology*, 92(6), 1499.
- Hebl, M. R., King, E. B., Glick, P., Singletary, S. L., & Kazama, S. (2007). Hostile and benevolent reactions toward pregnant women: complementary interpersonal punishments and rewards that maintain traditional roles. *Journal of Applied Psychology*, 92(6), 1499.
- Hobson, B. (2005). “Feminist theorizing and feminism in political sociology”. T. Janoski, R. R.Alford, A. M. Hicks and M. A. Schwartz (Ed.). *The Handbook of Political Sociology: States, Civil Societies, and Globalization*. s.135-152. New York: Cambridge University Press
- Horkheimer, M. (2005). On Bergson’s metaphysics of time. *Radical Philosophy*, 131(9).
- Hurst, R. J., & Beesley, D. (2013). Perceived sexism, self-silencing, and psychological distress in college women. *Sex Roles*, 68(5-6), 311–320.
- Işık, Y. S. (2015). “Küresel kültürel değişim ve ‘yeni’ annelik: ankara kamil ocak mahallesi örneği”. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*.13(50).48-75.
- İnceoğlu, Y., & Altan, K. A. R. (2009). Yeni güzellik ikonları: insan bedeninin özgürlüğü mü, mahkûmiyeti mi?. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*. (10). 7-31.
- Johnson D. Deirdre ve Swanson H. Debra (2003). “Invisible mothers: acontent analysis of motherhood ideologies and myths in magazines”. *Sex Roles*, Vol. 49, July, p. 21-33.
- Jost, J. T., & Hunyady, O. (2005). Antecedents and consequences of system-justifying ideologies. *Current directions in psychological science*, 14(5), 260-265.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2008). *Toplumsal cinsiyet eşitliği ulusal eylem planı 2008-2013*. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Karaman, E. D., & Doğan, N. (2018). Annelik rolü üzerine: kadının “annelik” kimliği üzerinden tahakküm altına alınması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 1475-1496.
- Karasar,N.(2009).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*.Ankara:Nobel Yayınları.
- Kardam, N. (2003). *Toplumsal cinsiyet perspektifiyle uluslararası ilişkiler*.İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Kırpınar, İ., Doğan, O.(eds)(1997,Aralık).’Kadın ve ruhsal bozukluklar’. A.Ü. Tıp Fakültesi VI: Anadolu Psikiyatri Günleri Kongresi Bilimsel Çalışmalar Kitabı. s.71–75.
- Kilianski, S. E., & Rudman, L. A. (1998). Wanting it both ways: Do women approve of benevolent sexism?. *Sex roles*, 39(5), 333-352.
- Kök, G., Güvenç, G., Bilsel, H., & Güvener, A. (2018). Gebelik döneminde kadınların beden algısı farklılık gösterir mi?*Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma*, 15(4), 209-214.
- Kuğu, N., Akyüz, G.(2001). Gebelikte ruhsal durum. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 23(1): 61–64.
- Kumcağız H.(2012). Gebe kadınlarda beden algısı ve benliksaygısının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*. 9(2).691-703.
- Kumcağız, H., Ersanlı, E., & Murat, N. (2017). Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği’ nin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(1), 23-31.

- Laney, E. K., Hall, M. E. L., Anderson, T. L., & Willingham, M. M. (2015). Becoming a mother: The influence of motherhood on women's identity development. *Identity, 15*(2), 126-145.
- Lazarus, K., & Rossouw, P. J. (2015). Mother's expectations of parenthood: the impact of prenatal expectations on self-esteem, depression, anxiety, and stress post birth. *International Journal of Neuropsychotherapy, 3*(2), 102-123.
- McVeigh, C., & Smith, M. (2000). A comparison of adult and teenage mother's self-esteem and satisfaction with social support. *Midwifery, 16*(4), 269-276.
- Mercer, R. T. (2004). Becoming a mother versus maternal role attainment. *Journal of nursing scholarship, 36*(3), 226-232.
- Metin A.(2014). *Gebelerin Algıladıkları sosyal destek ile prenatal bağlanma arasındaki ilişki*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,Erzurum.
- Miller, D. (2010). *Stuff*. USA:Polity press.
- Morgan, G. A., Leech, N. L., Gloeckner, G. W., & Barrett, K. C. (2004). *SPSS for introductory statistics: Use and interpretation*. Switzerland:Psychology Press.
- Murphy, A. O., Sutton, R. M., Douglas, K. M., & McClellan, L. M. (2011). Ambivalent sexism and the “do” s and “don't” s of pregnancy: Examining attitudes toward proscriptions and the women who flout them. *Personality and individual differences, 51*(7), 812-816.
- Nicolson,P.(1990).Understanding postnatal depression: a mother- centred approach. *Journal of advanced nursing.15*(6). 689-695
- Nicolson, P. (1999). ‘The myth of the maternal instinct. Psychology, Evolution Gender’ Mothers and daughters:Living,loving and learning over a lifetime(p.3-15). United Kingdom: Rowman &Littlefield.
- Okutan, N., & Büyüksahin-Sunal, A. (2011). Escinsellere yönelik tutumlar, cinsiyetçilik ve romantik ilişkilerle ilgili kalıpyargılar: yetiskin bağlanma biçimleri açısından bir değerlendirme. *Türk Psikoloji Yazıları, 14*(27), 69.
- Özkan, S.(1993,Aralık).’Psikiyatrik tıp konsültasyon’.Liyazon psikiyatrisi. Roche Müstahzarları Sanayi,İstanbul.
- Özorhan E.Y.(2012) Gebelerin gebelik sürecinde beden imajı algılama durumlarının belirlenmesi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum,Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,Erzurum.
- Öztan, E. (2015). “Annelik, söylem ve siyaset”. *Cogito. 81*. s. 91-107.
- Öztürk N.,Aydın N.(2017).“Anne ruh sağlığının önemi”, *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi, s.2*.
- Öztürk, H., Şirin, A. (2000). Doğum yapan annelerde algılanan sosyal destek faktörlerinin ve bunlara etki eden faktörlerin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 16*(2), 31-40.
- Pearson, R. M., Lightman, S. L., & Evans, J. (2009). Emotional sensitivity for motherhood: late pregnancy is associated with enhanced accuracy to encode emotional faces. *Hormones and behavior, 56*(5), 557-563.
- Rofe, Y., Blittner, M., Lewin, I.(1993). Emotional experiences during the three trimesters of a pregnancy . *J-clin-Psychol. 49*(1), 3–12.
- Ruth, L., Nepier, J. (2014). Benevolent sexism. *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*

- Ruth, M. S. L., & Napier, J. (2014). Gender inequality and subjective well-being. *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*. 2446-2451. Netherlands: Springer
- Sakallı-Uğurlu, N., Ulu, S. (2003). Evlilikte kadına yönelik Şiddete ilişkin tutumlar: çelişik duygulu cinsiyetçilik, yaş, eğitim ve gelir düzeyinin etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 6(11- 12), 53- 65.
- Sakallı, N., & Curun, F. (2001). Romantik ilişkilerle ilgili kalıpyargılara karşı tutumlar. *Psikoloji Çalışmaları*, 22, 31-45.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2003). Ambivalent sexism and attitudes toward women who engage in premarital sex in turkey. *The Journal of Sex Research*, 40, 296-302.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2010). Ambivalent sexism, gender, and major as predictors of turkish college students' attitudes toward women and men's atypical educational choices. *Sex Roles*, 62, 427-437.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2002). Çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17 (49), 47-58.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2003). Cinsiyetçilik: kadınlara ve erkeklere ilişkin tutumlar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramı. *Türk Psikoloji Yazıları*, 6 (11-12), 1-20.
- Schmied, V., & Lupton, D. (2001). The externality of the inside: body images of pregnancy. *Nursing Inquiry*, 8(1), 32-40.
- Scott, J. W. (2007). *Toplumsal cinsiyet: Faydalı bir tarihsel analiz kategorisi*. A.T.Kılıç(çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Scott, W. J. (2013). "Toplumsal cinsiyetin yararları ve sakıncaları". İ. Tabur(çev.). *Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar*. 20. s. 89-107.
- Seçgin, F., Tural, A. (2011). Sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Education Sciences*, 6(4), 2446-2458.
- Simkin, P. (1991). Just another day in a woman's life? Women's long term perceptions of their first birth experience. Part I. *Birth*, 18(4), 203-210.
- Smart, C. (2003). "Deconstructing motherhood". E. B. Silva (Ed.). *Good enough mothering? feminist perspectives on lone motherhood*. s.37-57. London: Routledge.
- Sözeri C. (2011). *Gebelikte psikososyal sağlığın değerlendirilmesinin doğum sonu depresyonu belirlemedeki etkisi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Stern, D. (1995). *The motherhood constellation: A unified view of parent-infant psychotherapy*. New York, NY: Basic Books.
- Subaşı, N., Akın, A. (2004). Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları. 1-13. Erişim: 20 Mart, 2020, http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/kadina_yon_siddet.pdf.
- Sutton, R. M., Douglas, K. M., & McClellan, L. M. (2011). Benevolent sexism, perceived health risks, and the inclination to restrict pregnant women's freedoms. *Sex roles*, 65(7-8), 596-605.
- Swim, J. K., Aikin, K. J., Hall, W. S., & Hunter, B. A. (1995). Sexism and racism: Old-fashioned and modern prejudices. *Journal of personality and social psychology*, 68(2), 199.
- Tarhan, S., Gündüz, H. Ç., & Ekşioğlu, S. (2017). Ambivalent sexism, gender and attitudes towards violence against women in marriage. Çelişik duygulu cinsiyetçilik, toplumsal

cinsiyet ve evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1894-1908.

- Taşkın, L.(2002). *Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği*. Ankara:Sistem Ofset matbaacılık.
- Thornton NB, Nardi PM.(1975). The dynamics of role acquisition. *American Journal of Sociology*.80.870–885.
- Torgimson, B. N. & Minson, C. T. (2005). Sex and Gender: what is the difference? *Journal of Applied Physiology*, 99(3), 785-787.
- Tougas, F., Brown, R., Beaton, A. M., & Joly, S. (1995). Neosexism: Plus ça change, plus c'est pareil. *Personality and social psychology bulletin*, 21(8), 842-849.
- Tudiver, F., & Tudiver, J. (1982). Pregnancy and psychological preparation for parenthood. *Canadian Family Physician*, 28, 1564.
- Turgut S.(2007). *Predictors of attitudes toward sexual harassment ambivalent sexism, ambivalence toward men and gender differences*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.ODTÜ, Psikoloji Anabilim Dalı,Ankara.
- Uysal Çelik Z.,Kalkan M.(2018).Çelişik duygulu cinsiyetçilik ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişki.*Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*.21.3094-3098.
- Walby, S. (1990). *Theorizing patriarchy*. Oxford: Basil Blackwell.
- Walky, T. M. (2013). *Pregnancy, Sexism, And The Greek System*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.University of North Dakota,North Dakota.
- Yamaç, K., Gürsoy, R., & Çakır, N. (2002). *Gebelik ve sistemik hastalıklar*. İstanbul:Nobel Tıp Kitabevi.
- Yanikkerem, Ö. G. E., Altıparmak, Ö. G. S., & Karadeniz, G. (2006). Gebelikte yaşanan fiziksel sağlık sorunlarının incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 10(10).
- Yaylı, H., & Eroğlu, G. (2015). Yerel katılım bağlamında Türkiye’de kadın temsili. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3, 504-524.

EKLER

Ek-1:Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı,

Bu Çalışma farklı cinsiyette bebeğe gebe kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik ile kendilerini algılayış düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenlere göre değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bilimsel amaçla planlanan bu araştırmanın sorularına içtenlikle cevap vermeniz büyük önem taşımaktadır. Araştırmaya katılmanız gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu form aracılığıyla elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve sadece bilimsel araştırma kapsamında kullanılacaktır. Araştırmaya vereceğiniz destek için şimdiden çok teşekkür ederim.

Selda ÜNYELİ

Kadın ve Aile Araştırmaları Yüksek Lisans Öğrencisi

- 1.Yaş :
- 2.Eğitim durumu: Okur yazar -ilkokul() Ortaokul() Lise () Üniversite ()
Lisans üstü ()
3. Meslek: İşçi () Memur () Ev Hanımı () Emekli () Diğer().....
- 4.Evlilik Süresi:
5. Birlikte Yaşadığınız Aile tipi: Çekirdek Aile() Geniş Aile ()
- 6.Kaçıncı Hamilelik: 1 () 2 () 3 () 4 ve üzeri()
7. Kaç haftalık gebesiniz:
8. Cinsiyeti kaçınıcı haftada öğrendiniz:
- 9.İstenilen bir gebelik mi: Evet () Hayır ()
10. Bebeğin Cinsiyeti : Kız bebek() Erkek bebek()
11. Cinsiyet öğrenildiğinde hayal kırıklığı yaşadınız mı: Evet () Hayır ()
12. Doğum sonrası işi bırakmayı düşünüyor musunuz: (Çalışan kadınlar için geçerli sorudur) Evet() Hayır ()

Ek 2: Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği

	Hiçbir zaman	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1. Gebeliğimle birlikte bir kadından öte “anne” olarak var olacağımı hissetmekten mutluyum.	1	2	3	4
2. Doğurabileceğim için kendimi şanslı hissediyorum.	1	2	3	4
3. İyi bir anne olacağımı düşünüyorum.	1	2	3	4
4. Bebeğim olacağı için kendimi özel hissediyorum.	1	2	3	4
5. Gebelikte eşimin desteğinden mutlu oluyorum.	1	2	3	4
6. Gebeliğimle ilgili eşimle yaptığımız konuşmalardan mutluluk duyuyorum.	1	2	3	4
7. Dünyaya bir bebek getireceğim için mutluyum.	1	2	3	4
8. Aşırı kilo aldığım için eskisi kadar kendimi beğenmiyorum.	1	2	3	4
9. Gebeliğime bağlı sorunlar yaşayacağım kaygısı içindeyim.	1	2	3	4
10. Tekrar aynı beden yapısına dönemeyeceğimin kaygısını yaşıyorum.	1	2	3	4
11. Vücudumun hep böyle kalacağından korkuyorum.	1	2	3	4
12. Sevdiğim eski kıyafetlerimi tekrar giyemeyeceğimi düşünüyorum.	1	2	3	4

Ek-3 Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Ne kadar başarılı olursa olsun bir kadının sevgisine sahip olmadıkça bir erkek gerçek anlamda bütün bir insan olamaz.	1	2	3	4	5	6
2. Gerçekte birçok kadın "eşitlik" arıyoruz maskesi altında işe alınmalarda kendilerinin kayırılması gibi özel muameleler arıyorlar.	1	2	3	4	5	6
3. Bir felaket durumunda kadınlar erkeklerden önce kurtarılmalıdır.	1	2	3	4	5	6
4. Birçok kadın masum söz veya davranışları cinsel ayrımcılık olarak yorumlamaktadır.	1	2	3	4	5	6
5. Kadınlar çok çabuk alınırlar.	1	2	3	4	5	6
6. Karşı cinsten biri ile romantik ilişki olmaksızın insanlar hayatta gerçekten mutlu olamazlar.	1	2	3	4	5	6
7. Feministler gerçekte kadınların erkeklerden daha fazla güce sahip olmalarını istemektedirler.	1	2	3	4	5	6
8. Birçok kadın çok az erkekte olan bir saflığa sahiptir.	1	2	3	4	5	6
9. Kadınlar erkekler tarafından el üstünde tutulmalı ve korunmalıdır.	1	2	3	4	5	6
10. Birçok kadın erkeklerin kendileri için yaptıklarına tamamen minnettar olmamaktadırlar.	1	2	3	4	5	6
11. Kadınlar erkekler üzerinde kontrolü sağlayarak güç kazanmak hevesindedirler.	1	2	3	4	5	6
12. Her erkeğin hayatında hayran olduğu bir kadın olmalıdır.	1	2	3	4	5	6
13. Erkekler kadınsız eksiktirler	1	2	3	4	5	6
14. Kadınlar işyerlerindeki problemleri abartmaktadırlar.	1	2	3	4	5	6
15. Bir kadın bir erkeğin bağlılığını kazandıktan sonra genellikle o erkeğe sıkı bir yular takmaya çalışır	1	2	3	4	5	6
16. Adaletli bir yarışmada kadınlar erkeklere karşı kaybettikleri zaman tipik olarak kendilerinin ayrımcılığa maruz kaldıklarından yakınırılar..	1	2	3	4	5	6
17. İyi bir kadın erkeği tarafından yüceltilmelidir.	1	2	3	4	5	6
18. Erkekler cinsel yönden yaklaşılabilir olduklarını gösterircesine şakalar yapıp daha sonra erkeklerin tekliflerini reddetmekten zevk alan birçok kadın vardır.	1	2	3	4	5	6
19. Kadınlar erkeklerden daha yüksek ahlaki duyarlılığa sahip olma eğilimindedirler.	1	2	3	4	5	6
20. Erkekler hayatlarındaki kadın için mali yardım sağlamak için kendi rahatlarını gönüllü olarak feda etmelidirler.	1	2	3	4	5	6
21. Feministler erkeklere makul olmayan istekler sunmaktadırlar.	1	2	3	4	5	6
22. Kadınlar erkeklerden daha ince bir kültür anlayışına ve zevkine sahiptirler.	1	2	3	4	5	6

Ek-4: Etik Kurul Kararı

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
29.11.2019	11	2019 – 401

KARAR NO: 2019 – 401
Üniversitemiz Sosyal Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Selda ÜNYELİ'nin Doç. Dr. Hatice KUMCAĞIZ danışmanlığında "Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile Kendilerini Algılayış Düzeyleri Arasındaki İlişki" isimli Yüksek Lisans Tezine ilişkin anket çalışmasını içeren 43118 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Sosyal Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Selda ÜNYELİ'nin Doç. Dr. Hatice KUMCAĞIZ danışmanlığında "Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile Kendilerini Algılayış Düzeyleri Arasındaki İlişki" isimli Yüksek Lisans Tezine ilişkin anket çalışmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

Ek-5: İl Sağlık Müdürlüğü Protokolü

SAMSUN İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA İZİNLERİ İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

Taraflar:

Bu protokol Samsun İl Sağlık Müdürlüğü ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Kadın, Aile ve Araştırmaları Anabilim Dalı yüksek lisan öğrencisi Selda ÜNYELİ arasında düzenlenmiştir.

Çalışmanın Gerçekleştirileceği Yer (Kurum/Kuruluşlar): Bafra Devlet Hastanesi

Çalışmanın Adı: Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile Kendilerini Algılayış Düzeyleri Arasındaki İlişki

Bu çalışmayı yürütecek kişi/kişiler: Doç. Dr. Hatice KUMCAĞIZ , Selda ÜNYELİ

Protokolün Hükümleri

- Bu protokol ilimiz sınırları içinde Samsun İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı kurum ve kuruluşlarda verilen hizmetleri, yapılan koruyucu sağlık hizmeti çalışmalarını ya da yapılan kayıtlar sonucu elde edilen istatistik verileri içeren ve kurum personeli ve/veya kuruma başvuran kişilerle yapılacak bilimsel çalışmaları kutula bağlamak amacı ile düzenlenmiştir.
- Yapılacak bilimsel çalışmalar veri toplama aşamasında iken hastanelerdeki uygulanabilirliği Samsun İl Sağlık Müdürlüğü tarafından takip edilecektir.
- Çalışma uygulanırken kapsam dışı hiçbir veri toplanmayacaktır.
- Veri toplama sırasında İl Sağlık Müdürlüğü Personelinin veri çalışmalarına katılması tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışma üniversite veya kurum tarafından kabul edildikten sonra bir nüshası dosya halinde Samsun İl Sağlık Müdürlüğüne teslim edilecektir.
- Çalışmayı yapacak olan kişi/kişiler e) maddesini yerine getirmedeği takdirde kurumumuza ait veriler yayım/proje/tez vs. gibi bilimsel bir çalışmada kullanılmayacaktır.
- Çalışma sürecinde her tür ilaç uygulaması veya girişimsel işlem yapılacak ise ya hastanın kendisi ya da yasal vasisinden ve etik kuruldan onay alınacaktır.
- Saba çalışmasına katılan ve protokolle tespit edilen kişide değişiklik yapılması ya da yeni kişinin ihtiyaç halinde çalışmaya dâhil edilmesi durumunda Samsun İl Sağlık Müdürlüğü bilgilendirilecektir.

Protokolün süresi:

- Başlangıç Tarihi** 03/07/2020 **Bitiş Tarihi** 03/07/2021
- Protokol, çalışmanın taraflarca planlanan ve kabul edilen süresi ile sınırlıdır. Uzatılması ancak yeni bir protokole bağlıdır.

Sözleşme Şartlarına Aykırılık:

İlgili hükümler ihlal edildiğinde, protokolde imzası ve beyanı bulunan ilgili kişiler hakkında Samsun İl Sağlık Müdürlüğünce; kamu kurumlarının çalışmalarına ait verilerin kamudaki gizlilik ilkelerine ve resmi işleyiş esaslarına aykırı davranıldığı gerekçesiyle adli merciler nezdinde yasal işlemler başlatılacaktır.

İhtilafların çözümü:

Protokolün uygulanması ile ilgili çıkabilecek sorunların çözümü konusunda Samsun ilindeki idari yargı mercileri yetkilidir.

İlgili protokol hükümlerini ve cezaî müeyyidelerini okudum ve kabul ettim.

Onaylayan

Dr. Ö.

LUÇ

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 72451b53-96cf-4bdb-8505-3d34f31934c7 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek.6: İl Sağlık Müdürlüğü Ölçekleri Uygulama Onayı

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Sayı : 26521195-604.02
Konu : Selda ÜNYELİ'nin Yüksek Lisans
Tez Onayı

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 04/06/2020 tarihli ve 61646299-72975315-100-E.9503 sayılı yazı.

İlgi tarih ve sayılı yazı ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Kadın Aile ve Araştırmaları Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Selda ÜNYELİ'nin, Doç. Dr. Hatice KUMCAGIZ danışmanlığında yürüteceği "Farklı Cinsiyette Bebeğe Gebe Kadınların Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile Kendilerini Algılayış Düzeyleri Arasındaki İlişki" konulu yüksek lisans tezi için izin istenmiştir.

İlgili tez çalışması izni için Müdürlüğümüz komisyonu tarafından yapılan değerlendirmede; çalışmanın 03.07.2020-03.07.2021 tarihlerinde Bafra Devlet Hastanesi'nde yapılması uygun görülmüştür.

İl Sağlık Müdürlüğümüz ile ilgili kişi arasında imzalanan "Araştırma İzinleri İşbirliği Protokolü" yazımız ekinde sunulmuştur.

Gereğini arz/rica ederim

e-İmzalıdır.
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Ali ORUÇ
İl Sağlık Müdürü

Ek: Araştırma İzinleri İşbirliği Protokolü

Dağıtım:
Bafra Devlet Hastanesi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü

Ek.7: Ölçek Sahibinin Kullanım Onayı

08.02.2021

Posta - Selda.Dagitici@saglik.gov.tr

Re: Ölçek Kullanım Talebi

[Redacted]

27.05.2019 (Pzt) 09:02

Kime: SELDA ÜNYELİ <

[Redacted]

3 ekin (77 KB)

Glick&FiskeAmbivalentsexismtürkceölçek.doc; sakallı-ulu 2003daki aile icisiddetölcegi.doc; wifebeat2001yayınıölçekyonly.doc;

Merhaba

Ölçekler ekte. Ekteki aile içi şiddet ölçekleri elimde var.. Hangisini istediğinizi bilmediğim için ikisini de gönderiyorum. Size uygun olanı tercih edersiniz.

Tüm yayınlarıma researchgate adresimden ulaşabilirsiniz:

https://www.researchgate.net/profile/Nuray_Sakalli_Ugurlu

KOlay gelsin

> Merhaba Hocam,
>
> Ben Selda ÜNYELİ.
>
> Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Lisans mezunuyum ve şuan Ondokuz
> Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları anabilim dalında Tezli
> Yüksek Lisans yapmaktayım. Tez çalışmamda sizin çalışmış olduğunuz
> "Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik " ve "Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete
> İlişkin Tutumlar " Ölçeklerini kullanmak istiyorum. Sizin için uygunsa
> onayınızı,ölçekleri ve analiz bilgilerini talep ediyorum.
>
> İyi Çalışmalar.
>
>
> Selda ÜNYELİ
>
> OMÜ
>
> Kadın ve Aile Araştırmaları Yüksek Lisans
>
> _____
>

[Redacted]

1/2

ÖZ GEÇMİŞ

Selda ÜNYELİ, Samsun Bafra Anadolu Lisesi'ni bitirdikten sonra Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet bölümünden 2011 yılında mezun oldu. 2018 yılında OMÜ LEE Kadın ve Aile Araştırmaları Yüksek Lisans programına girdi. Mezuniyetinden bu yana Bafra Devlet Hastanesi'nde Sosyal Çalışmacı olarak görev yapan Selda ÜNYELİ orta derecede İngilizce bilmektedir.

İletişim Bilgileri

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7526-4583>

Yayınlanmış Çalışmalar:

1. *Sağlık Çalışanlarının Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi*"- Inces Congre,2020